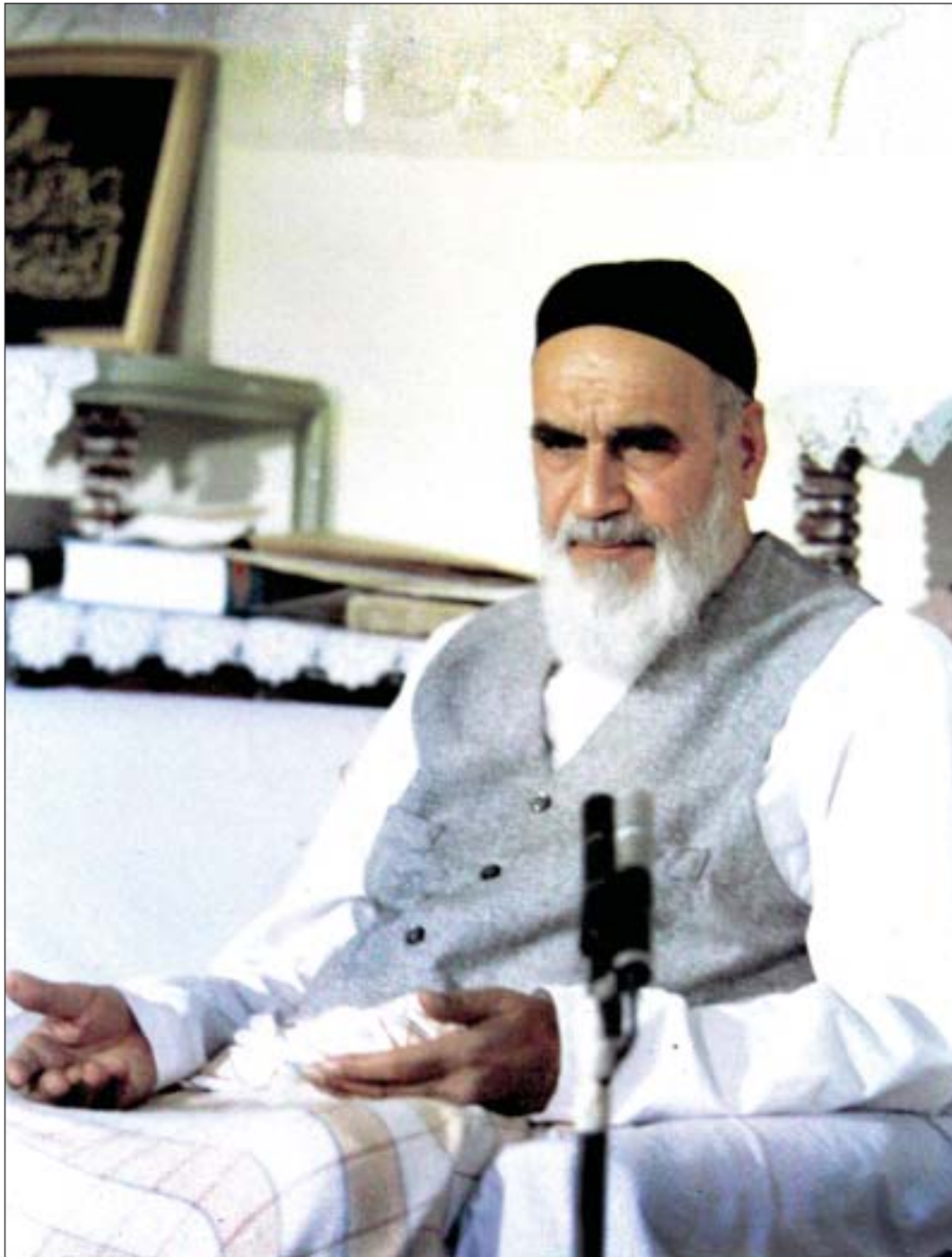

کتاب عشق تو پایان ندارد

«عزت و ذلت دست خداست». این جمله نورانی را بارها و بارها شنیده‌ایم ولی شاید، چنان که باید، باور نکرده‌ایم و در صفحه صفحه کتاب جانمان، نشسته‌ایم. دقت در نمونه‌هایی اینچنین، مهر تاییدی خواهند بود بر این باور.

امام خمینی (ره) و صدام ملعون، اگر چه در بسیاری جهات اصلاً قابل مقایسه با یکدیگر نیستند، اما به عنوان دو شخصیت مورد توجه رسانه‌های خبری داخلی و خارجی - دست کم در سی سال اخیر - از نظر «عاقبت و سرانجام» قابل مقایسه‌اند. تردیدی نیست که عاقلان را چند اشاره کوتاه، برای مرور آنچه مدنظر است، کفایت می‌کند.

به یاد بیاوریم شور استقبال از امام را در ۱۲ بهمن ۵۷، موج مردم را در دیدارها، آن بدرقه بی نظیر، که گویی ملت همه وجود خود را تشییع می‌کرد و امروز و فردا و ... به یاد بیاوریم دستگیری صدام را در یک دخمه حقیر، ذلت زندان و دستبند یانکی‌ها و اعدام خفت آور و هلهله مردم عراق و ... چه کسی می‌تواند کتمان کند که نام امام خمینی (ره) سرآغاز کتاب خیر و خوبی‌ها و اسم صدام، لکه سیاه و شر جاودانه چکیده بر کتاب انسانیت نیست؟ «عزت و ذلت دست خداست» ایمان بیاوریم.

۵

یادداشت‌های
زندانیان ۱۵ خرداد ۴۲

۶

هر روز جنگ
روز مادر بود

۱۲

فلسفه و پرورش
اندیشه کودکان

در بیست و یکمین سالروز رحلت امام^(ع) صورت می‌گیرد

برگزاری نمایشگاه کتاب در حرم امام خمینی (ره)

اول و تجدید چاپی موسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) در یک سال گذشته، به بیش از ۲۰۰ عنوان می‌رسد که در این نمایشگاه، علاوه بر ارائه این آثار، حدود ۳۰۰ اثر نیز از آثار چاپی سال‌های قبل در اختیار علاقه‌مندان و بازدیدکنندگان این نمایشگاه قرار می‌گیرد. مسوول بخش انتشارات موسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) همچنین درباره طبقه‌بندی موضوعی کتاب‌هایی که قرار است در این نمایشگاه عرضه شوند، اظهار داشت: «یک بخش از این کتاب‌ها، کتاب‌های فقهی‌اند که توسط شاگردان امام بر آراء حوزوی ایشان نوشته است. مثل کتاب تحریرالوسیله حضرت امام که شاگردان ایشان از جمله مرحوم آیت الله فاضل لنکرانی، آیت الله جعفر سبحانی، آیت الله مکارم شیرازی و دیگرانی که حواشی‌ای بر این کتاب نوشته‌اند، در این نمایشگاه عرضه می‌شود.»

ادامه در صفحه ۲

به مناسبت فرارسیدن بیست و یکمین سالروز رحلت امام خمینی (ره)، به مدت سه روز در حرم بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، از سوی موسسه نشر عروج نمایشگاه کتابی از آثار امام (ره) و آثار مرتبط با ایشان برگزار می‌شود.

مجید زمانپور، مسوول بخش انتشارات موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) در گفت‌وگو با کتاب هفته با اعلام این خبر، زمان برگزاری این نمایشگاه را ۱۳، ۱۴ و ۱۵ خردادماه عنوان کرد و از مشارکت نهادها و سازمان‌های مختلف در برگزاری این نمایشگاه خبر داد.

وی همچنین تعداد آثار چاپ اول موسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) را در یک سال گذشته بالغ بر ۷۲ عنوان ذکر کرد و گفت: «در سال گذشته علاوه بر ۷۲ عنوان کتاب چاپ اول، ۱۳۰ عنوان هم کتاب‌های تجدید چاپی داشتیم که به این ترتیب، تعداد آثار چاپ

شنبه ۸ خرداد ۱۳۸۹
۱۵ جمادی الثانی ۱۴۳۱، ۲۹ می ۲۰۱۰
شماره ۲۳۳، پیاپی ۸۸۴
۲۴ صفحه، ۲۰۰ تومان

ISSN: 1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: علی آقاغفار
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۲، طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۶۶۱۵۱-۴
سازمان آگهی‌ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: شرکت افست

www.ketabehafteh.ir

۲

تدارک

بیست و چهارمین
نمایشگاه بین المللی
کتاب تهران

تشریح مجلس
از وزیر ارشاد
برای برگزاری
نمایشگاه کتاب

۴

بیست و هشتمین
دوره جایزه کتاب
سال با بخش ویژه
«ترجمه قرآن»

نمایشگاه بجنورد
تا سه شنبه ادامه دارد

بامراجعه به سایت خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، به نشانی اینترنتی «www.ibna.ir»، به این مطالب دسترسی خواهید داشت. امکان «جستجو» و «جستجوی پیشرفته» در وبسایت «ایبنا» به شما امکان دستیابی به مطالب بیشتر را هم می دهد.

خرمشهر و ملاصدرا

به مناسبت سوم خرداد، سالروز آزادسازی خرمشهر از اشغال ارتش بعث و اول خرداد، روز گرامی داشت ملاصدرا شیرازی، خبرگزاری کتاب ایران چند مصاحبه و گزارش را منتشر کرده است. از جمله این موارد، گفت و گو با محمدرضا سرسنگی، پژوهشگر و نویسنده آثار مربوط به دفاع مقدس است. سرسنگی درباره آثار مربوط به دفاع مقدس به ایبنا گفته است: «حرکت در زمینه تحقیق و پژوهش در حوزه های گوناگون ادبیات دفاع مقدس پررنگ تر شده است. بدین معنا که آثار خلق شده بسیاری در قالب های داستان کوتاه، خاطره، زندگی نامه، وصیت نامه و رمان داریم اما تحلیل نظری درباره این مقوله ها تاکنون بسیار کم رنگ بوده است. البته اکنون و برای نظریه پردازی در حوزه آثار ادبیات دفاع مقدس، فعالیت های موثری در حال انجام است.»

همچنین در گزارشی که خبرگزاری کتاب از مراسم بزرگداشت ملاصدرا منتشر کرده، از قول دکتر کریم مجتهدی، نویسنده و مدرس دانشگاه آمده است: «از رهگذر تعریفی که «لایب نیس» از جوهر به عنوان امری واحد، واقعی و پویا ارائه می دهد، می توان حرکت جوهری ملاصدرا که حدود هشتاد سال پیش از این فیلسوف غربی می زیست را درک کرد. معنای اصلی حرکت جوهری صدرا، پویایی آن است و این جنبه درخشانی در بیان اوست. مصداق این پویایی جوانانند؛ چرا که آنان جوشان و غیر ایستاد هستند.» متن کامل این گفت و گو و گزارش را در ایبنا بخوانید.

عکس ها و کتاب ها

عکاسان ایبنا هفته گذشته در صفحه گزارش تصویری این خبرگزاری، چند مراسم را به زبان تصویر گزارش کرده اند که از جمله آنها می توان به این موارد اشاره کرد: گزارش تصویری از مراسم رونمایی ۳۳ عنوان کتاب دفاع مقدس که سوم خرداد، همزمان با سالروز آزادی خرمشهر برگزار شده است. عکس هایی از آیین پیش همایش فارابی، گزارش تصویری چهاردهمین مراسم بزرگداشت ملاصدرا و گزارش تصویری از مراسم بزرگداشت دکتر عباس شفیعی، نویسنده کتاب «داروسازی». این عکس ها را می توانید در صفحه «گزارش تصویری» خبرگزاری کتاب ببینید.

نقد و معرفی جدیدترین کتاب ها

خبر انتشار جدیدترین آثار از سوی ناشران مختلف، معرفی کتاب هایی که به زودی قدم به کتابفروشی ها می گذارند. گفت و گو هایی با پدید آورندگان آثار، شاعران، نویسندگان، ناشران و مترجمان، تازه ترین خبرها و گزارش ها از دنیای کتاب و ادبیات و نقد و تحلیل هایی بر کتاب های جدید از دیگر مطالبی است که می توان در پایگاه اینترنتی خبرگزاری کتاب ایران آنها را مطالعه کرد.

اخبار ایران در دید جهانیان

صفحات عربی و انگلیسی خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) اخبار مربوط به بازتاب بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران که ۲۵ اردیبهشت پایان یافت، تحولات کتابی و اخبار آمار انتشار کتاب در حوزه های مختلف در ایران، مهم ترین عناوین مربوط به کتاب در نشریات فارسی زبان و اخباری از انتشار تازه ترین کتاب های ترجمه شده به فارسی را از نویسندگان غیر ایرانی منتشر کرده است.

بهرامی از «ساحل پایانی» بالارد عبور کرد

مجموعه داستای «ساحل پایانی» اثر جی.جی. بالارد، نویسنده بریتانیایی با ترجمه علی اصغر بهرامی در ایران منتشر شد. در این کتاب ترجمه فارسی ۱۲ داستان از بالارد در گونه علمی تخیلی، منتشر شده است.

مترجم این کتاب، در پیشگفتاری که برای اثر تالیف کرده، درباره داستان های بالارد نوشته است: «بن مایه قصه های بالارد و دلمشغولی عمده وی مثل اکثر نویسندگان و روشنفکران پسمادرن مباحث هستی شناسی، یا به عبارت دیگر آن طور که من فهمیده ام، دیدن عالم در ابعاد کلان است، مسائلی که بنیادی و برای تداوم حیات بنیادی است، زیرا کاملاً روشن است که انسان، نخست باید وجود داشته باشد. اگر قرار باشد حیات و به تبع آن انسان بر کره زمین منقرض شود، باقی حرف هایی که می زنیتم همه مفت است.»

جیمز گراهام بالارد، سال ۱۹۳۰ در محله خارجی نشین شهر شانگهای چین متولد شد. پدرش از تاجران انگلیسی ساکن چین بود. در زمان جنگ جهانی دوم، هنگامی که ژاپنی ها بخشی از چین را اشغال کردند، او و خانواده اش توسط ارتش ژاپن دستگیر و همانند دیگر اروپاییان ساکن چین به اردوگاه غیر نظامیان منتقل شدند و چهار سال، تا پایان جنگ جهانی، روزهای سختی را سپری کردند. این نویسنده بعد از آزادی از اردوگاه به انگلستان رفت و به ادامه تحصیل مشغول شد. اولین داستان بالارد سال ۱۹۵۶ در یک مجله انگلیسی چاپ شد. چهار سال بعد در سال ۱۹۶۰ نیز اولین رمان این نویسنده به چاپ رسید. از آن پس وی که دیگر سی سالگی را پشت سر گذاشته بود، به یک نویسنده تمام وقت تبدیل شد. وی

یکی از پرکارترین نویسندگان نیمه دوم قرن بیستم در انگلستان است. بالارد را یکی از نویسندگان گونه ادبیات پادآرمان شهری (Dystopian literature) می دانند. مشهورترین رمان او «تصادف» نام دارد که در آن توانایی انسان در نابودی خودش به وسیله فناوری ساخته خویش در طی فرآیند مکانیکی سازی جهان با استفاده از خودروها به عنوان نمادها، به نمایش گذاشته می شود.

نسخه اصلی مجموعه داستان «ساحل پایانی» سال ۱۹۶۴ با نام «The Terminal Beach» منتشر شده است. ۱۲ داستان در گونه علمی تخیلی در این کتاب گنجانده شده اند. نام های این ۱۲ داستان عبارتند از: «مشکل

شناختنامه آنا آخمتووا منتشر شد

شناختنامه آنا آخمتووا، در آستانه سالروز تولد این شاعر روس، به کوشش علی دهباشی منتشر شد. این شناختنامه ۷۴۲ صفحه ای، توسط نشر کتاب نیک در کتابفروشی های ایران توزیع شده است. دهباشی، روزنامه نگار و نویسنده در یادداشت آغازین خود بر این مجموعه نوشته است: «پس از انتشار ویژه نامه (مجله) بخارا درباره زندگی شاعر نامدار روس، اوسپ ماندلشتام (شماره ۴۹، بهار ۱۳۸۵) و برگزاری شی به یاد او در اردیبهشت ۱۳۸۵؛ و ویژه نامه آنا آخمتووا شاعره بزرگ روس (شماره ۶۱) و برگزاری شی برای او در سالروز تولدش، اینک شناختنامه آنا آخمتووا را با افزودن مطالب جدیدی به آن تقدیم خوانندگان عزیز می کنیم. خوشحالیم که توانسته ایم در این مدت دو تن از شاعران بزرگ روس را که از شاعران نامدار قرن بیستم نیز هستند معرفی کنیم. امیدواریم این قدم آغازگر معرفی شاعران و نویسندگان بزرگ دیگر روس باشد.» در این شناختنامه مطالبی از احمد پوری، مترجم برخی از آثار آخمتووا به فارسی، ترجمه فارسی برخی از شعرها و نوشته های آخمتووا و ترجمه فارسی نوشته ها و خاطرات دیگر نویسندگان درباره این شاعر همراه مطالبی دیگر، درج شده است.

برترین رمان کمندی انگلیسی معرفی شد

یان مک اوآن نویسنده انگلیسی با نوشتن نخستین رمان کمندی اش جایزه رمان کمندی بریتانیا را از آن خود کرد. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) به نقل از بوک سلر، یان مک اوآن نویسنده انگلیسی و برنده جایزه بوکر، جایزه رمان کمندی بریتانیا را برای رمان «خورشیدی» از آن خود کرد. او که با نوشتن نخستین اثر طنزش در فهرست جایزه آثار کمندی و ده اوس جای گرفته بود، موفق شد این جایزه را به خود اختصاص دهد. این اثر که درباره وضعیت آب و هوایی و گرمایش کره زمین است، با نگاه طنز به زندگی یک دانشمند علوم طبیعی که به فهرست نوبل راه یافته بود می پردازد. او که در همه امور زندگی اش دچار مشکل است، می خواهد مشکل به این بزرگی را نیز حل کند. «اسکیبی می میرد» اثر پل ماری، «هاله ستاره آلمانی» اثر تیفانی موری، «یک روز» اثر دیوید نیکولز

گریشام برای معرفی رمانش به میان دانش آموزان رفت

در حالی که اولین رمان جان گریشام، نویسنده مشهور آمریکایی که برای گروه سنی ۸ تا ۱۲ ساله نوشته شده، هفته گذشته منتشر شد، وی برای معرفی کتابش به میان دانش آموزان رفت. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) به نقل از آبرور، از آنجا که جدیدترین رمان گریشام با عنوان «تئودور بونه: بچه وکیل» درباره یک نوجوان است که به وکالت علاقه دارد، گریشام برای معرفی کتابش با دانش آموزان دوره ابتدایی به کتابخوانی و گفت و گو پرداخت. این کتاب که نخستین قسمت از یک مجموعه است، قرار بود از سه شنبه هفته گذشته در سراسر آمریکا به فروش برسد. با این حال گریشام ۱۴۳ نسخه از آن را در اختیار دانش آموزان کلاس پنجم مدرسه ای که دخترش در آنجا تدریس می کند قرار داد تا بچه ها این کتاب را پیش تر بخوانند و او در روز انتشار سراسری کتاب با آنها درباره اثرش صحبت کند.

از شما جوانان عزیز، فرزندان عزیز من، خواهش می‌کنم بروید شرح این عملیات (بیت المقدس) را که خوشبختانه گوشه‌ای از آن - فقط گوشه‌ای از آن - نوشته شده است، با دقت بخوانید، ببینید چه اتفاق افتاد. ببینید جوان‌های ما، مردان ما که آوردن نام همه آنها یک کتاب طولانی را به وجود خواهد آورد، چه کردند. روز فتح خرمشهر برای همه ما و برای تاریخ ما و آینده ما یک نمونه درس آموز و عبرت آموز است؛ چون در این روز نیروهای جان‌برکف ارتش و سپاه، با یک هماهنگی شگفت آور و تحسین برانگیز و با شجاعت و فداکاری غیر قابل توصیفی توانستند یک ضربه عظیمی وارد کنند؛ نه فقط بر پیکر ارتش عراق، بلکه این ضربه وارد شد بر پیکر نظام استکباری جهانی که با عده و عده خود پشت سر ماشین جنگی رژیم بعث قرار گرفته بودند. هیچ کس گمان نمی‌کرد چنین اتفاقی بیفتد، ولی افتاد.

بیانات مقام معظم رهبری در سالروز حماسه فتح خرمشهر در دیدار دانش‌آموختگان دانشگاه امام حسین (ع) - ۱۳۸۹/۳/۳

برگزاری نمایشگاه کتاب در حرم امام خمینی (ره)

ادامه از صفحه اول

وی در ادامه افزود: «گروه دوم، کتاب‌های حوزه ادبیات اند. در حوزه ادبیات داستانی، مجموعه‌ای از داستان‌هایی که توسط نویسندگان معاصر نوشته شده، در قالب مجموعه داستان در این نمایشگاه عرضه می‌شود. همچنین تعدادی از این کتاب‌ها در حوزه شعر شامل سروده‌های شاعران معاصر در دو بخش، یک بخش در ارتباط با ارتحال حضرت امام (ره) و سوک سروده‌های مربوط به ایشان و بخش دوم، سروده‌های مربوط به دوره حیات حضرت امام (ره) است که در مدح و منقبت شخصیت خود ایشان است.»

جامعه‌شناسی، تاریخ شفاهی، دین و کودک و نوجوان از دیگر حوزه‌های موضوعی اند که به گفته زمانپور، بخشی از موضوعات آثار این نمایشگاه را به خود اختصاص خواهند داد.

زمانپور درباره آثار مربوط به حوزه جامعه‌شناسی نیز گفت: «این بخش شامل مباحث تحلیلی درباره تاریخ انقلاب است. در این زمینه هم تالیفاتی که توسط نویسندگان و پژوهشگران حوزه و دانشگاه به رشته تحریر درآمده، در نمایشگاه عرضه می‌شوند.»

وی همچنین در مورد آثار حوزه تاریخ شفاهی اظهار داشت: «آثار مربوط به حوزه تاریخ شفاهی نیز شامل دو بخش تاریخ شفاهی مربوط به انقلاب و بخش دیگر نیز درباره سیره و سلوک امام (ره) هستند از جمله شامل خاطراتی از افراد مختلف درباره حضرت امام، دوران تحصیل و روش ایشان و افرادی که در بیت ایشان بودند، از جمله خادمان و پاسداران که خاطر ایشان در قالب کتاب منتشر شده است.»

زمانپور در پایان یادآور شد: «در حوزه دین‌آزاری مشخصاً با موضوعات قرآنی عرضه خواهند شد و در حوزه کودک نیز کارهایی نظیر زندگی‌نامه مصور امام خمینی (ره) که در ۱۰ جلد تنظیم شده، در معرض دید علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت.»

این نمایشگاه روزهای ۱۳، ۱۴ و ۱۵ خردادماه سال جاری از ساعت ۹ صبح تا ۸ شب آماده میزبانی از علاقه‌مندان خواهد بود.

دبیر شورای سیاستگذاری نمایشگاه کتاب خبر داد

تدارک بیست و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

وی همچنین درباره مکان برگزاری بیست و چهارمین نمایشگاه کتاب تصریح کرد: شورای سیاستگذاری گزینه‌های موجود را برای برگزاری نمایشگاه بررسی و نسبت به تعیین مکان آن تصمیم‌گیری می‌کند.»

سیاستگذاری پس از تشکیل، زمان برگزاری نمایشگاه بیست و چهارم مورد بررسی قرار خواهد گرفت و این شورا همچنین آیین‌نامه‌های مرتبط با کمیته‌های داخلی، بین‌المللی، جنبی، ارزشیابی و آیین‌نامه‌های ثبت‌نامی را مورد بررسی قرار داده و مدیران بخش‌های مختلف نمایشگاه منصوب خواهند شد تا بتوانند با در اختیار داشتن فرصت کافی، برنامه‌ریزی مناسبی را برای نمایشگاه بیست و چهارم داشته باشند.»

اللهمیاری درباره زمان برگزاری جلسات شورای سیاستگذاری اظهار داشت: «جلسات شورای سیاستگذاری معمولاً از خردادماه شروع می‌شود و برخی امور نمایشگاه بالطبع باید تا شهریور ماه انجام شوند مانند تدوین آیین‌نامه‌های ثبت‌نامی در بخش داخلی و بین‌المللی. برخی امور اجرایی هم از دی‌ماه آغاز خواهند شد.»

دبیر شورای سیاستگذاری نمایشگاه کتاب تهران در پاسخ به این سوال که آیا احتمال تغییر آیین‌نامه وجود دارد؟ گفت: «به هر حال آیین‌نامه هر سال بازبینی می‌شود و چنانچه نقاط ضعفی داشته و احتیاج به تکمیل داشته باشد، ترمیم و تقویت می‌شود.»

جلسه ارزیابی بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، تقدیر از دست‌اندرکاران برگزاری نمایشگاه و تعیین زمان برگزاری جلسات مربوط به نمایشگاه بیست و چهارم، با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و مسوولان معاونت امور فرهنگی وزارت ارشاد به‌زودی برگزار می‌شود.

محمداللهیاری فومنی دبیر شورای سیاستگذاری بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در گفت‌وگو با کتاب هفته، با بیان این مطلب، از ارائه فهرست اعضای شورای سیاستگذاری نمایشگاه کتاب سال آینده توسط معاون فرهنگی به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خبر داد و گفت: «فهرست اعضای شورای سیاستگذاری نمایشگاه بیست و چهارم از سوی دکتر پرویز رییس نمایشگاه بین‌المللی کتاب به وزیر ارشاد پیشنهاد شده که بلافاصله بعد از صدور احکام اعضای شورای سیاستگذاری، نخستین جلسه شورای سیاستگذاری بیست و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران تشکیل خواهد شد.»

دبیر شورای سیاستگذاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب یادآور شد: «در نخستین جلسه شورای

۱۸۲ نماینده طی نامه‌ای اعلام کردند

تشکر مجلس از وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی برای برگزاری نمایشگاه کتاب

عاشق در جشن ۱۰ روزه بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و بازدید رضایتمندانه و امیدبخش مقام معظم رهبری، طراوت زایدالوصفی به بهار یار مهربان بخشید. برگزاری باشکوه همراه اقدامات مثبت تحول‌گرایانه از قبیل تشکیل کارگروه کتاب و همایش‌های جانبی و بهره‌گیری هدفمند از یارانه کتاب، فرهنگ و ادب را در مسیر رونق دوچندان قرار داد.

همت والای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و همه دستگاه‌هایی که در برگزاری هرچه بهتر رویداد بزرگ فرهنگی همکاری شایسته و صمیمانه داشته‌اند را ارج نهاده، ضمن ابلاغ مراتب سپاس و تقدیر، آمادگی خود را برای حل مشکلات و تنگناهای قانونی حوزه فرهنگ و هنر به ویژه کتاب اعلام می‌کنیم. باشد که از این رهگذار شاهد شکوفایی علم، اندیشه و خلق آثار اصیل و بدیع باشیم.»

۱۸۲ نماینده مجلس شورای اسلامی طی نامه‌ای، ضمن تشکر از وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی برای برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب، آمادگی خود را برای حل مشکلات و تنگناهای قانونی این حوزه اعلام کردند.

متن کامل این نامه که در جلسه روز چهارشنبه هفته گذشته در مجلس شورای اسلامی توسط حسن غفوری فرد، عضو هیات رئیسه مجلس قرائت شد، به این شرح است: «باید جامعه با کتاب انس بگیرد - مقام معظم رهبری؛ بدون تردید نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران یکی از بزرگ‌ترین

و بلکه بزرگ‌ترین رویداد فرهنگی کشور محسوب می‌شود. حضور ۲۰۵۰ ناشر داخلی و ۹۸۰ ناشر خارجی با ۲۰۰ هزار عنوان کتاب داخلی و ۱۷۰ هزار عنوان کتاب خارجی و از همه مهم‌تر، شرکت بیش از پنج میلیون بازدیدکننده مشتاق و

مدیر کمیته ناشران داخلی نمایشگاه کتاب تهران:

تعداد اندکی از ناشران دارای تخلف بودند

ناشران داخلی قدم رو به جلویی بود و نزدیک به ۸۰ درصد از برنامه‌های کمیته ناشران داخلی محقق شد.»

مدیر کمیته ناشران داخلی بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عنوان کرد: «به زودی و پس از انتصاب مدیر کمیته ناشران داخلی بیست و چهارمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، جلسات هماهنگی با تشکل‌های ناشر برگزار خواهد شد.»

بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران ۲۵ اردیبهشت ماه به کار خود پایان داد.

محمود سالاری، مدیر کمیته ناشران داخلی بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران گفت: «تعداد بسیار اندکی از ناشران در این دوره دارای تخلفات زیادی بودند که عدم حضورشان در سال آینده به ایشان ابلاغ شده است.»

سالاری همچنین افزود: «اطلاعات جامعی از ناشران در زمان برگزاری نمایشگاه به دست آمد که با اتکا به این اطلاعات، امیدواریم در دوره بعد، با تخلفات کمتری مواجه شویم.»

او همچنین گفت: «این دوره از نمایشگاه در حوزه

گردهمایی «حکیم عمر خیام» در قطر برگزار شد

رایزن فرهنگی ایران در قطر گردهمایی ویژه‌ای برای قدردانی از میراث ادبی حکیم عمر خیام را در دو حه پایتخت قطر برگزار کرد.

در این گردهمایی، چهره‌های ادبیات عربی چون دکتر «نعمان محمود جبران»، «عبدالودود العمرانی»، «بسام علوانی» شاعر عرب، «وفاء التومی»، «حمده مهاجرانی» و «نصر الدین صالح» حضور داشتند.

ریاست این گردهمایی را نیز «حسن رشید» بر عهده داشت. رشید در مراسم افتتاحیه این گردهمایی به تعریف میراث ادبی به جا مانده از حکیم عمر خیام نیشابوری پرداخت و او را به گفته منتقدان بزرگ ادبی، دومین شاعر مشهور جهان دانست. علی سهرابی نیز به عنوان نماینده سفیر ایران در قطر سخنرانی‌ای ایراد کرد. محمدمهدی احمدی مشاور فرهنگی سفارت ایران در قطر، دکتر نصرالدین صالح، دکتر نعمان جبران و عبدالودود العمرانی نیز از دیگر سخنرانان این گردهمایی بودند. نصرالدین صالح در این گردهمایی مقاله‌اش را که با موضوع ترجمه رباعیات خیام بود برای حضار خواند.

به مناسبت سالگرد ارتحال امام خمینی (ره)

یادواره «امام مهربانی» برگزار می‌شود

یادواره «امام مهربانی» در آستانه سالروز ارتحال امام خمینی (ره) برگزار می‌شود.

به گزارش «ایسنا»، یادواره «امام مهربانی» در روزهای ۹ تا ۱۲ خردادماه در چهار فرهنگسرای دانشجو، بهمن، ارسباران و ملل از ساعت ۱۷ برگزار خواهد شد.

در یادواره «امام مهربانی»، شاعران و نویسندگان انقلاب اسلامی و همچنین جمعی از شاعران و نویسندگان ادبیات کودک و نوجوان آثار خود را درباره انقلاب اسلامی و شخصیت امام خمینی (ره) ارائه می‌دهند.

از جمله شاعران مدعو در این مراسم، حمید سبزواری، پرویزبیکگی حبیب آبادی، مشفق کاشانی، جواد محقق، سبمبندخت وحیدی و نیز جمعی از شاعران ادبیات کودک و نوجوانند.

یادواره «امام مهربانی» به همت کمیته فرهنگی ستاد بزرگداشت ارتحال حضرت امام خمینی (ره) و با همکاری معاونت هنری موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) و همچنین سازمان فرهنگی - هنری شهرداری تهران برگزار می‌شود.

یادداشت‌های زندانیان ۱۵ خرداد ۴۲

فاصله زیادی تا بیداری کامل مسلمانان نداریم

و دانشمندان در زندان موقت شهربانی تهران گردید و موجب موفقیت‌های فراوانی برای حقیر بوده است. (ص ۴۹)

ناصر مکارم شیرازی: به عقیده من زندان یک مکتب تربیتی است که تعداد کلاس‌های آن بستگی به تعداد اشخاص و دسته‌هایی دارد که با انسان در یک جا زندانی هستند. خوشبختانه ما از این مکتب بزرگ برای اولین بار استفاده کردیم و امیدواریم بتوانیم از نتایج مطالعات خود در آینده استفاده فراوان کنیم. (ص ۶۵)

محمدتقی فلسفی (۱۳۷۷-۱۲۸۸ ش): متجاوز از یک ماه است که در زندان موقت شهربانی به سر می‌برم. در این زندان جمعی از آقایان روحانیون نیز در بازداشت هستند. جرم ما دعوت به خدا و مبارزه‌های مشروع و قانونی است. چون هدف همه ما مقدس است و روحی مطمئن داریم و در این تصرف و تحول کوچک‌ترین ضعفی در رفتار ما احساس نمی‌شود (الا بذكر الله تطمئن القلوب) زندان را به کلاس بحث و انتقاد تبدیل کردیم. روزی دو بار، قبل از ظهر و بعد از ظهر تشکیل جلسه می‌شود و در هر جلسه‌ای یک نفر طبق برنامه سخنرانی می‌کند و سپس در سخنان او و همچنین در دقایق فنی سخنانش انتقاد می‌شود. زندان فرصت بسیار مناسبی برای بحث در اطراف پاره‌ای از مسائل علمی پیش می‌آورد و به فضل الهی از این فرصت استفاده کردیم. (ص ۸۸)

طهارت یا از جهت پیروی از آنان و تبلیغ دین و یا از هر دو جهت آشنایی پیدا کنم. (ص ۲۹)... مردان علم در زندان و میدان‌های جنگ تفاوتی در حالشان پیدا نیست و همیشه مشغول ذکر و تبلیغ اند. (ص ۴۱)

سید عبدالکریم هاشمی نژاد (۱۳۶۰-۱۳۱۱ ش): فراز و نشیب زندگی گاهی موجبات سعادت انسان را آماده می‌کند و از آن جمله، حوادثی که منجر به سر بردن اینجانب در خدمت جمعی از علما و وعاظ

و پرداخته‌اند نیست، کوشیده‌اند. خوشبختانه فعالیت این گروه محدود و افراد بر جسته که خوش درخشیده و دولت مستعجل بوده‌اند، اندک اندک به ثمر رسیده و شاید فاصله زیادی تا بیداری کامل مسلمانان و آزادی آنها نداشته باشیم. زیرا این بیداری کم و بیش در میان سلسله جلیله روحانیت پیدا شده و مخصوصاً طبقه جوان این سلسله از این موهبت عظیم برخوردار می‌باشند. در دو، سه سال اخیر که طبقه نسبتاً جوان تری زعامت روحانیت را در دست گرفته‌اند، واقع بینانه تر عمل کرده‌اند. تا آنجا که زندانی شدن در راه هدف مقدس خود را (برخلاف سابق) افتخار می‌شمرند. (صص ۲۶ و ۲۷)

حسین غفاری (۱۳۵۳-۱۲۹۲ ش): خوشوقتم از این که گرفتاری و زندان آمدن حقیر در این ایام از ۱۲ ماه محرم تا به امروز ۱۹ ماه صفر سبب شد با جمعی از مردان منسوب به خاندان عصمت و

«یادداشت‌های زندان» عنوان کتابی است که مرتضی شریف‌آبادی تدوین کرده و توسط موزه عبرت چاپ و منتشر شده است.

شریف‌آبادی در پیشگفتار شرح می‌دهد که در مراجعه به پرونده بازداشت شدگان قیام پانزده خرداد سال ۱۳۴۲ متوجه می‌شود: «رژیم شاه خائن اقدام به دستگیری گسترده علما و روحانیون نموده که در این ماجرا دستی بر آتش داشتند. مامورین انتظامی پس از دستگیری، آنها را روانه ساواک نموده، در آنجا پس از بازجویی و تشکیل پرونده، با صدور قرار بازپرس نظامی روانه زندان‌های قزل قلعه، پادگان عشرت آباد، پادگان بی سیم و زندان موقت شهربانی گردیدند. بیش از هفتاد تن از فضلا، طلاب و اندیشمندان حوزه در زندان موقت شهربانی بازداشت شدند. به درخواست زندانیان برای هر یک از آنان دفترچه یادداشتی تهیه شد. برخی از آنان فرصت را غنیمت شمرده از بزرگان هم بند خود تقاضا نمودند که مطلبی را به عنوان خاطره زندان برای آنها بنویسند. هنگام آزادی، مامورین زندان ضمن تفتیش وسایل و ملزومات زندانیان به وجود دستنوشته‌ها پی برده، همه را از دفترچه‌ها جدا کرده و به پرونده‌های انفرادی افراد ضمیمه نمودند.»

در کتاب «یادداشت‌های زندان» تصویر دست‌نوشته‌ها و متن حروفچینی شده آنها گرد آمده است. آنچه در پی می‌آید گزیده‌ای از این دستنوشته‌ها، با توجه به وضعیت زمانی بعد از قیام ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ و محل نگارش آنها (زندان موقت شهربانی) است.»

مرتضی مطهری (۱۳۵۸-۱۲۹۸ ش): در یک قرن اخیر افرادی مومن و مصلح و شجاع ظهور کرده‌اند و در راه بیداری مسلمانان و رفع علل بدبختی آنها که چیزی جز انحراف از تعلیمات عالی اسلامی و سرگرم شدن به مادیات و بدعت‌هایی که خودساخته

انتشار هشت دانشنامه قرآنی

موسسه انتشارات سخن، هشت عنوان جدید از مجموعه دانشنامه‌های قرآنی را در دست انتشار قرار داده است. کتاب «بررسی سبک شناختی همسانی‌ها و ناهمسانی‌های واژگان در قرآن» نوشته فایز عارف علقرعان نخستین عنوان از این مجموعه است که با ترجمه سیدحسین سیدی، عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد منتشر می‌شود.

همچنین کتاب‌های «تحلیل زبان‌شناختی جزء سی ام قرآن کریم» نوشته «محمد احمد نخله» و «بررسی سبک‌شناسی احتجاج در قرآن» نوشته «عبدالله صولت» و «پژوهشی در باب اسباب نزول» نوشته «اسام الجمل»، «بررسی جامعه‌شناختی ارتباط در قصه‌های قرآن» نوشته «عبدالعزیز خواجه» و «وحدت تاریخی سوره‌های قرآن» نوشته «سمیح الزین» نیز از دیگر آثار این مجموعه است که با ترجمه سید حسین سیدی از سوی نشر سخن در دست انتشار قرار گرفته است.

سیدی همچنین کتاب‌های «جایگاه تامل نحوی در تفسیر قرآن کریم» را به صورت مشترک با هوشنگ استادی و کتاب «نقد روش شناختی تفسیر» را نیز در قالب همین مجموعه اکنون برای انتشار در اختیار ناشر قرار داده است.

مقالات قرآنی جشنواره ملی جوان در قالب کتاب

دبیر بخش قرآنی «جشنواره ملی جوان ایرانی» از حضور ۸۰۰ شرکت‌کننده در این بخش از جشنواره خبر داد و تصریح کرد: مقالات برتر قرآنی ارسال شده به جشنواره از سوی سازمان ملی جوانان به صورت کتاب منتشر خواهد شد.

سعید دمیرچی با اعلام این خبر تصریح کرد: «بخش قرآن جشنواره ملی جوان ایرانی در سه رشته قرائت، حفظ ۱۵ جزء و حفظ کل قرآن و مقالات قرآنی برای خواهران و هفت رشته قرائت، ترتیل، اذان، حفظ ۱۵ جزء، حفظ کل قرآن، ابتهال و مقالات قرآنی برای برادران تنظیم شده است.»

وی درباره محورهای مقالات قرآنی این جشنواره بیان داشت: «تأثیرات قرآن کریم در زندگی فردی و اجتماعی»، «قرآن و پاسخگویی به شبهات»، «قرآن و صداقت و راستگویی»، «قرآن و مشورت» و «قرآن و جوان» محورهای مقالات قرآنی این جشنواره‌اند.»

دمیرچی، ۲۰ خرداد را آخرین مهلت ارسال آثار به دبیرخانه قرآنی اعلام کرد و بیان داشت: «دوری آثار جشنواره قرآنی ملی جوانان، اول تیر و اختتامیه مسابقات، پانزدهم همان ماه برپا می‌شود.»

هفتمین دوره جشنواره نقد کتاب همزمان با هیجدهمین دوره هفته کتاب

مؤسسه خانه کتاب به منظور ارتقای سطح کمی و کیفی نقد، هفتمین دوره جشنواره نقد کتاب را همزمان با هیجدهمین دوره هفته کتاب در سال جاری برگزار می‌کند. لذا از تمامی منتقدان، مدیران مسئول مطبوعات، نشریات، سایت‌های خبری و نیز وبلاگ نویسان دعوت می‌کند مقالاتی را که در حوزه نقد کتاب در سال ۱۳۸۸ منتشر کرده‌اند، حداکثر تا پایان مرداد ماه ۱۳۸۹ به دبیرخانه جشنواره ارسال کنند.

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، بین فلسطین و برادران مظفر جنوبی، شماره ۱۱۷۸، طبقه منفی ۲
تلفن تماس: ۶۶۴۱۵۲۵۵
تلفکس: ۶۶۹۶۶۳۱۸
سایت: www.naghdeketab.ir

خانه کتاب جشنواره نقد کتاب

داستانهایی از قرن ۱۱

اخبار مربوط به حوزه کتاب و کتابخوانی هفته گذشته نیز چون همیشه بخشی از اخبار فرهنگی خبرگزاری‌ها، نشریات و رسانه‌های تخصصی کتاب را به خود اختصاص داد. با گذر و نظری به اخبار فرهنگی خبرگزاری‌ها و رسانه‌های تخصصی کتاب، گزیده‌ای از خبرهای مهم مربوط به کتاب در پی می‌آید.

انتشار نخستین کتاب داستان‌های امثال

فارسی: کتاب «جامع‌التمثیل» نوشته محمدعلی حیلهرودی، از نویسندگان قرن ۱۱ هجری قمری، دربرگیرنده مثل‌های فارسی همراه با داستان‌های امثال به کوشش حسن ذوالفقاری برای نخستین بار از روی نسخه موجود در کتابخانه دانشگاه تهران و ملک تصحیح شد. این کتاب حدود صد صفحه است و تا اواخر خرداد امسال از سوی انتشارات مرکز تحقیقات زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تربیت مدرس به چاپ می‌رسد.

انتشار «قصه‌هایی از نویسندگان بزرگ برای نوجوانان»

کتاب «قصه‌هایی از نویسندگان بزرگ برای نوجوانان» نوشته ۱۳ نویسنده مطرح جهان با ترجمه رضا سیدحسینی برای ششمین بار از سوی انتشارات ناهید منتشر شد. ویتکور هوگو، توفیل گوته، ژرارد ونروال، سلما لاگرف، برادران گریم، رودیارد کیپلینگ، ایتالو کالوینو، آنتونیو دیازه مورائس، ماکسیم گورکی، هربرت جرج ولز، مارسل امه، جیمز تریر و ژاک پرور نویسندگانی‌اند که آثارشان در این کتاب به چاپ رسیده است.

«سوران سرد» روی پیشخان کتابفروشی‌ها:

رمان «سوران سرد» نوشته جواد افهمی، تولید مرکز آفرینش‌های ادبی حوزه هنری از سوی انتشارات سورهمهر منتشر شد. به گفته نویسنده این کتاب، «سوران سرد» حکایت عده‌ای سرباز است که در منطقه غرب کشور در دو پایگاه در حال خدمتند. این رمان در ۴۶۷ صفحه و شمارگان ۲۵۰۰ نسخه با قیمت ۷۰۰۰ تومان منتشر شده است.

اختصاص ۱۵۰۰ میلیارد ریال بودجه فرهنگی

به استان‌ها: وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از تخصیص یک هزار و ۵۰۰ میلیارد ریال اعتبارات فرهنگی به استان‌ها در سال ۸۹ خبر داد. سید محمد حسینی در همایش گرامیداشت علامه محمد دشتی در مجتمع فرهنگی هنری غدیر محمودآباد، گفت: «این میزان اعتبار در راستای توسعه فرهنگی در سفر دوره سوم دولت به استان‌ها اختصاص داده می‌شود.»

عبدالجبار کاکایی «شعر ترانه»‌های جدیدش

را چاپ می‌کند: کاکایی مجموعه‌ای از ترانه‌هایش که آنها را «شعر ترانه» می‌خواند، با عنوان «با تو این ترانه شنیدنی است» از سوی نشر علم به چاپ می‌رساند. به گفته کاکایی «شعر ترانه»‌های این مجموعه در سال‌های ۸۷، ۸۸ و دو ماه اول سال ۸۹ نوشته شده و به ۷۰ عنوان می‌رسند.

انتشار نخستین فصلنامه علمی تخصصی

معرفت ادیان: نخستین شماره فصلنامه علمی تخصصی معرفت ادیان از مجموعه نشریات تخصصی موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) منتشر شد. بررسی تطبیقی ویژگی‌های نوشتاری کتاب مقدس قرآن کریم، نهضت مکابیان، مسیح در آیین یهود، حقیقت نهایی در آیین بودا، مسیحیان و نقد آرای اسکوفیلد و حضرت ابراهیم (ع) و خاندان وی در تورات و قرآن از جمله مطالبی‌اند که در نخستین شماره این فصلنامه به چاپ رسیده است.

بیست و هشتمین دوره جایزه کتاب سال بابخش ویژه «ترجمه قرآن»

بیست و هشتمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در سال ۸۹ بخش ویژه‌ای با عنوان «ترجمه قرآن مجید» را راه‌اندازی می‌کند.

محمدرضا سرشار، دبیر علمی بیست و هشتمین جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی در گفت‌وگو با «کتاب هفته» با بیان این مطلب، از احتمال برگزاری این بخش به صورت هر پنج سال یک بار خبر داد. وی در پاسخ به این سوال که با توجه به تعداد محدود ترجمه‌ها و احتمال نبود ترجمه قرآن در برخی سال‌ها، این بخش چگونه به کتاب سال اضافه می‌شود گفت: «این، یک بخش ویژه است و معنی بخش ویژه این است که گاهی هست و لزوماً هر سال نمی‌تواند باشد.»

سرشار افزود: «فعلاً برای نخستین بار بنا شده که کل ترجمه‌های چاپ نخست از اولین سال پس از پیروزی انقلاب تا پایان سال ۸۸ که حدود ۳۱ سال می‌شود مورد بررسی قرار بگیرند و برای دوره بعد هیأت علمی باید ارزیابی کند که چند سال یک بار می‌شود این بخش را برگزار کرد اما فعلاً این احتمال می‌رود که روی پنج سال یک بار توافق شود.»

دبیر علمی جایزه کتاب سال همچنین در پاسخ به این سوال که این ترجمه‌ها بر اساس چه ملاک‌هایی داوری می‌شوند؟ اظهار داشت: «اکنون روی همین ملاک‌ها کار می‌کنیم، یعنی مشغول تعیین و تدوین ملاک‌ها هستیم. ضمن این که ما با همه صاحب‌نظران و مترجمان قرآن مکاتبه کردیم و فرم داوری بخش ترجمه را برایشان ارسال و از آنها خواهش کرده‌ایم هر تغییری را که فکر می‌کنند لازم است پیشنهاد بدهند تا بعد نتیجه‌نظرات رسیده را جمع‌بندی و در یک فرم نهایی پیاده کنیم.»

سرشار درباره نحوه انتخاب داوران این بخش نیز

یادآور شد: «تعیین داوران این بخش از حساسیت ویژه‌ای برخوردار است، داوران اولاً باید خودشان در این زمینه ترجمه نداشته باشند و درعین حال صلاحیت داوری این بخش را داشته باشند که این، کار را قدری مشکل می‌کند.»

دبیر علمی جایزه کتاب سال در پاسخ به سوال دیگری مبنی بر این که آیا آن دسته از ترجمه‌های قرآن که به زبان‌های غیرفارسی برگردانده شده‌اند هم در چرخه داوری قرار می‌گیرند گفت: «آنها در بخش کتاب‌های خارجی جایزه کتاب سال قرار می‌گیرند که دبیر آن بخش هم البته فرد دیگری است.»

وی در ادامه افزود: «البته در گذشته، ترجمه‌های

در آستانه روز زن و به قلم راضیه تجار

زندگینامه داستانی حضرت زهرا (س) منتشر می‌شود

زندگینامه داستانی حضرت زهرا (س)، به قلم راضیه تجار به زودی منتشر می‌شود. به گفته تجار، در روایت این داستان، زبانی روان به کار رفته که در بخش‌هایی با وفاداری به اصل روایت‌ها، تخیل نویسنده نمود یافته است.

به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (آینا) تجار در این باره توضیح داد: «در این کتاب خیلی به فرم اتکا نداشته‌ام و سعی ام بر این بوده تا ضمن تداعی احساس در این اثر، نسبت به متونی که از آنها بهره‌جستم، وفادار باشم و تا جایی که ممکن است، به اصل روایت‌ها لطمه‌ای نزنم.» این نویسنده انقلاب و دفاع مقدس در پاسخ به این سوال که در نگارش این کتاب چه وجهی از زندگی خانوادگی یا سیاسی، اجتماعی حضرت زهرا (س) را مد نظر داشته‌است؟ گفت: «تلاشم این بود که موقعیت اطرافیان ایشان را همراه با اغلب اتفاقاتی که با آنها درگیر بوده بازگو کنم.» وی درباره استفاده از روای دومی شخص در این اثر توضیح داد: «در این روایت از روای «تو»ی خطابی استفاده کردم. این روای خیلی انعطاف دارد و غالباً سوژه‌های حس برانگیز با این زاویه دید بیان می‌شوند.» به گفته تجار، این کتاب که حدود ۵۰ صفحه است، به زودی از سوی انتشارات موسسه همشهری منتشر خواهد شد.

برنامه این هفته سرای اهل قلم

شنبه ۸ خرداد: نقد و بررسی «روان‌شناسی یادگیری» نوشته دکتر پروین کدیور با حضور دکتر حسن اسدزاده، سیدابوالقاسم مهری نژاد و سپیده باطنی از ساعت ۱۷ تا ۱۹.

یکشنبه ۹ خرداد: نقد و بررسی مجموعه داستان «جای خالی سایه» با حضور مهدی کاموس و گیتی رجب‌زاده از ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۸:۳۰.

دوشنبه ۱۰ خرداد: نشست اول: کارگاه داستان‌نویسی با حضور فیروز زونوزی جلالی از ساعت ۱۴:۳۰ تا ۱۶:۳۰.

نشست دوم: بررسی اسطوره‌های پهلوانان ایرانی با حضور دکتر شروین کیلی، دکتر مهدی ماحوزی و یاسر هدایتی از ساعت ۱۷ تا ۱۹.

سه‌شنبه ۱۱ خرداد: نشست نگاهی به دیوان اشعار امام خمینی (ره) و شعر شاعران انقلاب در ارتباط با ایشان، با حضور پرویز بیگی حبیب‌آبادی و حمید نورشمسی از ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۸:۳۰.

چهارشنبه ۱۲ خرداد: نشست رهیافت‌هایی به قرآن کریم با حضور محمد جواد شمس و دکتر بخشعلی قنبری از ساعت ۱۷ تا ۱۹.

نمایشگاه بجنورد تا سه‌شنبه ادامه دارد

در این نمایشگاه همچنین ۲۸۰ میلیون تومان یارانه خرید کتاب از سوی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در نظر گرفته شده است که در طول برگزاری این نمایشگاه عرضه می‌شود.

یارانه خرید کتاب معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شامل ۲۰ درصد تخفیف برای هر کتاب به صورت کارت‌های ۱۰، ۲۰ و ۴۰ هزار تومانی به‌بازدیدکنندگان عرضه می‌شود و ناشران نیز طبق روال معمول، به مخاطبان ۲۰

درصد تخفیف می‌دهند. این نمایشگاه در محل دائمی نمایشگاه بین‌المللی خراسان شمالی تا ۱۱ خرداد، همه‌روزه از ساعت ۹ تا ۱۲:۳۰ و بعدازظهرها از ساعت ۱۶ تا ۲۲ پذیرای علاقه‌مندان کتاب خواهد بود.

این نمایشگاه با مشارکت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل ارشاد اسلامی خراسان شمالی و موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران در فضایی بالغ بر سه هزار متر مربع در شهر بجنورد برگزار می‌شود.

اندیشه دفاعی امام^(ره)، از پیش بینی تا تحقق

بخش هایی از ۵۰ کتاب خارجی، بی نوشت هایی به عنوان تایید بر سخنان و پیش بینی های امام خمینی (ره) در مقاطع مختلف جنگ، افزوده شدند. برای نمونه؛ رادیو عراق پس از گذشت ۱۸ سال از جنگ تحمیلی، اعتراف می کند که با تحریک آمریکا، به ایران حمله شده و این جمله، تاییدی بر سخنان ذکر شده بنیان گذار انقلاب اسلامی است. علی بنی لوحی، مطالعه گسترده امام خمینی (ره) در زمینه های سیاسی، فقهی و فلسفی و بررسی اخبار رسانه های بیگانه را از جمله عوامل موثر بر قدرت پیش بینی ایشان می داند. وی معتقد است که شناخت تاریخ از طریق مطالعه کتاب، اثر گذارتر است و با مطالعه، آگاهی نسل سوم نسبت به امام خمینی (ره) و دفاع مقدس بیشتر خواهد شد. محمد قاسم فروغی جهرمی، پدیدآورنده کتاب «عزت، راز جاودانگی» با فرازهایی از فرمایشات امام خمینی (ره) درباره جنگ تحمیلی و دفاع مقدس نیز اندیشه امام (ره) را جوهره تفکر دینی و فرهنگ قرآنی و عزت مداری انسانی می داند و تاکید می کند: «اگر ما به تبیین و ترویج اندیشه ها و نظرات امام (ره) بی توجهی کنیم، عزت و هویت ناب و حقیقی خود را نادیده گرفته ایم.»

وی پس از گردآوری سخنان امام خمینی (ره) درباره دفاع مقدس، به این نتیجه رسیده که «رازو رمز ماندگاری امام (ره) در توجه خاص ایشان به حقیقت استراتژیک عزت و معرفت نسبت به آن نهفته است و امروزه که فرهنگ حاکم جهانی قصد دارد نسل های آینده را در سیطره آمل و آرزوهای زودگذر قرار دهد، باید حیات عزت مند و احیای باورها و شعور نسل امروز را محور قرار دهیم.»

بنی لوحی، درباره تاثیر ابعاد مختلف شخصیتی امام خمینی (ره) بر تحولات دوران دفاع مقدس، تصریح می کند که ایشان، دشمن شناسی را در جامعه، تقویت و در اولین روزهای جنگ تاکید کردند که «جرم ما این است که با آمریکا مخالفیم.» با این جمله، افق دید مردم را نسبت به دشمن بزرگ تری از عراق باز کردند.

این رزمنده دوران جنگ که کتاب «مبانی دفاع از دیدگاه امام خمینی (ره) در دفاع مقدس با تحلیلی مقایسه ای» را به رشته تحریر درآورده، می گوید که صحیفه ۲۲ جلدی امام (ره)، محوریت سخنان بنیان گذار انقلاب اسلامی درباره جنگ را در این کتاب شکل داد و با مطالعه بررسی و ترجمه

حرکات آنها بالا بود چون آنها به جنگ تحمیلی، نگاه ارزشی داشتند و این دیدگاه تا جایی پیش می رود که حتی اقلیت های مذهبی هم به جان باختگان خود در جبهه ها افتخار می کنند.»

این نویسنده، دفاع مقدس و پیروزی های نیروهای ایرانی را در این مسیر، محصول اندیشه دفاعی امام خمینی (ره) می داند و به این بررسی اشاره می کند که «گروهی از محققان، ۵۰ هزار وصیت نامه شهیدان دوران جنگ تحمیلی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و به این نتیجه رسیده اند که دلیل حضور اکثر این رزمندگان در جبهه ها، دفاع از تمامیت ارضی و پیروی از سخنان بنیان گذار انقلاب اسلامی بوده است.»

شیوه هدایت و رهبری امام خمینی (ره) در روند پیروزی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس، بارها در سخنان صاحب نظران داخلی و خارجی و کتاب های متعدد مطرح و منعکس شده است. ایشان در مقاطع حساس جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، علاوه بر تقویت روحیه مردم و نیروهای نظامی، خط مشی پیش رو را ترسیم می کردند. سخنان و پیام های امام خمینی (ره) در مجموعه ۲۲ جلدی «صحیفه امام (ره)» گردآمده اند و آثاری چون «دفاع مقدس در بیانات امام خمینی (ره)» به اهتمام حجر اردستانی، «مبانی دفاع از دیدگاه امام خمینی (ره) در دفاع مقدس با تحلیلی مقایسه ای» به قلم سید علی بنی لوحی و «دفاع مقدس در اندیشه امام خمینی (ره)» اثر مهدی مرندی و داوود سلیمانی، براساس این مجموعه تدوین شده اند.

علی بنی لوحی، برای تبیین بازتاب اندیشه و سخنان امام خمینی (ره) در دوران دفاع مقدس، از روزهای آغازین جنگ یاد می کند و معتقد است: «با شروع حمله نیروهای بعثی عراق به ایران، امام خمینی (ره) صحنه جنگ را با انسان کامل پیوند زد و بشر را عجبوه الهی نامید. این جمله، تاثیر عمیقی بر رزمندگان گذاشت و معرکه جنگ را برای آنها، به عرصه دفاع در برابر تجاوز به خاک میهن تبدیل کرد.»

وی با اشاره به محدود بودن وسایل دفاع نظامی ایران در ماه های اول درگیری، مفهوم جهاد و شهادت را جایگزین مهم و توانمندی برای خلافت توان نظامی ایران می داند و تاکید می کند: «با وجود محدود بودن نیروهای جنگنده ایرانی، کیفیت

هر روز جنگ، روز مادر بود

می نوشتم، اما پس از شهادت وی، نوشتن یادداشت ها را کنار گذاشتم.»

وقتی پای صحبت جنگ دیده ها می نشینیم، برق چشمانشان، به دور از غم از دست دادن صمیمی ترین ها، از علاقه و عشق به آن روزها حکایت می کند. سامری هم به خوبی از آن روزها یاد می کند: جنگ و خونریزی را دوست ندارد، اما شیرین ترین خاطراتش را مربوط به آن هشت سال می داند و معتقد است: «این را از هر کس که در جبهه بوده، پرسید، همین را می گوید. این شیرینی، حاصل ارتباط معنوی، بریدگی از دنیا و یکی شدن دل ها به دور از دروغ و غیبت بود. حسرت می خوردم که چرا من به شهادت نرسیدم و امروز وابستگی ام به دنیا بیشتر شده است.»

سنیه سامری می گوید: «دوشنبه ها و پنجشنبه ها برنامه خودسازی داشتیم. بازبان روزه، نزدیک غروب، برای درس گرفتن، می رفتیم کارخانه بستنی سازی، همان جا که سردخانه شهدا بود به آنجا ستاد معراج شهدا هم می گفتند. روزهای اول دیدن جنازه های تکه تکه در دناک بود. اما بعد برایمان عادی شد. شهدای زن را غسل می دادیم و کفن می کردیم. کسی را اینجا نداشتند.»

نسترن پورصالحی: بیست و چهارم مهر ماه سال ۱۳۴۰ در آبادان متولد شد. نوجوانی اش را با هیجان های شکل گیری و پیروزی انقلاب پشت سر گذاشت و بی خبر بود از این که هنوز آرامش به شهر و کشور بازنگشته و باید روزهای شاد و دخترانه جوانی اش را کنار شهدا و مجروحان بگذراند.

سنیه سامری، شبانه روز در خیابان های شهرش، زیر باران گلوله و خمپاره قدم می زد و همراه دوستانش، به جای گل، شهدا را جمع کرده و سر و سامان می دادند. سامری در این باره می گوید: «مجروحان و شهدا را آمار گرفته و اسامی آنها را در دفتر چه ای مخصوص می نوشتیم. شهدا را به سردخانه فرستاده و مجروحان را با چرخ بال به ماه شهر منتقل می کردیم. مسؤول بودم و وسایل جیب آنها را همراه نشانی، تحویل نماینده بنیاد شهید و امور ایثارگران که در بیمارستان طالقانی مشغول فعالیت بود، تحویل دهم. در این بین، کمک های ارسالی از شهر را نیز به مجروحان می رساندم.»

گهگاه یادداشت های روزانه از دیده ها، شنیده ها و حوادث آن روزها، مرهمی می شدند برای تنهایی کسانی که در جنگ بودند. سنیه سامری نیز از این موضوع مستثنی نبود. ترجیح می داد به جای درد دل بادیگران، اتفاقات روزهای جنگ، از خون و خاک و گلوله و نحوه شهادت افراد تا جابه جایی پیکرشان را بنویسد. او دلیل نگارش این یادداشت ها را علاقه به خاطره می داند و می گوید: «مدتی است که یادداشت ها از من دورند، گویا تکه ای از وجودم جدا شده است. حتی در دورانی که به دلیل مجروحیت در تهران به سر می بردم، در دترتی کوچک از دلنگی هایم برای صمیمی ترین دوستم که شهید شده - مریم فرحانیان

باید با هر توجهی نظرش را جلب می کردم تا مبدا خدمتی که در جبهه می کردم، بدون اجر باشد.»

روزهای جنگ سپری شدند. سنیه سامری روزگارش را با خوانش یادداشت هایش می گذراند و هر گاه به صفحات شهادت مریم فرحانیان (همان صمیمی ترین دوستش) می رسید، روحش به درد می آید. وی درباره حادثه ۱۳ مرداد سال ۶۳ می گوید: «هر سال در همین روز، به وصیت مادر شهیدم رزوق ابراهیمی، از رزمندگان سپاه آبادان که ۱۳ مرداد ۶۰ به شهادت رسید، همراه مریم فرحانیان و فرشته اویسی که دوستانی صمیمی و همخانه بودیم، سر مزار این شهید حاضر می شدیم و برایش سالگرد می گرفتیم. سال ۶۳، سه تایی در محوطه ای خالی از سکنه به سمت گلزار شهدای آبادان می رفتیم که عراق همان جا را به خط آتش تبدیل کرد. ناگهان جز سیاهی هیچ ندیدیم. پس از لحظاتی متوجه

شدم مریم از شکمش خونریزی دارد و فرشته را موج انفجار گرفته است. بی توجه به جراحتم، فاصله تقریباً ۷۰۰ متری را در جست و جوی نیروی کمکی دویدم. سرانجام بایک ماشین نظامی به سمت دخترها برگشتم. در طول مسیر، دست مریم روی پام قرار داشت؛ برایش آیه الکرسی می خواندم. ما را به بیمارستان طالقانی منتقل کردند. به گفته پزشکان، مریم به شهادت رسیده بود و مرا به اتاق عمل بردند.»

سنیه سامری که ۲۸ سال است در بنیاد شهید و امور ایثارگران شهر آبادان به مددکاری خانواده شهدا می پردازد، این روزها با مطالعه کتاب های جنگ، دوباره به آن روزها برمی گردد. وی قرار است با کمک داوود امیریان و محمود جوانبخت، از نویسندگان جنگ، یادداشت هایش را با پردازشی جزئی و در قالب کتاب خاطرات تدوین کند.

از آن جا که امام خمینی (ره)، با دیگر شخصیت‌ها و رهبران بزرگ دنیا، مثل مهاتما گاندی یا نلسون ماندلا، تفاوت بسیاری دارد، آثار ایشان نیز در مقام مقایسه با آثار دیگر رهبران از تفاوت چشمگیری برخوردار است. این تمایز فقط به اسم مؤلف آنها مربوط نمی‌شود و به تمامی به محتوای آثار ربط دارد. محتوای آثار امام خمینی (ره) علاوه بر عمق و استناد علمی، گوناگون و جذاب است و دایره وسیعی را از فقه، اصول، فلسفه، عرفان، حدیث، تاریخ، سیاست، اخلاق و شعر شامل می‌شود. آثار امام خمینی (ره) از آن جا که برای دوره‌ای خاص نوشته نشده‌اند، تاریخ انقضا ندارند. روی سخن امام خمینی (ره) عقل و قلب و تمام بشریت است. امروز با ترجمه بسیاری از آثار امام خمینی (ره) به زبان‌های مختلف، ارزش این آثار برای مردمان ملل مختلف، به اثبات رسیده است و طرفداران بسیاری در سراسر دنیا دارد. یکی از کسانی که با قلم خود، این آثار را به مهم‌ترین زبان زنده دنیا ترجمه کرده است، بهرام افراسیابی است. او با علاقه وافرش به امام خمینی (ره) طی سال‌ها و دهه‌های اخیر سعی در خوانده شدن بیشتر کتاب‌های امام خمینی (ره) در جهان داشته است. افراسیابی، که علاوه بر ترجمه آثار شاخص فارسی، دستی هم در تألیف، به ویژه کتاب‌های تاریخی دارد و از آن میان می‌توان به کتاب «تاریخ جامع بهائیت» اشاره کرد، چند اثر از امام خمینی (ره) را به زبان انگلیسی ترجمه کرده است. یکی از این کتاب‌ها، دیوان اشعار امام (ره) است. به مناسبت سالگرد عروج بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، پای حرف‌های این مترجم آثار امام (ره) نشستیم. این نویسنده و مترجم، از شخصیت بزرگ امام خمینی (ره) و وجوه متمایز آن سخن می‌گوید.

گفت و گوئی کتاب هفته با بهرام افراسیابی، مترجم آثار امام خمینی (ره) به زبان انگلیسی

امام (ره) با قلب‌ها سخن می‌گفت

داشت. به هر حال رهبران دیگر همه تک بعدی بوده‌اند، اما ویژگی مهم امام (ره) همین چندبعدی بودن است که متأسفانه هنوز بسیاری از ما این موضوع را به درستی نمی‌دانند. یک بار در تاکسی چند بیت از شعرهای امام (ره) را خواندم. هیچ‌کس نمی‌دانست که امام (ره) این شعرها را سروده‌اند. مسلماً اگر ترجمه شعرهای ایشان در خارج منتشر شود سر و صدای زیادی به پا می‌کند. مهم‌تر از آن اینکه امام (ره) با قلب‌ها سخن می‌گفت. یکی از دوستان می‌گفت در جبهه وقتی زیر توپ و تانک سوار ماشین بودیم اگر پیام امام (ره) از رادیو پخش می‌شد راننده، ماشین را کنار می‌زد تا با احترام به پیام امام (ره) گوش بدهیم. شما کافی است به سخنان امام توجه کنید؛ آنجا که می‌گوید «عالم محضر خداست، در محضر خدا معصیت نکنید» یا یک بار پاپ یک حرفی زده بود و یک اظهار نظری در مورد ایران کرده بود، امام (ره) فرمودند خود پاپ احتیاج به نصیحت دارد. این سخنان فقط از یک رهبر بزرگ برمی‌آید.

با توجه به این چند بعدی بودن شخصیت امام (ره) برای ترجمه آثار ایشان باید به چه حوزه‌هایی تسلط داشت؟

در مورد شعرهای امام خمینی (ره)، چون شعرها فلسفی است و از واژه‌های فلسفی زیاد استفاده شده است، شما باید حتماً فلسفه بدانید. به همین دلیل، برای ترجمه اشعار هر چه کتاب فلسفه بود را خواندم. اما به طور کلی برای ترجمه آثار امام (ره) یا حتی خواندن آنها باید با علوم مختلف مثل عرفان، فلسفه، تاریخ و فقه آشنایی داشت.

قصد دارید کتاب‌های دیگری هم از امام (ره) ترجمه کنید؟

متأسفانه روی آثار امام (ره) به اندازه کافی کار نشده است. هنوز ما کتابی در مورد شخصیت امام خمینی (ره) در طول تاریخ نداریم که بتواند به عنوان منبع مورد استفاده قرار بگیرد. در مورد کسی مثل ناپلئون تعداد کتاب‌های نوشته شده یک عدد چهار رقمی است. اما در مورد امام (ره) هنوز کاری قوی نوشته نشده است. به همین دلیل جز آنکه دوست دارم آثار دیگر ایشان را ترجمه کنم، دلم می‌خواهد یک کار تاریخی در مورد ایشان بنویسم. اما این نیازمند مطالعه بسیار زیاد است. شما اگر بخواهید در مورد پدرتان کتاب بنویسید، باید همه خاطراتان را از کودکی مرور کنید. حالا اگر بخواهیم در مورد شخصیت انسان بزرگی مثل امام (ره) بنویسیم جز آنکه باید به همه دانسته‌هایم از ایشان مراجعه کنم باید مطالعه زیادی هم داشته باشم.

وضعیت توزیع ترجمه کتاب‌های امام (ره) در خارج از کشور به چه صورت است؟

این کاری است که به عهده ناشران آثار ایشان است و آنها آمار دقیق را دارند. ولی تا آنجایی که من می‌دانم مشکلات موجود در سیر توزیع این آثار در کشورهای خارجی، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) را بر آن داشته تا کتاب‌های خود را به صورت مشترک، در کشورهای مقصد، ترجمه و منتشر کند.

جز آنکه یک عالم دینی بودند، یک رهبر سیاسی بزرگ هم بودند که توانستند انقلاب را رهبری کنند، اما آنجا که در قالب ادبی فرومی‌روند شما فکر نمی‌کنید که سراینده این اشعار یک انسان سیاسی باشد. اما می‌بیند که این مرد سیاست قله‌های ادبی را درمی‌نوردد. من چندان نمی‌توانم در مورد زمینه‌های دیگر غیر از بعد ادبی ایشان سخن بگویم، اما یادم هست کسی اوایل انقلاب می‌گفت که پیش از پیروزی انقلاب یک بار در مترو لندن دیده بود روی دیوار به فارسی نوشته‌اند مرگ بر شاه. آن شخص می‌گفت من وقتی این شعار را دیدم پشتم لرزید، چون دامنه نفوذ انقلاب را درک کردم. شاه با آنکه آن همه حامی خارجی داشت کوچک‌ترین کار را هم نمی‌توانست در مملکت انجام بدهد، اما امام (ره) در مقابل دنیا ایستاد و کشور را در دوران جنگ سرپا و استوار نگه

امام (ره) جز آنکه یک عالم دینی بودند، یک رهبر سیاسی بزرگ هم بودند که توانستند انقلاب را رهبری کنند، اما آنجا که در قالب ادبی فرومی‌روند شما فکر نمی‌کنید که سراینده این اشعار یک انسان سیاسی باشد

بودند که شعرهایشان با انواع صنایع ادبی و محتوایی غنی سروده شده است و به همین دلیل برای فهم شعرهای ایشان باید مطالعه عمیقی در حوزه‌های مختلف به ویژه عرفان داشت. شاید بهترین مقایسه همین باشد که امام (ره) و شاه را مقایسه کنیم که در زمان پهلوی چه فردی بر این کشور حکومت می‌کرد و بعد از انقلاب چه فردی. امام (ره) با آن شخصیت مذهبی و سیاسی که داشتند، شعرهایی را گفته‌اند که تنها از یک عارف برمی‌آید؛ یعنی ایشان علاوه بر این که یک شخصیت مذهبی و سیاسی بودند، شاعر و عارف هم بودند.

فکر می‌کنید چه استقبالی از ترجمه آثار امام خمینی (ره) در خارج از کشور می‌شود؟

البته چون آثار امام خمینی (ره) ابعاد مختلفی دارد، مخاطبان آن هم از طیف‌های متفاوت تشکیل شده‌اند. اما این را باید در کشورهایی بررسی کرد که نسبت به آثار امام (ره) آشنایی دارند. خیلی‌ها هنوز به درستی ایشان و شخصیت چندبعدی‌شان را نمی‌شناسند. حتی در ایران هم خیلی‌ها نمی‌دانند که امام (ره) به جز بعد سیاسی و مذهبی، چه تسلطی بر عرفان و ادبیات داشته‌اند. اما این آثار باید بناباید، ابرها باید کنار برود تا افکار امام (ره) بر همگان روشن شود. همه آثار امام (ره) پیام است.

چه تفاوتی میان امام خمینی (ره) و دیگر رهبران دنیا وجود دارد؟

مهم‌ترین تفاوت همان چند بعدی بودن امام (ره) است. کدام رهبر را می‌شناسید که در سیاست و مذهب و ادبیات و عرفان و فقه سرآمد باشد؟ ایشان

چطور شد که به فکر ترجمه دیوان اشعار امام خمینی (ره) افتادید؟

اوایل سال ۶۰ کتابی به قلم خودم چاپ کرده بودم به نام «ایران و تاریخ» که در آن انقلاب ایران و ریشه‌هایش از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۵۷ بررسی شده است. آن موقع مردم زیاد نمی‌دانستند که امام خمینی (ره) شعر هم می‌سرایند. ایشان را تنها به عنوان یک رهبر انقلابی و مذهبی می‌شناختند. در آن کتاب چند شعر هم از امام (ره) ترجمه کرده و آورده بودم. از آنجایی که در حوزه شعر و ادبیات آثار دیگری هم ترجمه کرده بودم، دوست داشتم یک روز تمامی دیوان حضرت امام خمینی (ره) را هم به انگلیسی برگردانم. در واقع می‌خواستم این کار سخت را انجام بدهم و اشعار ایشان را از ایران به مردمان دیگر جهان هم برسانم. همچنین طی این سال‌ها گلستان سعدی و دیوان حافظ را ترجمه کرده بودم و این کتاب‌ها زیر نظر یونسکو به چاپ رسید و چندین دانشگاه هم آن را تایید کردند.

علاوه بر دیوان اشعار، چه کتاب‌های دیگری از امام خمینی (ره) ترجمه کرده‌اید؟

تفسیر پنج جلدی قرآن، کتاب «حکومت اسلامی» و اکنون هم که دیوان اشعار امام را ترجمه کرده و آماده چاپ دارم.

ترجمه دیوان اشعار امام خمینی (ره) چقدر طول کشید؟

حدود یک سال. البته کسی باور نمی‌کرد که به این سرعت تمام شود. اما من هر روز از ساعت ۵ صبح تا ۱۲ شب یکسره کار می‌کنم. حتی در خانه ورزش می‌کنم تا کمتر بیرون بروم. به همین دلیل توانستم یک ساله این کار را به پایان برسانم. یعنی با روزی ۱۶-۱۷ ساعت کار، ترجمه دیوان اشعار امام خمینی (ره) را تمام کردم.

آیا ترجمه شعرهای امام می‌تواند روح این اشعار را منتقل کند؟

ببیند، همانطور که یک تابلوی نقاشی نمی‌تواند طبیعی باشد، هر چند بسیار ماهرانه کشیده شود، ترجمه هم هر چقدر خوب باشد، شبیه تابلوی گلی است که بوی گل را ندارد. در واقع ترجمه شعر به معنای مسخ شاعر است. منتقل کردن روح شعر در ترجمه محال است. شعر تصویر است. مثل تئاتر زنده است و حس را منتقل می‌کند. به همین دلیل، ترجمه آن کار سختی است، اما من سعی کردم شعر امام (ره) را در ترجمه وزن دار کنم که کار بسیار دشواری است.

یک کتاب دارم به نام «معمای شاه، مات» کتاب مستندی است که دانشگاه هاروارد هم از آن استفاده کرده است. در آنجا شخصیت شاه و امام (ره) را مقایسه کرده‌ام. در صفحه ۶۴۱ کتاب آمده است که شاه یک روز مقاله‌ای می‌نوشته و از علم می‌پرسد «دومرتبه» را با کدام «ت» می‌نویسند؟ و بعد از امام (ره) گفته‌ام و از تسلط ایشان بر ادبیات و شعرهای ایشان که در چه اوزانی سروده‌اند و با این اشعار عرفانی باز هم با افتادگی گفته‌اند که در قیاس با سعدی شاعر نیستند. اما حضرت امام خمینی (ره) عارف و شاعری

گزارشی درباره بایدها و نبایدهای نشست‌های سرای اهل قلم نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

نشست‌های هدفدار با چند اما و اگر

نمایشگاه از جمله سرای اهل قلم، نکته‌ای است که عباسلو با آن موافق است. وی در این باره می‌گوید: «مسئولان سراهای مختلف و همچنین مدیرعامل خانه کتاب با کاهش تعداد نشست‌ها با توجه به ساعات برپایی نمایشگاه موافق بودند، امری که به افزایش زمان هر نشست می‌انجامد؛ البته ناگفته نماند که تعداد نشست‌ها به دلیل تعدد پیشنهادهای دریافتی است که برخی از آنها را نمی‌توان نادیده گرفت.»

وی از ضرورت بازنگری در برخی نشست‌ها برای تأمین بیشتر نظر مخاطبان سخن می‌گوید. این بازنگری‌ها به گفته وی، افزایش نشست در حوزه داستان است، زیرا عده‌ای خواهان افزایش نشست در این حوزه نظیر معرفی و نقد کتابند تا کمکی به خرید کتاب در حوزه داستان باشد. مدیر سرای اهل قلم معتقد است این بازنگری نشان‌دهنده اعمال نظر مخاطبان در این نشست‌هاست.

برپایی نشست‌ها در محیط آرام

«کارنامه نشر» یکی دیگر از سراها بود که در زیرزمین شبستان برپا شد و با هدف برگزاری نشست‌ها و کارگاه‌های تخصصی مرتبط با کتاب، نشر، کتابداری و اطلاع‌رسانی فعالیت داشت. این سرا در بیست و سومین دوره از این نمایشگاه، سی و دو نشست تخصصی را در حوزه‌های صنعت چاپ و نشر، فناوری نوین اطلاع‌رسانی و کتابداری، کتابخانه‌های عمومی، مساجد و دانشگاه‌ها و همچنین نسخ خطی برگزار کرد.

کارگاه‌های آموزشی این سرا که تعداد آنها به یازده کارگاه رسید، به مباحث نوین کتابداری و اطلاع‌رسانی و اشاعه اطلاعات در محیط الکترونیک اختصاص داشت.

داریوش مطلبی، مدیر این سرا، استقبال از نشست‌ها و کارگاه‌های کارنامه نشر را خوب ارزیابی می‌کند و می‌گوید: «کارگاه‌ها با حداکثر ظرفیت مخاطبان برگزار می‌شدند و تعداد حضار در یکی از این کارگاه‌ها به صد نفر نیز رسید.»

مطلبی، نه تنها نمایشگاه را دلیل تحت الشعاع قرار دادن برنامه سرای کارنامه نشر نمی‌داند، بلکه آن را فرصتی برای استقبال بیشتر از این برنامه‌ها می‌پندارد.

وی می‌گوید: «شاید برگزاری کارگاه‌ها و نشست‌های تخصصی این حوزه در طول سال از سوی خانه کتاب امکان‌پذیر نباشد، اما نمایشگاه فرصت مناسبی برای برپایی این نشست‌ها و کارگاه‌ها به شمار می‌آید، زیرا مکانی است که بسیاری از مخاطبان جامعه هدف نظیر استادان، دانشجویان و کتابداران در آن حضور دارند.»

یکی از دستاوردهای برگزاری نشست‌های تخصصی در حوزه نشر، کتابداری و اطلاع‌رسانی، روزآمد کردن دانش این حوزه با استفاده از نظرات کارشناسان و استادان صاحب نظر است.

مطلبی دستاورد دیگری نیز برای سرای کارنامه نشر می‌شمرد و آن گرد آمدن جمع‌زایدی از استادان و کارشناسان صاحب نظر طی ۱۰ روز و ایجاد فرصتی

توجه قرار گیرد، چرا که چنین تغییری کاهش ترافیک، ازدحام و هزینه‌ها و همچنین کنترل بهتر امنیتی را در پی خواهد داشت.»

تنوع و جذابیت موضوعات

احسان عباسلو، مدیر سرای اهل قلم نیز که برپایی نشست و چهار نشست در نمایشگاه را در کارنامه خود ثبت کرده است، دستاوردهای این نشست‌ها را متوجه دو گروه برگزارکنندگان و مخاطبان می‌داند. به گفته وی، سرای اهل قلم در این مدت با توانمندی‌های بسیاری از مراکز و موسساتی که دست‌اندرکار برگزاری نشست‌ها هستند، آشنا شده و با آنها برای ادامه همکاری‌ها در طول سال ارتباط برقرار کرده است.

به گفته عباسلو، بنیاد فردوسی یکی از مراکزی است که در طول نمایشگاه برای همکاری با سرای اهل قلم ابراز تمایل و پیشنهاد شاهنامه‌خوانی را در این سرا ارائه کرد. وی می‌گوید: «قرار است اجرای برنامه از سوی بنیاد فردوسی در سرای اهل قلم، طی دیداری که با مدیر این بنیاد خواهیم داشت، بررسی شود.»

همواره حرف و حدیث‌هایی درباره دولتی بودن نشست‌های سرای اهل قلم به گوش می‌رسد، اما به اعتقاد عباسلو استقبال مخاطبان از نشست‌های سرا نشان‌دهنده تنوع و جذابیت موضوعات و نفی تلویحی دولتی بودن این نشست‌هاست. وی می‌گوید: «دو سال است که مسوولیت مدیریت سرای اهل قلم نمایشگاه کتاب را عهده دارم و به جرأت می‌توانم ادعا کنم که استقبال مخاطبان در این دوره از برنامه‌های سرای اهل قلم بیشتر از سال گذشته بود، به گونه‌ای که هیچ نشست‌ی بدون حضور حداقل پنجاه نفر در سالن برگزار نشد و این امر نشان‌دهنده لزوم استمرار این برنامه‌هاست، زیرا این استمرار، افراد را از چنین برنامه‌هایی آگاه می‌کند؛ برنامه‌هایی که اهمیت آن اگر بیشتر از ماهیت نمایشگاه نباشد، کمتر از آن نیست.»

شاید تاکنون این جمله که از لحنی انتقادی و طنز آمیز برخوردار است، به گوش همه خورده باشد: «ایران کشور همایش‌ها و نشست‌هاست.»

دلیل شنیده شدن مکرر این جمله نیز شاید به دلیل برگزاری پی‌پی‌نشت‌ها و همایش‌هایی است که برخی از آنها فایده و سودی دربر نداشته‌اند و تنها به صرف هزینه‌ها انجامیده است. حال باید دید چنین موضوعی درباره نشست‌هایی که در نمایشگاه برگزار شده‌اند هم صادق است؟

عباسلو در این باره می‌گوید: «معتقد نیستم که در حوزه فرهنگ و هنر لزوماً باید نتیجه ملموس و خاصی را در پی برگزاری نشست‌ها شاهد باشیم یا به ضرورت برگزاری نشست‌ها و واقف شویم، بنابراین نشست‌های سرا به خودی خود ارزشمندند و باید اجرا شوند.»

کاهش تعداد نشست‌ها در سراهای مختلف

«در نمایشگاه امسال با موافقت مسوولان مربوط قرار شد نشست‌های این سرا در نزدیکی غرفه‌های کودک و نوجوان برگزار شود و چادری نیز برای این منظور در نظر گرفته شده بود، اما سپس متوجه سر صدای بیش از حد بلندگوهای تبلیغاتی و رادیوها شدیم و ناچار به محل از پیش تعیین شده در زیرزمین شبستان بازگشتیم.»

کاهش تعداد نشست‌ها در سراهای مختلف نمایشگاه کتاب موضوعی است که بیشتر مدیران سراها با آن موافقت می‌کنند؛ چرا که تعدد نشست‌ها سبب صرف نیروی فراوان مسوولان برگزاری و مهم‌تر از آن ممکن است به کاهش کیفیت برنامه‌ها بینجامد. مدیر سرای کودک و نوجوان نیز مخالف کاهش تعداد نشست‌ها نیست، اما در عین حال کاهش کمیت را همواره دلیلی بر افزایش کیفیت نمی‌داند و مشکلات اصلی برنامه‌های این سرا را این گونه توصیف می‌کند: «کودکان و نوجوانان از مخاطبان اصلی این سرا به حساب می‌آیند که به دلیل مقارن بودن فصل امتحانات با نمایشگاه کتاب و همچنین مشکلات و هزینه‌های انتقال آنان به نمایشگاه از سوی مدارس، امکان حضورشان در نشست‌ها چندان میسر نیست.»

محقق؛ سرای کودک و نوجوان را در سال‌های اخیر با وضعیت ویژه‌ای روبه‌رو می‌داند که یکی از دلایل آن دوری از غرفه‌های بزرگسالان و کودکان و همچنین واقع شدن در زیرزمین است که حتی در صورت اطلاع‌رسانی کامل و لازم، پیدا کردن آن چندان ساده نبود.

استقبال نامناسب از برخی نشست‌های سراهای مختلف در نمایشگاه کتاب، موضوعی قابل توجه و بررسی است؛ چرا که چنین امری شاید به استقبال نکردن از موضوع نشست‌ها یا کیفیت نامطلوب آن تعبیر شود، اما باید به این نکته نیز توجه داشت که هدف اصلی مراجعان به نمایشگاه، بررسی و خرید کتاب‌هاست. به همین دلیل طبیعی است که توجه و حضور در نشست‌ها در درجات بعدی اهمیت برای مراجعان قرار می‌گیرد. این موضوع شاید بر سستی را در ذهن برانگیزد که «آیا وجود چنین شرایطی، سبب نادیده گرفته شدن نکات مفید نشست‌ها نمی‌شود؟» مدیر سرای کودک و نوجوان دو نکته درباره این سوال ارائه می‌کند. نخست آنکه به گفته او، چنین نشست‌هایی چندان بر مبنای حضور اشخاص هنگام برگزاری برنامه‌ها برنامه‌ریزی نشده‌اند و ثبت و ضبط صوتی و تصویری سخنرانی‌ها سبب انعکاس آنها در رسانه‌ها و مطبوعات خواهد شد.

نکته دومی که محقق در این باره به آن اشاره می‌کند، پیشنهادی قابل تأمل است. وی می‌گوید: «نشست‌های سرای کودک و نوجوان زمانی برگزار می‌شوند که کودکان و نوجوانان و معلمان به عنوان مخاطبان و علاقه‌مندان اصلی این حوزه درگیر امتحانات هستند یا در صورت حضور در نمایشگاه به بازدید از غرفه‌ها می‌پردازند. به همین دلیل شاید بهتر باشد نمایشگاه کتاب به دلیل وسعتی که پیدا کرده، در دو بخش کتاب‌های بزرگسالان و کودک و نوجوان و آموزشی برگزار شود تا از سویی کنترل و مدیریت آنها تسهیل شده و از سوی دیگر دانش‌آموزان و معلمان با فراغ‌بال بیشتری به بازدید از آثار مورد نظرشان بپردازند. برگزاری این نمایشگاه در آبان ماه و هفته کتاب، پیشنهادی بود که به مسوولان برگزاری نمایشگاه ارائه شد و امید است که مورد

امسال نیز نظیر چند سال گذشته، نشست‌های متعددی در پنج سرای اصلی، دیدار، کودک و نوجوان، کارنامه نشر و بین‌الملل نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با هدف رفع مشکلات حوزه‌های مختلف کتاب و تقویت این حوزه برگزار شد.

بدیهی است موفقیت چنین نشست‌هایی در به ثمر رساندن اهداف، نتایج قابل توجهی را در حوزه فرهنگ که از اساسی‌ترین پایه‌های رشد و توسعه هر کشور به شمار می‌آید، دربر خواهد داشت. برای آگاهی از موفقیت این نشست‌ها و موانعی که سر راه آن‌ها وجود داشتند، با مدیران این سراها هم‌سخن شدیم تا به این طریق گوشه‌ای از دستاوردها و همچنین مشکلات موجود را در حوزه کتاب و فرهنگ دریابیم. درباره غرفه دیدار، پیشتر یادداشتی از علی اوجبی، مسوول این غرفه منتشر کرده‌ایم.

کاهش کمیت دلیل افزایش کیفیت نیست

با جواد محقق، مدیر سرای کودک و نوجوان درباره تأثیرات و دستاوردهای برنامه‌های این سرا گفت و گو کردیم و پیشنهادهای وی را نیز درباره نحوه برگزاری آنها شنیدیم. محقق تأثیرات این برنامه‌ها را در حال حاضر غیرقابل ارزیابی می‌داند، زیرا معتقد است اثرگذاری امور فرهنگی در کوتاه مدت ممکن نیست.

وی می‌گوید: «این نشست‌ها به شفاف‌تر شدن فضای ادبیات کودک و نوجوان می‌انجامد، به شرطی که انتخاب سخنران و موضوع در کنار مناسب بودن محل برگزاری و حضور مخاطبان جدی، توأمان فراهم شود.»

محقق نشست‌های صبح و بعدازظهر سرای کودک و نوجوان را از لحاظ کیفیت متفاوت با یکدیگر می‌داند و درباره دلیل این امر می‌گوید: «جلسات صبح با حضور دانش‌آموزانی برگزار می‌شد که کتاب مورد بررسی را مطالعه کرده بودند، به همین دلیل نقاط ضعف و قوت کتاب از زاویه دید نویسنده، مخاطب و منتقد بررسی می‌شدند، اما در جلسات بعدازظهر، غیبت مخاطبان، دوری محل برگزاری نشست‌ها از سالن‌های ویژه کودک و نوجوان و همچنین تخصصی بودن برخی موضوعات سبب شد تا از نشست‌ها استقبال شایسته‌ای به عمل نیاید. طبیعی است که با حضور نیافتن دست‌اندرکاران ادبیات کودک و نوجوان و محدود بودن تعداد آنها از نظر کمی، برخی از نشست‌ها به ویژه در بعدازظهر به حلقه گفت‌و‌گویی چندصاحب‌نظر تبدیل می‌شد.» مخاطبان اصلی نشست‌های سرای کودک و نوجوان، کودکان و نوجوانان، معلمان، والدین، ناشران و کارشناسان این حوزه‌اند؛ افرادی که می‌توان آنها را در غرفه‌های ویژه کتاب کودک و نوجوان ملاقات کرد، بنابراین برگزاری نشست‌های این حوزه در این مکان می‌توانست به برابری شدن آنها کمک شایانی کند.

محقق نیز بر این موضوع تأکید می‌کند و می‌گوید:

گفت و گو با منیر مسعودی، مترجم آثار امام خمینی (ره) به زبان عربی

هر مترجمی نمی تواند آثار امام (ره) را ترجمه کند

مصطفی خلجی: منیر مسعودی، ایرانی الاصل است، اما از آن جا که خانواده اش در عراق زندگی می کرد، عربی را مثل زبان فارسی می داند. او در شهر نجف به دنیا آمده و آنجا بزرگ شده است. صدام بعدها منیر مسعودی و خانواده اش را از عراق بیرون کرد و به آنها گفته شد که به سرزمین اجدادشان بروند. او در عراق لیسانس مهندسی نفت گرفت، اما در ایران نتوانست در همین رشته کار کند. هفت سال در کیهان عربی، در صفحه فرهنگ و ادب نوشت و هفت سال هم در بنیاد اندیشه اسلامی کار کرده است. این نویسنده و مترجم در نشریات مختلفی فعالیت کرده و همچنین در این مدت ترجمه های زیادی را به چاپ رسانده است. به مناسبت ۱۴ خرداد، گفت و گویی را با منیر مسعودی درباره آثاری که از امام خمینی (ره) به زبان عربی ترجمه کرده، انجام داده ایم. او در این گفت و گو بعد عرفانی را مهم ترین مشخصه شخصیت امام خمینی (ره) معرفی می کند.

باورتان نمی شود که چنین شخصیتی با این عاطفه و این احترام با همسرش برخورد می کند، یا در داخل خانه جقدر به همسرش احترام می گذاشته اند و انگار نه انگار که چنین شخصیتی، در بیرون از خانه میلیون هابیرو دارد. مادر جهان عرب هیچ وقت چنین چیزی درباره رهبران سیاسی نخوانده ایم که آنقدر به خانواده احترام و توجه داشته باشند. البته جنبه های وجودی امام آنقدر گسترده است که اینها نمی تواند بیانگر همه چیز باشد. باید بیشتر درباره ایشان مطالعه شود.

برای ترجمه آثار امام باید در چه زمینه هایی مطالعه داشت؟

به نظر من، نخست مترجم باید در ایران زندگی کرده باشد و با عادات و روحیات مردم ایران آشنا باشد، چون امام خیلی چیزها را به زبان عام گفته اند تا همه بفهمند که اگر کسی آشنا نباشد نمی تواند ترجمه کند؛ به همین دلیل خیلی از مترجمان سوریه ای عمق اینگونه آثار امام را متوجه نمی شوند. پس جز آنکه باید فارسی را خوب دانست، باید مترجم، زمینه هم داشته باشد تا با استعارات و اصطلاحات ایشان آشنا باشد. اما در حوزه های تخصصی تر باید مطالعه

در زمینه های مختلف داشته باشید، چون بسیاری از آثار ایشان آن قدر تخصصی است که به راحتی نمی توانید درک کنید.

توزیع این ترجمه ها در بازار جهانی به چه صورت است؟

این کتاب ها را از اینجای های فرهنگی بخش می کنند و آنها بهتر می دانند. اما من دو هفته پیش خبری خواندم که خیلی خوشحال شدم. یک ناشر بحرینی حق انتشار صحیفه امام (ره) را خریده است. این کار بسیار عالی است. چون صحیفه در بحرین چاپ و توزیع خواهد شد.

استقبال از آثار امام در کشورهای دیگر چگونه است؟

نامه هایی را که از بیرون به مؤسسه می رسید شاهد می گیرم. نامه هایی که از کشورهای مختلف برای ما می فرستادند و با چه اشتیاقی از این کتاب ها حرف می زدند. همچنین درخواست های فراوانی برای فرستادن آثار امام از کشورهای مختلف داشتیم. کشورهای مثل سوریه، لبنان، شمال آفریقا، جزایر مراکش، تونس و حتی کشورهای اروپایی، البته اینها فقط درباره عرب زبان ها بود و مسلماً در مورد کسانی که این آثار را به زبان های دیگر هم می خواندند همین وضعیت صادق است.

آقای مسعودی! تاکنون چه کتاب هایی را از امام راحل (ره) به زبان عربی ترجمه کرده اید؟

کتاب های حج، جایگاه زن، حکومت اسلامی و صحیفه امام را ترجمه کرده ام. کتاب های دیگری هم درباره امام ترجمه کرده ام، از جمله سرگذشت نامه امام (دکتر علی قادری)، آئینه آفتاب (احمد خمینی)، آئینه انقلاب اسلامی و چند کتاب دیگر را هم درباره ایشان تصحیح و ویراستاری کرده ام.

چه شد که تصمیم گرفتید صحیفه امام را ترجمه کنید؟

این توفیقی بود که از خدا گرفتم. قبل از آن کتاب های دکتر شریعتی را به عربی ترجمه کرده بودم. بعد دو کتاب از سید محمد خاتمی ترجمه کردم. ایشان که ترجمه هایم را دید، من را به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) معرفی کرد. آنجا ابتدا کتاب جایگاه زن را به من دادند که ترجمه کردم و بعد آثار دیگر امام را تا به صحیفه رسیدم.

چند جلد از صحیفه را ترجمه کرده اید؟

از ۲۲ جلد آن، من جلد ۱ و ۳ و ۴ و ۷ و ۲۱ را ترجمه کرده ام و ویراستاری کرده ام.

بقیه را چرا ترجمه نکردید؟

بقیه بین مترجمان دیگر بخش شد که اغلب دانشجوی اهل سوریه بودند که در ایران مشغول تحصیل در دوره دکترا هستند.

ترجمه این ۶ جلد و ویراستاری بقیه آن چه قدر طول کشید؟

حدود ۴-۳ سال. البته در این مدت مشغول ترجمه آثار دیگری هم بوده ام.

قصد دارید بعد از صحیفه، کتاب دیگری هم از امام ترجمه کنید؟

بعد از آن، کتاب مفهوم آزادی را که درباره ایشان نوشته شده ترجمه کرده ام که به تازگی آن را تحویل ناشر کرده ام.

به اعتقاد شما چه تفاوتی میان امام و دیگر رهبران دنیا وجود دارد؟

فکر می کنم شخصیت عرفانی، مهمترین مشخصه ایشان باشد. امام عرفان و سیاست را با هم مزوج کردند که این در تاریخ سابقه نداشته است. شجاعت امام هم مثال زدنی است و البته دورانیشی ایشان، مثلاً در نامه ای که سال ها پیش از پیروزی انقلاب به مراجع می نویسند از همان روز درباره انقلاب سخن می گویند و این کلمه را در نامه به کار می برند. یا در جلد اول صحیفه نامه های امام به همسرشان و یادداشت های شخصی ایشان را که می خوانید

در این گزارش کوشیده ایم نقاط قوت و ضعف برنامه های سراهای مختلف در نمایشگاه کتاب را به تصویر بکشیم، برنامه هایی که اهداف والایی برای آنها در نظر گرفته شده است که در صورت به ثمر رسیدن، شاهد نتایج درخشانی در حوزه کتاب خواهند بود. سخنان طرف های گفت و گو در این گزارش که خود از مسوولان خانه کتابند، نشان می دهد که آنان تنها در پی به ثمر نشان دادن اهداف نشست ها هستند و به همین دلیل توجه به این سخنان از سوی مسوولان بالاتر خالی از لطف نخواهد بود.

اطلاع رسانی ضعیف

از جمله فعالیت های قابل توجه خانه کتاب در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، برنامه های برگزار شده در کمیته جنبی بود. همانگونه که از نام این کمیته پیداست، کمیته جنبی به فعالیت های مرتبط با کتاب اختصاص یافته بود. نمایش مراحل چاپ یک کتاب و همچنین تشکیل کارگاه های متعدد برای آموزش شیوه هایی برای بهتر مطالعه کردن و تمرکز حواس، نمونه هایی از این فعالیت ها بودند.

همچنین بخشی از این کارگاه به هنرهای تجسمی نقاشی، تذهیب، موسیقی و مجسمه سازی اختصاص داشت که به گفته ناصر میرزایی، مدیر کمیته جنبی، به نحوی با کتاب در ارتباط بودند. او خطاطی، تذهیب و نقاشی یا به تعبیری تصویرسازی را با کتاب مرتبط می داند و این ارتباط درباره مجسمه سازی و موسیقی نیز صادق است، زیرا بسیاری از مراجعان به نمایشگاه از علاقه مندان به کتاب های هنرنده و دیدن اجرای زنده آنچه در این کتاب ها می خوانند، برایشان جالب توجه خواهد بود.

به گفته میرزایی، بخش هنرهای تجسمی از پربازدیدترین بخش های کمیته جنبی بود. وی می افزاید: «برخی از برنامه های این بخش از سوی مخاطبان پیشنهاد شده بودند. همچنین در طول این دوره از نمایشگاه هم پیشنهادهایی برای برگزاری کارگاه های گوناگون دریافت کرده ایم که تا حد امکان به آنها ترتیب اثر داده می شود.»

وی از اطلاع رسانی ضعیف در معرفی این بخش گله مند است و استقبال از کمیته جنبی را نیز متناسب با همین اندازه از اطلاع رسانی های می داند و می گوید: «کمیته جنبی در زیرزمین مصلا واقع شده بود، بخشی که شاید آخرین مکانی است که مراجعه کنندگان نمایشگاه از وجود آن مطلع می شدند و احیاناً از آن بازدید می کردند. امسال، بسیاری از مراجعان به کمیته جنبی، افرادی بودند که به دلیل آشنایی سال گذشته شان با این بخش، از آن دیدن کردند. البته ادامه کار کارگران برای تکمیل مصلا در طول نمایشگاه و برخاستن گرد و خاک و نفوذ آن به زیرزمین را نیز باید به دلایل مهجور ماندن نسبی این بخش افزود.» میرزایی، می افزاید: «باید درباره تغییر مکان کمیته جنبی فکری کرد، زیرا در این بخش برنامه های جالب توجهی ارائه می شود که استفاده از آنها برای مراجعان خالی از لطف نخواهد بود. علاوه بر مشکل مکان، اطلاع رسانی روابط عمومی نمایشگاه نیز نیاز به بازنگری دارد، چرا که اطلاع رسانی محیطی برای این کمیته چندان به چشم نمی خورد و حتی بنرهای مربوط نیز پس از چند روز از بازگشایی نمایشگاه در بخش هایی از مصلا قرار گرفتند.»

بدیهی است وجود چنین ضعف هایی که از سوی مدیر کمیته جنبی نمایشگاه بین المللی کتاب تهران بر شمرده شدند، بر کاهش استقبال از این بخش تأثیر گذار بوده است، اما میرزایی میزان بازدید از این بخش را با وجود این مشکلات رضایت بخش توصیف می کند.

برای تعامل میان آنها و همچنین دانشجویان است. وی ایجاد چنین شرایطی را بی سابقه می داند و می گوید: «ارتباط و تعامل میان استادان و دانشجویان که از این مکان آغاز می شود، در طول سال نیز ادامه خواهد یافت. به همین دلیل، فعالیت های کارنامه نشر را می توان کانالی برای رفع مشکلات کتابداری بر شمرد.»

مطلبی هم از جمله منتقدان تغییر مداوم نشست ها و ضعف اطلاع رسانی درباره آنهاست و اعتقاد دارد تغییر نکردن برنامه های از پیش تعیین شده سبب برنامه ریزی های بهتر در دعوت از کارشناسان و اطلاع رسانی و در نتیجه پر بارتر شدن آنها می شود. برگزاری نشست ها در مکانی کم سر و صدا، ارایه خدمات بهتر در نمایش اسلایدها و فراهم آوردن امکانات سرمایشی از مواردی اند که مدیر سرای کارنامه نشر خواهان توجه بیشتر به آنهاست.

پرداخت حق و حقوق بنگاه های خارجی

در پایان، نوبت به سرای بین المللی می رسد که در نمایشگاه امسال با برگزاری نشست هایی، ارتباط فرهنگی ایران با سایر کشورها را مورد توجه قرار داد. یکی از موضوعات مهمی که در نشست های متعدد پی گیری شد، بررسی قانون کپی رایت و قراردادهای حوزه نشر بود. روحوانی، معرفی و نقد کتاب های ترجمه ای که آشنایی خوانندگان ایرانی با فرهنگ موجود در خارج از مرزها را سبب می شود و همچنین تجلیل از مترجمان قانون اساسی، از موضوعاتی بودند که سرای بین المللی در کنار بررسی قانون کپی رایت مورد توجه قرار داد.

بنگاه های نشر داخل کشور مرتبط با همتایان خارجی و همچنین برخی کشورها به عنوان طرف های قرارداد ناشران و نهادهای ایرانی، از شرکت کنندگان در این نشست ها بودند.

محمد رضا وصفی، مدیر این سرا، موضوعات نشست های این سرا را انتخاب ناشران و برخی سازمان های مرتبط با حوزه نشر می داند و می گوید: «مسوولان این سرا به طور مستقل موضوعی را برای نشست ها انتخاب نکردند.»

بررسی قانون کپی رایت را باید یکی از امتیازات اصلی نشست های این سرا به شمار آورد، چرا که به نظر می رسد چنین موضوعی امکان بررسی بسیار را در ایران دارد. وصفی درباره تأثیرات مثبت این نشست ها می گوید: «به دلیل اعمال نشدن قانون کپی رایت در ایران، بازار جهانی و نشست های سرای بین المللی فرصتی را به وجود آورد تا بسیاری از ناشران ایرانی تعهد اخلاقی در برابر ناشران خارجی را بپذیرند.»

به گفته وی، بسیاری از مسایل در این بازار حل شد، از جمله پرداخت حق و حقوق بنگاه های نشر خارجی در چهار مورد که از سوی ناشران ایرانی به تعویق افتاده بود.

مدیر سرای بین المللی می افزاید: «در فرصتی که فراهم شد، مجموعه ای از رایت کتاب های کودک «ندای مدرسه» به ناشران کشور ترکیه فروخته شد. همچنین اقدامات دیگری در همین راستا انجام شد که به دلیل آماده نشدن گزارش ها امکان ذکر آنها وجود ندارد.»

به اعتقاد وصفی، نشست های این سرا هیچ گاه تحت الشعاع نمایشگاه قرار نمی گیرند، زیرا طرح موضوعاتی نظیر قانون کپی رایت در هر مناسبت از سال، نظیر هفته کتاب و نمایشگاه مفید خواهد بود. وی می گوید: «چنین مباحثی باید به اندازه ای طرح شوند تا نوع تعامل با سایر کشورها از درون همین مباحث مشخص شود.»

ضرورت ترجمه آثار امام خمینی (ره)

امام خمینی (ره) شخصیتی بی نظیر بود که نمی توان او را تنها در یکی از وجوه شخصیتی اش محدود کرد. او سیاستمداری بی نظیر، متفکری عمیق، عارفی عاشق و در خانواده، پدری مهربان بود. امام (ره) عقل و عرفان را به هم گره زده بود و این را نمی توان در هر انسانی سراغ گرفت. به همه اینها باید ابعاد ادبی ایشان را نیز بیفزاییم؛ ابعادی که گاه در سایه اقتدار و جذابیت ایشان به عنوان یک رهبر سیاسی قرار می گیرند.

گفته، شاعر مطرح آلمانی، روزگاری گفت و نوشت که به ایرانیان رشک می برد، چرا که به زبانی حرف می زدند و می فهمندش که حافظ شعرهایش را به آن زبان سروده است. می گفت که دوست دارد اعماق شعر حافظ را بفهمد اما نمی توانست. او می بایست به ترجمه ها پناه می برد، هرچند که خود فارسی می دانست. نصیب گوته از حافظ، قطره ای از دریای او، چنانچه بسیاری از ما فارسی زبان ها نیز درک عمیقی از شعرهای لسان الغیب نداریم. با این همه، قطره ای از دریا برای گوته کافی بود تا مست اشعار حافظ شود. حالا حکایت ماست و شعرهای امام (ره) که اگر ترجمه شوند، به یقین دنیا را متوجه خود خواهند کرد.

غزل های امام (ره) به دلیل ابعاد گوناگونی که دارند، می توانند وجوهی ناشناخته از شخصیت او را به دنیا نشان دهند. هر چند این ترجمه ها نمی توانند تمامی ابعاد معنایی مورد نظر ایشان را برگردانند. حالا برای آنکه غزل های ناب امام (ره) در کنار سایر آثار ایشان منتشر شود، چه باید کرد؟

در مرحله نخست باید آثاری که قصد ترجمه شان را داریم، به خوبی انتخاب کنیم. برخی از اشعار امام (ره) با توجه به شرایط زمانی و فرهنگی ایران اسلامی نوشته شده اند. این آثار به طور قطع نیاز به توضیح و تفسیر فراوان دارند و این توضیحات یا باید در متن ها بیایند که ممکن است به تعبیری نادرست از افکار امام (ره) منجر شوند یا به همان صورت کامل که برای مخاطبان جهانی در نظر گرفته شده اند که در این صورت هم به یقین دشواری هایی خواهد داشت.

در مورد شعرهای ایشان نیز باید دقتی مضاعف را به کار گیریم. نخست باید توجه کنیم که معانی عمیق این شعرها تا حد ممکن در ترجمه برگردانده شود و دیگر این که با سنت شعری زبان مقصد بیگانه نباشد. اگر این ترجمه با همکاری چند نفر انجام شود به طور قطع این دقت بالا خواهد رفت. یکی از این مترجمان می بایست به شعر فارسی مسلط باشد و از زبان مقصد نیز بی بهره نباشد. فردی ادیب از زبان مقصد نیز می تواند کمک خوبی برای او باشد. فراموش نکنیم که بهره گیری از تجربه و دانش چند کارشناس ادبی از هر دو زبان منبع و مقصد، ترجمه را دقیق تر خواهد کرد. دشواری کار نباید سبب انجام نشدن آن شود. دنیای غرب، محتاج این جنس نگاه است؛ نگاهی که در اشعار مولانا نیز وجود داشت و غرب را مجذوب خود کرد.

امام خمینی (ره) در کنار جاذبه ای که به عنوان یک رهبر سیاسی داشتند و هنوز یادشان در میان ما زنده است، وجوهی دیگر نیز دارند که می توانند بستری برای پژوهش های گسترده تر باشند. توجه به عرفان و شخصیت عرفانی امام (ره) خود می تواند سبب خیر وافر باشد. سایه ای از این وجه شخصیتی متعالی امام (ره) در اشعارش منعکس شده است، غزل هایی که می توان از آنها تا حد درک و علاقه نصیب برد، اما دیگرانی که فارسی نمی دانند از درک آن ناتوانند و از حظ آن بی نصیب. در ادامه متنی می آید که در تاریخ ۲۹ ژانویه سال ۲۰۱۰ توسط دانیل کالدردر روزنامه گاردین منتشر شده است. این نویسنده و روزنامه نگاری تلاش کرده تا بعدی دیگر از ابعاد شخصیت امام (ره) را به مخاطب غربی اش معرفی کند. به دلیل امانت داری، نوع بیان متن اصلی حفظ شده است.

همه چیز درباره ترجمه کتاب های امام (ره)

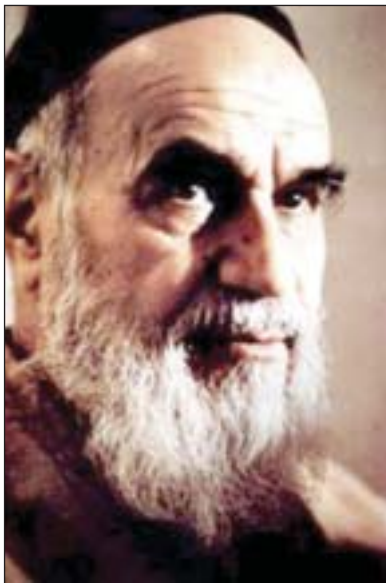
پس چهره رهبری با اقتدار. من دو سطر اول شعر را که بسیار دوست داشتم ام را در اینجا آورده ام:

«من به خال لب ای دوست گرفتار شدم / چشم بیمار تو را دیدم و بیمار شدم»

حتی اندیشیدن به شخصیت شاعرانه خمینی، پیش از این برای من دشوار بود، اما این شعر، به خصوص بسیار قابل توجه است. تفکری آزاد و جالب توجه، به قول مترجم عربی آثار آیت الله خمینی، پروفیسور محمدالدین منصور از دانشگاه قاهره، ظاهر اشعار ما را به سوی خلق و خو و شخصیت درونی آیت الله هدایت می کند: «اشعار امام خمینی در سطح گسترده ای معنایی برای آشکار سازی افکار عرفانی و مقدس او بوده است که در حال عبادت خداوند ظهور کرده است و در اسرار عرفانی این مخلوق منعکس شده است.»

من تصادفا مقاله ای در مورد آیت الله خمینی در اینترنت پیدا کردم که منتقد در آن اذعان داشته بود که در شعر امام خمینی نکات دیگری نیز نهفته است؛ نکاتی که به این زودی ها به آنها دست نخواهیم یافت. نکته جالب توجهی که در آن مقاله آمده بود، اشاره به شخصیت او چه در قالب یک سیاستمدار و چه در قالب یک شاعر بود: «امام خمینی شاعری بی نظیر بود و آثارش یکی از مظاهر ادبیات فارسی است. نثر ایشان زیبا و شعرش ظریف و نازک طبعانه است. وی از همان روزهای اول تحصیل در قم مورد احترام همگان بوده است و به خاطر صحت و قوی دلی در سخنرانی ها و نوشته هایش شناخته شده بود.»

البته برای کسانی مثل ما که به زبان فارسی آشنا نیستیم و آثار زیادی از ایشان به زبان انگلیسی هم در دسترسمان نیست، فقط در حد آشنایی با ایشان می ماند. از آنجا که آثار کمی از آیت الله خمینی به زبان انگلیسی موجود است و با وجود اینکه ایشان ایدئولوژی برتر را در خاورمیانه بنیان گذارده اند، چطور می توان به نقادی منصفانه و بی طرفانه از آثار ادبی وی نشست؟ اغلب آثاری که ما از ایشان می خوانیم روایت روایتگرانی است که از زبان فرانسوی به انگلیسی ترجمه شده است و نقل قول هایی که از ترجمه های عربی به انگلیسی در دسترسمان است.

می توان به حمید الگار، نویسنده کتاب «طاعون غرب» اشاره کرد. کتاب «اسلام و انقلاب» کتاب بسیار جالبی بود و من خیلی ناگهانی در کتابخانه عمومی آستین با این کتاب برخورد کردم و قصد داشتم آن را مطالعه کنم، اما متأسفانه شخص دیگری هم در انتظار خواندن آن بود و مجبور شدم آن را به کتابخانه برگردانم. مورد جالب توجه دیگری که با آن مواجه شدم این بود که از این کتاب غیر از جلد اول و دوم، هیچ جلد دیگری گردآوری و ترجمه نشده و به چاپ نرسیده است. در آخر هم تلاش کنجکاوانه من برای یافتن آثار بیشتری از امام خمینی مرا به دفتر شعری از ایشان رساند که در سال ۱۹۸۹ توسط نشر نیوریاپالیک به چاپ رسیده بود. آن کتاب همان چیزی بود که من برای پی بردن به شخصیت درونی این رهبر مقتدر و محبوب نیاز داشتم. این کتاب، دیگر وجوه ناشناخته درونی آیت الله خمینی را برای ما؛ کسانی که در غرب زندگی می کنیم و تنها وجه سیاسی او را دیده بودیم نشان می دهد و بسیار جالب توجه است؛ وجهی نازک طبع و لطیف در

رهبر جمهوری اسلامی ایران «آیت الله خمینی» بیشتر به خاطر مسایل مذهبی، انقلابی و سیاسی در جهان شناخته شده است. اما مسئله جالبی که تا به امروز کمتر در مورد وی در سطح جهان مطرح شده، ادبیات و طبع شاعری ایشان است. در این مقاله نمی خواهم درباره مسایل سیاسی و انقلابی وی صحبت کنم، بلکه قصد دارم ایشان او به عنوان نویسنده و شاعری خلاق یاد کنم که متأسفانه این وجه از امام خمینی در دنیای غرب کمتر شناخته شده است. با وجود اینکه ایشان آثار بسیار زیاد و عمیقی آفریده اند - که حدوداً دو بیست اثر از ایشان به صورت آنلاین در اینترنت هم موجود است - اما کمتر اشعار ایشان به زبان انگلیسی برگردانده شده اند. موضوعات آثار امام خمینی که حول محور آنها کار می کنند شامل تفسیر قرآن و احادیث و حقوق اسلامی هستند، به علاوه چندین جلد کتاب در باب فلسفه، عرفان، شعر، ادبیات و سیاست و بر قله همه اینها، خلق مهم ترین حماسه تاریخی قرن بیستم. از جمله آثاری که از آیت الله خمینی به زبان انگلیسی ترجمه شده است می توان به کتاب های زیر اشاره کرد: در سال ۱۹۸۰، انتشارات «بامتام» کتابی را به چاپ رساند با عنوان «کتاب سبز کوچک: گفته های آیت الله خمینی» که بلافاصله بعد از انقلاب اسلامی در ایران و بر مبنای حوادث رخ داده در آن دوره به چاپ رسید. این کتاب نه چندان حجیم بر گرفته از سه کتاب آیت الله خمینی بود با نام های kingdom of learned، «کلید اسرار» و «توضیح المسائل». البته ترجمه انگلیسی متون حاضر، حاصل ترجمه آن از زبان فارسی به زبان فرانسوی و از زبان فرانسوی به زبان انگلیسی است و به همین خاطر در روند ترجمه از حجم مطالب آن کم شده و از کتابی هزار صفحه ای فقط صد و بیست و پنج صفحه باقی مانده و چند کلام قصار که البته زیاد نیستند و فقط مسائل محدودی را در برمی گیرند و این برای انگلیسی زبان ها باعث تأسف است. از سوی دیگر، کتاب دیگری که از ایشان ترجمه شده، کتاب «اسلام و انقلاب» (مازار، ۱۹۸۱) است که توسط نویسندگانی که علاقه و ارادت خاصی به امام (ره) داشته اند گردآوری شده است که از جمله آن اشخاص

نگاهی به کتاب کوچک سبز

مقدمه ای در معرفی آیت الله خمینی در دنیای غرب

خمینی در آن ذکر شده، نقل قول های بسیار جالبی هستند که ما را با افکار این عالم و روحانی تاثیرگذار در سیاست و دینداری آشنا می کنند. علاوه بر اینکه در آن اشاره ای هم به ادبیاتی که آیت الله از آن استفاده می کرده شده است و همچنین از کتاب هایی که به قلم اوست هم نام برده شده است و همچنین از هنر شاعری او و اعتقادات او در باب فلسفه. در این کتاب گفته هایی از او که تحت تاثیر فلاسفه بزرگی مثل ملاصدرا قرار داشته است، در مورد فلسفه و اسلام آورده شده است. به گفته دانیل بروم برگ، استاد دانشگاه جرجتاون، اینکه چطور امام خمینی (ره) توانست دولت اسلامی را با حکم مردم پایه گذاری کند داستانی شنیدنی است و دانستن افکار این مرد بسیار خواندنی. امام خمینی مهارت بسیاری در سخنوری در مورد قوانین روحانیت داشت و کاملاً می دانست که چطور فرمان های اسلامی را در باب سیاست به مردم ارایه دهد.

این کتاب شامل دو فصل و بیست و سه بخش است که در هر بخش از آن گفته های آیت الله خمینی مربوط به آن موضوع گنجانده شده است. در فصل اول این کتاب سخنان آیت الله خمینی در مورد اسلام و دینداری و وظیفه روحانیت در برابر مردم و خداوند آمده است و در فصل دوم آن در هر بخش به طور جداگانه، فتوای او در مورد هر مسئله به طور طبقه بندی شده موجود هستند.

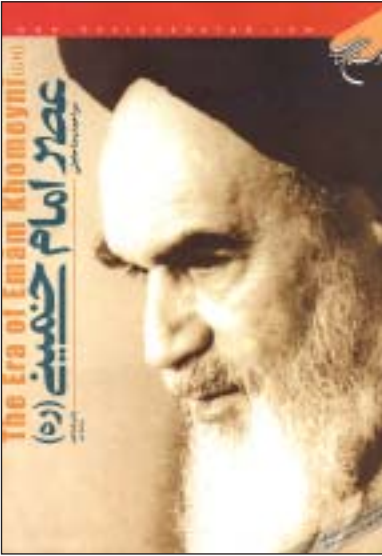
«کتاب کوچک سبز: گفته های آیت الله خمینی در باب سیاست، فلسفه، جامعه و دینداری»، مجموعه ای است از فتوای آیت الله خمینی، که یکی از مهم ترین و تاثیرگذارترین روحانیون در زندگی مدرن کنونی است. فتوای آیت الله خمینی بیش از هر رهبر اسلامی در طول تاریخ، مسلمان های شیعه را هدایت کرده است.

«کتاب کوچک سبز» توسط هارولد سالمسون همراه با مقدمه ای استثنایی از کلیو ایروینگ، از زبان فرانسوی به انگلیسی برگردانده و حاوی فتوای آیت الله خمینی است که توسط ژان ماری خاویر گردآوری و به زبان فرانسوی ترجمه شده اند. این کتاب که درباره اعتقادات شگفت انگیز مردی است که دنیای غرب را به لرزه درآورد، در دو جلد منتشر شده است. جلد اول آن در مورد دولت گذاری و دولتمداری اسلامی است که نکات و گفته های بسیار جالبی را از آیت الله خمینی در برمی گیرد و جلد دوم آن در مورد خط سیر زندگی و راه و رسم زندگی برای مسلمانان است. به علاوه اینکه تاکیداتی حتی بر جزئی ترین نکاتی که هر شیعه به آن نیاز دارد نیز در این جلد دیده می شود.

«کتاب کوچک سبز»، کتابی است دربرگیرنده تمام مسائل جالبی که فکرش را می کنید. اگرچه این کتاب زیاد مفصل نیست، اما نقل قول هایی که از آیت الله

نگاهی به کتاب «عصر امام خمینی (ره)» در آستانه سالروز ولادت و رحلت بنیانگذار انقلاب اسلامی

معنویت انسان معاصر

تاریخی امام و...

حاجتی (نویسنده اثر) برای آن که عصر و دوره امام (ره) را در ادامه مطالبش به خوبی واکاوی کند، ابتدا عصر امام خمینی (ره) را از نگاه خود امام و همچنین مقام معظم رهبری به نظر می‌نشیند و سپس ویژگی‌های عصر بنیانگذار انقلاب اسلامی را در هفت فصل «تجدید حیات دینی و معنوی انسان معاصر»، «بطلان نظریه‌های ضد دینی»، «برائت جهانی از عقاید الحادی»، «احیای فکر دینی در میان سیاستمداران»، «حیات مجدد دین و اعتراضات غربی‌ها»، «افزایش تلاش جهانی برای آشنایی با اسلام» و «آهنگ عزیمت انسان به قلمرو تاریخی دیگر» بیان می‌کند.

در فصلی با عنوان «عصر امام خمینی (ره) در نگاه صاحب نظران مسلمان، مخاطب؛ دیدگاه افرادی مانند آیت الله مصباح یزدی، پروفیسور حمید مولانا، احمد هویر، سید صدرالدین صدر و... در باره امام (ره) آشنا می‌شود و آنگاه نویسنده به بخش دوم کتاب با عنوان «عصر امام خمینی (ره) و رویکرد دینی و معنوی انسان معاصر» می‌رسد. در این فصل هم نویسنده پس از آوردن مقدمه‌ای کوتاه درباره رویکرد دینی و معنوی انسان عصر امام خمینی (ره)، به دیدگاه غربیان در این باره می‌پردازد و پس از آن مباحثی نظیر رویکرد دینی و معنوی شهروندان جوامع غربی، رویکرد دینی و مذهبی دانشمندان و همچنین عصر امام خمینی (ره) و توجه فزاینده به کارکردهای مثبت دین را بررسی می‌کند. «علل رویکرد دینی و معنوی انسان معاصر» عنوان

اسلام برای مقابله بانفوذ روزافزون اندیشه الهی امام (ره) در میان ملل مختلف، نویسنده را بر آن داشته است تا با نگارش این اثر، در حد خودش به مقابله با سیاست استحاله فکری و تضعیف انگیزه نیروهای انقلابی از سوی دشمنان ایران و اسلام بر آید و این دو دلیل نگارش، در مقدمه اثر به خوبی بیان شده‌اند.

بخش نخست این کتاب با عنوان «شخصیت و عصر امام خمینی (ره)» ابتدا به اختصار به بررسی شخصیت امام (ره) از نگاه حضرت آیت الله خامنه‌ای، چند تن از علما و همچنین یک خبرنگار آمریکایی می‌پردازد. در بخشی از مبحث «امام خمینی (ره) از نگاه یک خبرنگار غربی» آمده است: «رویین وود زورث، در تشریح ملاقات خود با امام (ره) در جماران می‌نویسد؛ زمانی که امام خمینی از در وارد شد، احساس می‌کردم که از لابه لای آن گردبادی از نیروی معنوی وزیدن گرفت. گویا در وادی آن عباي قهوه‌ای، عمامه مشکی و ریش سفید، روح زندگی جریان داشت؛ به طوری که همه بینندگان را محو تماشای خود کرد. در آن هنگام حس کردم که با حضور او، همه ما کوچک شده‌ایم و گویا در سالن کسی جز او باقی نمانده است...»

بخش نخست کتاب سپس به تشریح «حماسه امام خمینی (ره)» می‌پردازد؛ این که امام که بود و چه کرد، اعتراف بیگانگان به عظمت امام، امام و معجزه انقلاب اسلامی، امام و انقلاب و قدرت نمایی خیره‌کننده اسلام، امام و انقلاب؛ دو پدیده انفلاک‌ناپذیر، ناتوانی تحلیلگران از درک انقلاب اسلامی و امام، رسالت

چگونه بنویسم از انسانی که برگ آغازین دفتر عمرش با جشن سالروز ولادت جدیده اش فاطمه زهرا (س) آذین شد و آخرین صفحه از کتاب پرپرکت زندگانی‌اش در آستانه سالروز آغاز قیامی سرفرازانه و تاریخی ورق خورد؟

کدام قلم یارای نگارش درباره ابعاد شخصیتی، اندیشه‌ای، رفتاری و گفتاری رهبری عظیم الشان را دارد که عصر حاضر به اعتقاد اغلب آزادگان جهان «عصر امام خمینی (ره)» به نام او رقم خورد؟

تاکنون آثار متعددی درباره اندیشه‌ها و عملکرد حضرت آیت الله العظمی روح الله الموسوی الخمينی (ره) بنیانگذار انقلاب اسلامی به رشته تحریر درآمده است که در یک کلام می‌توان گفت همه آنها هر چند دارای شایستگی‌هایی فراوانند، اما از آنجا که ابعاد شخصیتی امام (ره) بس عظیم بود، لاجرم هر یک نقصی یا نقصانی داشته‌اند.

کتاب «عصر امام خمینی (ره)» اثر میراحمد رضا حاجتی نیز از جمله این آثار است که به مناسبت برگزاری بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با ویرایشی جدید روانه بازار نشر شد.

آنچه نویسنده این کتاب را به نگارش این اثر ترغیب کرده، دو عامل است؛ نخست این که ارتقای سطح معرفت و بصیرت مردم نسبت به شخصیت امام (ره) و آگاهی از تحولات شگفتی که ایشان در عرصه جهانی پدید آورد، ضرورتی انکارناپذیر برای مردم جامعه امروزی به حساب می‌آید و دیگر این که، تلاش دشمنان

۱۴ خرداد: هشتاد و دومین زادروز امام موسی صدر

مروری بر مهم‌ترین آثار درباره مرجع عالی‌قدر شیعیان

وحدت» را سال ۸۳ توسط مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی منتشر کرد.

۶- جواد زین‌الدین نیز تا امروز دو کتاب درباره امام موسی صدر چاپ کرده است. «نقش رژیم سلطنتی در ناپدید شدن امام موسی صدر» در سال ۸۴ از سوی انتشارات جواد زین‌الدین مشهد منتشر شد. زین‌الدین، «امام موسی صدر: خورشیدی همچنان درخشان» را نیز سال ۷۸ از سوی همین انتشاراتی منتشر کرده است. ۸- «امام موسی صدر؛ گذارها و خاطره‌ها: ایران، نجف، لبنان» کتابی است به اهتمام حسین شرف‌الدین که با ترجمه علی حاجتی کرمانی در سال گذشته (۸۸) از سوی انتشارات امام موسی صدر منتشر شد. این اثر، یکی از تازه‌ترین منابعی است که درباره امام موسی صدر نوشته شده است و از قضا، از بهترین و مستندترین و مستندترین آنها هم هست.

۹- «گزارش کمیته پیگیری سرنوشت امام موسی صدر از سوی کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی» از منابع تحقیقاتی بسیار مهم درباره امام است. این کتاب را کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی در سال ۸۷ به چاپ رساند.

۱۰ و ۱۱- سه کتاب مهم دیگر نیز وجود دارد که هر سه را انتشارات موسسه امام موسی صدر در تهران منتشر کرده است. نخست «اندیشه رابوده شده: گفتارهایی درباره امام موسی صدر» به کوشش مهدی فرخیان (انتشار در سال ۸۵) دیگر، «سیره و سرگذشت امام موسی صدر» با ترجمه مهدی سرحلی (انتشار در سال ۸۸) و در نهایت «عزت شیعه» تألیف محسن کمالیان و علی اکبر رنجبر کرمانی.

به دستور صدام و زیر شکنجه رژیم بعث به شهادت رسید.

مهم‌ترین آثار درباره امام موسی صدر

یک - «آن سفر کرده: آیت الله امام موسی صدر» اثری است حاصل زحمات انتشارات مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات. این کتاب در سال ۷۹ منتشر شده است و بخشی از مهم‌ترین اطلاعات درباره زندگی و چگونگی ربوده شدن امام موسی صدر را در خود دارد.

۲- «از ربودن تا به امروز: پیشینه سی ساله مسأله امام موسی صدر و دادرسی بین‌المللی آن». این کتاب به کوشش علیرضا محمودی از سوی انتشارات امام موسی صدر در سال ۸۶ منتشر شد و همان‌طور که از نامش برمی‌آید، تأکید این اثر بیشتر بر مراحل دادرسی مسأله ربوده شدن امام موسی صدر در دادگاه‌های بین‌المللی است.

۳- «اسرار ربودن امام موسی صدر» این کتاب را موسسه فرهنگی-تحقیقاتی امام موسی صدر با همکاری سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران و موسسه نشر شهر، در سال ۸۷ منتشر کرد. برخلاف کتاب پیشین، تأکید این کتاب بر دلایل، چگونگی و تبعات ربوده شدن امام موسی صدر است. این کتاب از بهترین آثار است که تاکنون در این باره منتشر شده است.

۴ و ۵- عبدالرحیم ابازدی پژوهشگری است که دو کتاب درباره این روحانی عالی‌قدر تألیف کرده است. او «امام موسی صدر: امید محرومان» را در سال ۷۴ از سوی مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی به چاپ رساند و کتاب دیگر، «امام موسی صدر: سروش

کاظم (ع) بود که نسبش با چهار واسطه، به ایشان می‌رسید. هر دو برادر، یکی در لغت و شعر و ادبیات و دیگری در فقه، بزرگ‌ترین علمای زمان بودند. نمونه‌هایی اینچنین در تاریخ تشیع پرشمارند. امام موسی نیز از خاندانی بزرگ برخاسته بود.

سابقه درخشان

به اجمال، از آنجا که تأکید اصلی این مطلب مروری بر مهم‌ترین آثار است که تاکنون به زبان فارسی درباره امام موسی صدر منتشر شده است و نه سیر زندگانی او، شأن علمی و جایگاه اجتماعی بزرگانی از خاندان صدر را مروری کنیم تا بستری که موسی صدر از آن برخاست، روشن تر باشد:

آیت الله سید صدرالدین صدر (پدر موسی صدر)، او جانشین آیت الله شیخ عبدالکریم حائری، موسس حوزه علمیه قم و از مراجع بزرگ زمان خود بود.

صفیه طباطبایی قمی (مادر موسی صدر). فرزند آیت الله حاج آقا سید حسین طباطبایی قمی بود. آیت الله سید اسماعیل صدر (پدر بزرگ موسی صدر). او جانشین آیت الله میرزا حسین شیرازی و مرجع تقلید زمان بود.

آیت الله حاج آقا حسین قمی (پدر بزرگ مادری موسی صدر) جانشین آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی و رهبر قیام مردم مشهد علیه رضاخان بود.

سید شرف‌الدین (جد بزرگ موسی صدر) از مهم‌ترین علمای تشیع در جنوب لبنان، در منطقه «جبل عامل» بود.

محمد باقر صدر (عموزاده موسی صدر). رهبر و مرجع شیعیان عراق بود که همراه خواهرش «بنت‌الهدی»

حکم اعدام دو سال پیش مجلس عدالت لبنان برای معمر قذافی به جرم ربودن امام موسی صدر و دو همراهش، شیخ محمد یعقوب و عباس بدرالدین که در ۳۱ آگوست ۱۹۷۸ در لیبی ناپدید شدند، اگر چه امام را به آغوش جهان تشیع باز نمی‌گرداند، ولی در س‌های بزرگی در خود دارد.

قذافی که به شدت از بیماری خودشیفتگی رنج می‌برد و در عین تمامی جنایاتش، در بیست و یکمین اجلاس سران اتحادیه عرب در تاریخ ۳۰ مارس ۲۰۰۹ میلادی، خود را «بزرگ حکمای عرب و شاه شاهان قاره آفریقا» نامید و خطاب به رهبران جهان عرب گفت: «مقام من اجازه نمی‌دهد در سطح شما باشم». با دو همسر و هفت پسر و یک دختر، که هر چند مدتی یک بار صدای آبروریزی اخلاقی یکی از فرزندانش رسانه‌ای می‌شود، نه به یکی از خیل اتهامات و جنایاتش، که تنها و تنها به جرم ربودن امام موسی صدر آنقدر بزرگ بوده است که حتی فردی در جایگاه سیاسی قذافی را با همه روابط و خصوصیات دیکتاتوری‌اش آنچنان مرعوب کند که او را بر باریاد و ۳۰ سال پس از ناپدید شدن امام موسی صدر، حکم اعدامش اعلام شود.

امام موسی صدر، یگانه‌ای از جهان تشیع
در جهان تشیع، نقش خاندان در جهت‌گیری‌های اخلاقی و علمی مردان بزرگ، امری آشناست. سیدرضی و سید مرتضی را به یاد آوریم. پدر این دو مرد بزرگ، در جامعه شیعی روزگار خود نقش «نقیب» (محل رجوع شیعیان به هنگام ایجاد اختلاف و نیز رابط شیعیان با حکومت وقت و گردآوری‌کننده وجوهات شرعی) را داشت. او از نوادگان مستقیم امام موسی

نهضت دیگری باید شروع شود

کودکان روحیه داده شود تا به استعداد های فلسفی خود ایمان داشته باشند.»
ترجمه کتاب های آموزش تفکر به کودکان، آموزش و تفکر و داستان هایی برای فکر کردن از «اربرت فیشر» و نیز انتشار مجموعه داستان های فکری: کندوکاو فلسفی برای کودکان (کتاب راهنمای معلم) از «فلیپ کم» مهم ترین و کاربردی ترین منابعی اند که به گفته ناجی در حوزه فلسفه برای کودکان تاکنون چاپ شده اند.

عضو گروه «فکرپروری برای کودکان و نوجوانان» در مقاله ای با عنوان «اسبب شناسی برنامه فلسفه برای کودکان و نوجوانان در ایران» بی اطلاعی عموم متخصصان فلسفه کشورمان، مردم و متولیان آموزش و پرورش و نظام آموزش کشور، استفاده برخی از سودجویان از این برنامه، وجود منابع اندک و نقصان کتاب های مورد نیاز را مهم ترین موانع اجرایی و علمی بر سر راه اجرای این برنامه در ایران ذکر می کند و می افزاید: «من تا آن جا که توانسته ام، این برنامه را با استادان فلسفه در میان گذاشته ام و به آنها معرفی کرده ام و سپس با چشمان خود شاهد ذوق زدگی هریک از آنها، هنگام آشنایی با این برنامه بوده ام، اما هنوز نقل قول هایی از استادان برجسته فلسفه کشورمان می شنوم که مشخص می کند برخی از آنها هنوز با سطر اول این برنامه آشنا نشده اند. آنها می گویند مگر به کودکان می توان فلسفه آموخت؟ فلسفه را بزرگ ترها و دانشجویان نمی فهمند، کودکان چگونه می توانند آن را در مدارس یا حتی در مقطع پیش دبستانی یاد بگیرند؟ اما می دانیم که در برنامه فلسفه برای کودکان، فلسفه به معنای آکادمیک و آموزش مکاتب فلسفی یا تاریخ فلسفه نیست؛ بلکه بیشتر به معنای آموزش استدلال، تمیز و تقویت قدرت قضاوت و داوری است. در این برنامه، تلاش می شود با دادن امکان تحقیق و تعمق به کودکان و نوجوانان، درباره برخی مفاهیم و پرسش های مربوط به خود و جهانشان، به زندگی آنها عمق بخشیده شود.»

دکتر ناجی در بخشی از مقاله خود، به آثار منتشر شده در حوزه «فلسفه برای کودکان و نوجوانان» پرداخته و نوشته است: «در این برنامه، علاوه بر این که معلمان باید مهارت ها و ویژگی های خاص خود را داشته باشند، متون داستانی، کتاب های نقاشی و نیز کتاب راهنما برای معلمان باید به شیوه خاصی تهیه شوند. این داستان ها به نحوی تعریف می شوند که کنجکاوی، هیجان و حس همدردی کودکان و نوجوانان را برانگیزد و با ایجاد هم ذات پنداری، آنها را به تفکر، تأمل و کندوکاو در زمینه های مختلف فکری و عملی (مثلاً اجتماعی، اخلاقی، علوم و...) وادارند. داستان هایی که از متون خارجی ترجمه شده اند، غالباً به بازنگری و دوباره نویسی نیاز دارند. علاوه بر این، هنوز نتوانسته ایم ادبیات داستانی غنی خود را به این منظور به کار ببریم؛ بنابراین لازم است داستان نویسان حوزه کودک و نوجوان به تألیف و بازنویسی داستان های خودمان به شیوه فلسفه برای کودکان و نوجوان ترغیب شوند؛ همچنین متخصصان این امر باید راهنماهایی ویژه معلمان برای این داستان ها تهیه کنند.»

دکتر سعید ناجی راهکارهایی برای اجرای بهتر این برنامه در ایران ارائه می دهد که مهم ترین آنها عبارتند از تأسیس رشته یا گرایشی با عنوان آموزش فلسفه به کودکان و نوجوانان در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری، آزمون روش های موجود و برگزاری کارگاه های آموزشی در این زمینه، هم برای تربیت مربی و معلم و هم برای آموزش کودکان و نوجوانان.

هدف اجرای این برنامه در ایران سؤال می شود، اینچنین اظهار نظر می کند: «برنامه «فلسفه برای کودکان و نوجوانان» دو رویکرد حداکثری و حداقلی را دنبال می کند. هدف برنامه در رویکرد حداکثری که ما با عنوان اختصاری «فیک» از آن یاد می کنیم، تغییر کل نوع آموزش و پرورش در مراکز موجود است. به عبارت دیگر؛ این برنامه به دنبال تحول کل ساختار آموزش و پرورش ارگانیک است؛ اما غایت برنامه در رویکرد حداقلی، آموزش قدرت تفکر در میان کودکان و نوجوانان است. این رویکرد تلاش می کند تا قدرت پردازش اطلاعات، اخبار و... در میان افراد تقویت کند تا آنها بتوانند در جامعه مدرن و در عصر انفجار تبلیغات، با تحلیل درست، قضاوت ها و انتخاب های بهتری انجام دهند.»

عضو هیات علمی دانشگاه، پیش از پرداختن به منابع مورد استفاده برای اجرای برنامه و ویژگی های خاص این منابع، به ضعف های منابع آموزشی موجود در نظام آموزش و پرورش ما اشاره می کند و حذف خلاقیت، نادیده انگاشتن کنجکاوی و تحقیق و نیز تقویت حافظه به جای پرورش فکر را مهم ترین این ضعف ها برمی شمارد. وی در ادامه به ضرورت اهمیت داستان و منابع داستانی در اجرای این برنامه و به طور کلی در امر آموزش و پرورش می پردازد و می گوید: «داستان، متن خبری متفاوتی است که به راحتی مخاطب را تحت تأثیر قرار می دهد و سطح اندیشه و تفکر او را بالا می برد. از آن جایی که کودک هنگام گوش دادن به داستان، امکان همذات پنداری با شخصیت ها برایش فراهم است، به گفت و گو درباره موضوعات بحث برانگیز مانند اخلاق و... تشویق می شود. به این ترتیب امکانی فراهم می آید تا کودکان درباره خود سخن بگویند و سخنان خویش را تحلیل کنند؛ بنابراین، تفکر انتقادی در میان آنها نهادینه و تقویت می شود. از طرفی، به کارگیری تخیل کودکان باعث می شود که این برنامه در حوزه پرورش خلاقیت و تقویت آن نیز موفق باشد.»

دکتر ناجی، مصاحبه ای با پروفیسور لیمن در آمریکا ترتیب داده که در فصلنامه فرهنگ (سال بیست و دوم، شماره اول) منتشر شده است. یکی از مواردی که لیمن در این مصاحبه به آن اشاره کرده، علت اثرگذاری بیشتر یک داستان فلسفی نسبت به یک متن فلسفی محض است. او معتقد است که یک کتاب درسی، مجموعه ای گلچین شده از حجم بسیار عظیمی از اطلاعات مورد قبول محققان و برای محققان است؛ اما اگر خوانندگانی که کتاب های درسی برای آنها نوشته می شود، کودکان باشند نه محققان، باید شیوه ای به کار برد تا انگیزه ای برای خواندن ایجاد کند. یک داستان ممکن است فراهم آورنده صحنه ای غیر واقعی و تخیلی، گفت و گویی پرتنش، شخصیت هایی دوست داشتنی، الگویی زنده و باشور و نشاط، طنز آلود یا همه اینها باهم باشد. در این روش، نویسنده می تواند اطلاعات را به صورتی دسته بندی کند که در قالب یک داستان بیان شوند؛ داستانی که خواننده با آن احساس نزدیکی و همذاتی کند و قادر به لذت بردن و فهمیدن آن باشد. بدین ترتیب، افرادی که داستان ها و کتاب های درسی فلسفه را برای کودکان می نویسند، می توانند در هر صفحه، معانی، مسائل و روابط فلسفی ای را بیان کنند که با ظرافت خاصی در لایه های متن پنهان شده اند. به احتمال زیاد، کودکان چنین مفاهیمی را از این داستان ها بیرون می کشند و توجه همکلاسی های خود را به آن معطوف خواهند کرد. جمله یا کلمه ای گنگ و مبهم، ممکن است آنها را تحت تأثیر قرار دهد و بدین ترتیب، تحقیق و کندوکاو آنها آغاز شود و تا

تقریباً همه دانشمندان، روان شناسان و فیلسوفان درباره این موضوع که دوران دانشگاه برای آموزش مهارت ها دیر است و باید به این آموزش ها از دوران کودکی توجه نشان داد، اتفاق نظر دارند. برنامه آموزش تفکر به کودکان و نوجوانان یا به اصطلاح «فلسفه برای کودکان و نوجوانان» جدیدترین رویکرد در این حوزه است. بنیان گذار این ایده، متیو لیمن، استاد فلسفه دانشگاه مونت کلیر ایالت نیوجرسی آمریکا در دهه ۶۰ میلادی است.

تاکنون چیزی حدود چهار دهه از عمر برنامه او می گذرد و این برنامه اکنون به یک جنبش پرنفوذ جهانی تبدیل شده است. این برنامه حدود ۱۰ سال است که در ایران معرفی و مورد توجه اندیشمندان، معلمان و افرادی که به ارتقای تفکر در جامعه و فرهنگمان علاقه مندند، قرار گرفته است.

گروه «فکرپروری برای کودکان و نوجوانان» پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تنها مرکز رسمی فعال این حوزه در ایران است. در این گزارش، سعی خواهیم کرد تا با پاسخ دادن به این سؤال ها، با این برنامه و نحوه اجرای آن در ایران بیشتر آشنا شویم:

- ۱- اهداف کلی اجرای این برنامه در ایران چیست؟
- ۲- این برنامه کدام رده سنی را پوشش می دهد؟
- ۳- شیوه های اجرای این برنامه بر چه منابع و روش هایی استوار است؟
- ۴- مشکلات و موانع پیش روی اجرای این برنامه چیستند؟

دکتر سعید ناجی، عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و بنیان گذار فلسفه برای کودکان و نوجوانان در ایران و نویسنده کتاب «کندوکاو فلسفی برای کودکان و نوجوانان» (گفت و گو با پیشگامان) و مقاله هایی نظیر؛ «اسبب شناسی برنامه فلسفه برای کودکان و نوجوانان»، «فلسفه برای کودکان و نوجوانان: رویکرد جدیدی در فلسفه و تعلیم و تربیت» و «برداشتی نواز تعلیم و تربیت اسلامی (بازیابی مؤلفه های فلسفه برای کودکان و نوجوانان) که مدیر سایت www.p4c.ir است و به فلسفه برای کودکان و نوجوانان اختصاص دارد. آموزش تفکر، تعقل، تأمل و تدبیر، استدلال و قضاوت از دوران کودکی را از مواردی می داند که به عنوان مهم ترین اهداف برنامه فلسفه برای کودکان و نوجوانان از آنها یاد می شود.

وی ضمن اشاره به این که این برنامه، کودکان و نوجوانان زیر ۱۸ سال را پوشش می دهد، در پاسخ به این سؤال که چرا دوران کودکی و نوجوانی هدف این برنامه قرار گرفته است؟ می گوید: «آموزش تفکر و تعقل و مواردی که به آن اشاره کردیم، چیزی است که در فرهنگ اسلامی بیشتر از فرهنگ های دیگر بر آن تأکید شده است؛ اما متأسفانه ما هم مانند غرب در این حوزه عقب افتاده ایم و نوع تعلیم و تربیت رایج، تنها امکان تقویت حافظه را به کودکان و نوجوانان ما داده است. نظام آموزشی ما حتی در دانشگاه هم به تحصیل کنندگان معرفت و دانش، توصیه می کند تا متونی را به حافظه بسپارند و سپس با ارائه آنها در اوراق امتحانی، امتیاز لازم را برای کسب مدرک تحصیلی مورد نیاز به دست بیاورند و این کار سال هاست که تنها به تقویت حافظه کوتاه مدت دانش آموزان و دانشجویان ما انجامیده است. مشاهده این وضعیت ناپسندانه تفکر در مدارس و دانشگاه ها، ما و عده ای از آشنایان (نیمه آشنایان) با این برنامه را به سوی این موضوع کشانده و حتی معدودی از افراد به اجرای رسمی این برنامه در کشور اقدام کرده اند.»

وقتی از نویسنده کتاب «کندوکاو فلسفی برای کودکان و نوجوانان» (گفت و گو با پیشگامان) درباره

حق طلاق برای زن از دیدگاه امام خمینی (س)
محمدجواد انصاری، موسسه چاپ و نشر عروج،
چاپ اول ۱۳۸۹، ۸۴ صفحه، ۱۵۰۰ تومان.

طلاق از جمله امور حلالی است که از دیدگاه شرع مقدس اسلام ناپسند و مذموم است. از پیامبر اکرم (ص) نقل شده که فرمود: خداوند چیزی را حلال نکرده که در عین حال آن را دشمن داشته باشد مانند طلاق.

از این رو اسلام برای این که طلاق را به حداقل آن کاهش دهد، موانعی سر راه آن ایجاد کرده، و برای محدود ساختن آن، مقررات و شرایطی وضع کرده است و در واقع طلاق آخرین راه حل ناسازگاری زن و شوهر است.

ممکن است این سوال مطرح شود، اگر طلاق امری ناپسند و مذموم است، چرا اسلام آن را اجازه داده است؟ این موضوع را تحت عنوان فلسفه مشروعیت طلاق به صورت مفصل بررسی خواهیم کرد، به طور اجمال باید دانست که گاهی زندگی زناشویی برای زن و شوهر به حدی تلخ و دشوار می شود که ادامه آن جز درد و رنج و ضرب و شتم حاصلی ندارد. در این صورت است که عقل و شرع هر دو تایید می کنند که زن و شوهر، با طلاق و جدایی هر دو خود را از آن وضع نکبت بار نجات دهند.

دین مقدس اسلام در اصل، اختیار طلاق را به مرد داده و علل و فلسفه این که چرا امر طلاق به مرد واگذار شده را بعداً بررسی خواهیم کرد، لکن چنین نیست که مرد در هر شرایطی بتواند همسر خود را مطلقه کند و زن از اختیار طلاق محروم باشد.

چه بسا مردانی باشند که هر گونه سختی و فشار بر زن وارد نمایند، نفقه او را نپردازند، با اخلاق زشت خود زندگی را بر وی تلخ کنند و کانون خانوادگی را به صحنه زد خورد و جنگ و جدال تبدیل کنند و در عین حال نه زن را طلاق دهند که از این زندگی نکبت بار راحت شود و نه دست از رفتار و کردار زشت خود بردارند. در چنین حالی، آیا اسلام راهی برای نجات زن و رهایی او از این زندگی سخت قرار نداده است؟

کسانی که با دستورات ارزشمند اسلام آشنا باشند، می دانند که اسلام در هیچ شرایطی پیروان خود را در تنگنا و بن بست قرار نداده و هرگز به سختی و مشقت آنان راضی نیست.

حضرت امام زن را مبدا همه سعادت ها و خیرات می دانستند و می فرمودند:

عنايتی که اسلام به بانوان دارد بیشتر از عنایتی که بر مردان دارد... و زن ها حق بیشتر دارند. و با توجه به این که حضرت امام درباره حق طلاق برای زن، علاوه بر تبیین نظر مبارکش در کتاب فقهی تحریر الوسیله، در مواردی ضمن سخنرانی و یا در پاسخ به استفتاء، طریقه ایجاد و تحقق این حق برای بانوان را بیان فرموده اند، به نظر می رسد زیننده است که دیدگاه آن حضرت درباره حق طلاق برای زن مستدلاً مورد بررسی قرار گیرد.

مطالب این نوشتار در دو فصل ارائه می شود: فصل اول، کلیات که مباحثی مانند طلاق از دیدگاه اسلام، فلسفه مشروعیت طلاق و فلسفه اختیار طلاق به دست مرد در این فصل بررسی می شود.

در فصل دوم ما هم راه هایی که زن می تواند به وسیله آن نسبت به امر طلاق خود اقدام کند، بررسی می شود. به طور کلی زن از دو طریق می تواند اسباب طلاق خود را فراهم کند:

الف) از طریق قضایی و ب) از طریق غیر قضایی. اساس بحث در این کتاب بررسی دیدگاه حضرت امام خمینی (ره) درباره حق طلاق برای زن است، ضمن این که به آراء سایر فقها نیز اشاره شده است.

امام خمینی از ولادت تا ولایت

رضا بابایی، موسسه چاپ و نشر عروج، چاپ اول ۱۳۸۹، ۱۵۰ صفحه، ۲۳۰۰ تومان.

ضرورت شناخت سرگذشت شخصیت های بزرگ و برگرفتن الگو از شیوه های علمی و عملی آنان برای رشد جوامع انسانی امری روشن و بدیهی است. شخصیت های بزرگ که منشأ تاثیر گذاری در جامعه هستند، چه دارای شخصیت بسیط و تک ساحتی و یا ترکیبی و چندساحتی باشند، پی بردن به عمق و کنه شخصیت آنها، نیازمند بررسی علمی از جهات مختلف است و تاسی و تاثیر پذیری جامعه ممکن است مربوط به وجهی از وجوه آن فرد یا جنبه های مختلف آن باشد. شناخت و تحلیل ساحت های مختلف یک الگو، به خصوص آن ساحتی که بر جامعه تاثیر گذار بوده و از آن الگو برداری می شود می تواند میزان تاثیر پذیری و الگو برداری را در جامعه افزایش دهد. به همین جهت، پرداختن به سرگذشت و تحلیل شخصیت آنها برای جامعه ضرورتی دوچندان دارد.

امام خمینی (ره) از جمله رهبرانی است که دارای ساحت ها و ابعاد وجودی مختلف است و این تشخیص ها را می توان در ابعاد علمی و عملی ایشان نشان داد. گرچه ایشان فقیهی بزرگ و مرجعی والا مقام بوده است، اما دارای ابعاد عرفانی و اخلاقی و فلسفی هم بوده اند. با این همه به نظر می رسد آن چیزی که جامعه ما و جهان اسلام را متأثر کرده، ساحت سیاسی. اجتماعی ایشان و این وجه از شخصیت ایشان همچنان نیازمند بررسی و تأمل است. اهمیت این واکاوی آن است که در عصر فروکش کردن انقلاب ها، انقلابی را به سامان رساند که با انقلاب های دیگر از حیث رهبری و ماهیت، متفاوت بود.

از آنجاکه معمول نوشتارها در زندگینامه امام خمینی برجسته کردن ابعاد سیاسی زندگی ایشان را در نظر داشته اند، اثر حاضر نیز به همین بعد پرداخته است. کتاب «امام خمینی از ولادت تا ولایت» در سه فصل با عناوینی چون «از میلاد تا اجتهاد» از اجتهاد تا جهاد» و «بر مسند ولایت» تدوین شده است. نویسنده در این فصول سه گانه، به تاریخ سرگذشت مردی می پردازد که به قول او «پدیده شکفت جهان معاصر» است؛ نویسنده با بیانی ساده و روان و به اختصار به تحریر زندگینامه، کنش و واکنش های مهم ترین حوادث دوران رهبری، و مبارزات سیاسی و رخدادهای منجر به شکل گیری انقلاب اسلامی ایران و شیوه های رهبری این یگانه دوران پرداخته است.

صدر انقلاب اسلامی

زمینه ها و پیامدهای بین المللی آن، دکتر بهرام نوازی، انتشارات پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی، چاپ اول ۱۳۸۸، ۴۸۸ صفحه، ۵۰۰۰ تومان.

راهبرد «صدر انقلاب» در انقلاب اسلامی چرا و چگونه مطرح شد، از چه شیوه ها و ابزار برای پیگیری آن استفاده شده است و این پیگیری چه پیامدهایی برای جمهوری اسلامی ایران به همراه آورده است؟ این پرسش ها خاستگاه اصلی این پژوهش است. مفهوم صدر انقلاب که اندکی پس از پیروزی انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ به سیاست و راهبرد جمهوری اسلامی تبدیل شد، ریشه در گذشته داشت و از این جهان بینی نشأت می گرفت که انقلاب اسلامی می تواند به عنوان یک ابزار برای رهایی مسلمانان و غیرمسلمانان از زیر یوغ استعمار و استضعاف حکومت های سلطه گر جهانی و طاغوت های وابسته به امپریالیسم جهانی

مورد استفاده قرار گیرد. از نظر انقلاب اسلامی، هر دو ابر قدرت ایالات متحده و اتحاد شوروی به عنوان دو مرکز ثقل، دو اردوگاه غرب و شرق، محور استثمار کشورهای جهان سوم به شمار می رفتند و بر این نکته اصرار می کرد که التزام و تعهد مجدد به اسلام می تواند این امکان را برای کلیه ملت های محروم فراهم کند تا همچون ملت ایران که نظام استبدادی شاهنشاهی را سرنگون کرد و به آزادی و استقلال خود دست یافت، آنها نیز نظام های استبدادی خود و همچنین نظام سلطه گر جهانی را بر هم زنند و با تقلید از الگوی ایران، خود را از زیر قید و بند های استبدادگران و سلطه امپریالیستی رها کنند.

برای روشن شدن اهداف سیاست خارجه جمهوری اسلامی و جایگاه صدور انقلاب در میان اهداف و تحولات فرهنگی و کارکردی آن، این کتاب بر مبنای سه بخش کلی تبیین چارچوب نظری صدور انقلاب، اسلامی و تحولات مفهومی آن، شیوه های صدور انقلاب اسلامی و تحولات ابزاری آن و در پایان واکنش های بین المللی و چالش هایی که در جریان پیگیری راهبرد صدور انقلاب برای منافع ملی کشور به وجود آمد تقسیم شده است.

در فصل نخست از بخش اول، ضمن مروری بر ادبیات انقلاب ها، به تفصیل درباره عوامل پیدایش و تحول انقلاب هاتاریپروزی و صدور انقلاب پرداخته و به نقاط مشترک و مختلف انقلاب اسلامی با دیگر انقلاب های مهم در کشورهای بزرگ و کوچک اشاره می شود و هدف این است که گامی برای تکمیل نظریه پردازی انقلاب ها برداشته شود.

بخش دوم در دو فصل به بررسی ارکان جمهوری اسلامی و نهاد های انقلابی موثر بر پیشبرد راهبرد صدور انقلاب اسلامی و همچنین جنبه های مختلفی که هر یک از این ارکان و نهادها برای پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی و مواجهه با تهدیدات قدرت های بزرگ رقیب تشکیل داده و فعالیت می کردند پرداخته است. بخش سوم هم به موضوع واکنش های بین المللی و تحولاتی که سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در این راستا متحمل شده است می پردازد. این بخش نیز در دو فصل به دوره برزخ انقلابی و ثبات مکتبی تقسیم می شود و راهبرد صدور انقلاب اسلامی را در این دو دوره به بوته نقد و تحلیل می کشاند.

قاعده «لاضرر» از دیدگاه امام خمینی (س)
ابوالقاسم رشیدیپور، موسسه چاپ و نشر عروج، چاپ اول ۱۳۸۹، ۱۵۰ صفحه، ۲۱۰۰ تومان.

یکی از بحث ها و قواعد مهم فقه که منشأ بسیاری از احکام و دستورات دینی است و چگونگی موضع فقیه نسبت به آن در صدور فتوایش تاثیر بسزایی دارد «قاعده لاضرر» است. اندیشمندان و فقیهان در این قاعده نظریات گوناگونی ارائه کرده اند، به ویژه حضرت امام خمینی (ره) که در این بحث از دیدگاه نو و متفاوتی برخوردار است. از طرفی «ضرر» از موضوعاتی است که همه انسان هادر سرتاسر زندگی، دائماً با آن مواجه اند و فقه اسلام، نمی تواند در مقابل آن موضع اساسی و عامی نداشته باشد. کتاب حاضر در این راستا دربرگیرنده شش فصل است.

فصل اول: از آنجا که لاضرر به عنوان یک قاعده فقهی مطرح است و بر اساس دیدگاه مشهور از احکام ثانویه و حاکم بر احکام اولیه است، اطاق دیدگاه های دیگر یا حکم وضعی است که اثبات ضامن می کند یا حکم تکلیفی و از محرّمات شرعی است یا حکم حکومتی، از این رو در مقدمه بحث به تعریف قاعده فقهیه و تفاوت آن با مسأله اصولی و شرعی، حکم اولی و ثانوی، حکم تکلیفی و وضعی، حکم حکومتی و... در این کتاب به تبیین محل اختلاف فقها در مبحث لاضرر پرداخته شده است.

فصل دوم: چون جمله لاضرر و لاضرار، برگرفته

از روایاتی است که از پیامبر (ص) صادر شده است، در این فصل به بررسی متن و سند این روایات پرداخته شده است.

فصل سوم: بعد از آن که ورود این جمله از پیامبر (ص) در فصل اول به اثبات رسید، از آنجا که شناخت مفهوم و مفردات جمله در فهم صحیح معنای آن نقش بسزایی دارد، در این فصل معنای مفردات «لاضرر و لاضرار» در لغت و دیدگاه فقها بیان می شود.

فصل چهارم: بعد از بحث از مفردات در این فصل به مفاد جمله و مراد جدی پیامبر (ص) از آن و مهم ترین دیدگاه ها در این زمینه پرداخته شده و سپس دیدگاه خاص حضرت امام (ره) به طور مفصل بیان و بررسی شده است. این فصل مهم ترین فصل رساله است.

فصل پنجم: پاسخ به پرسش هایی است که تحت عنوان تنبیهات لاضرر مطرح می شود. البته تنها تنبیهاتی مورد بحث قرار گرفته است که حضرت امام (ره) به آنها پرداخته اند و به تنبیهاتی که سایر فقها ذکر کرده اند، فقط اشاره شده است.

فصل ششم: در این فصل به پاره ای از موارد کاربرد و مصادیق لاضرر پرداخته شده و به تطبیقات این قاعده در فقه از دیدگاه مشهور و سپس به بعضی از فروع فقهی بر اساس دیدگاه حضرت امام (ره) اشاره شده است.

راه داستان

فن و روح نویسندگی، کاترین آن جونز، ترجمه:

محمد گذرآبادی، انتشارات هرمس، چاپ اول ۱۳۸۸،

۱۴۷ صفحه، ۴۵۰۰ تومان.

راه داستان، نگاهی است تلفیقی به نویسندگی همراه با مثال های جذاب از تجربیات حرفه ای و شخصی مولف. این کتاب به ما می آموزد که فن نویسندگی به تنهایی کافی نیست و وجه تمایز آن از دیگر کتاب های فیلمنامه نویسی، تلفیق تکنیک داستان گویی با مکاشفه درونی است تا به روشنی خواننده را با فنون لازم برای نگارش یک داستان خوب و ابعاد جذاب و درونی نویسندگی آشنا کند.

مترجم در مقدمه کوتاه و یک صفحه ای این کتاب می نویسد: «بعد از ترجمه کتاب داستان، نوشته رابرت مک کی، احساس کردم یکی از بهترین منابع فیلمنامه نویسی و بلکه داستان گویی در جهان را در اختیار فارسی زبانان قرار داده ام، اما ده سال زندگی با این کتاب و استفاده از آن در راه نویسندگی، به من نشان داد که گرچه کتاب مک کی همچنان از غنی ترین و کامل ترین منابع برای آشنایی با اصول داستان گویی است و «دانش» ما را در این باره به شدت افزایش داده، ولی سرچشمه خلاقیت جای دیگری است و مک کی نتوانسته به میزانی که باید روی آن تکیه و تاکید کند. منظورم جنبه شهودی و الهامی داستان گویی است و این حقیقت که به صرف آگاهی عقلی و علمی از ساز و کار داستان نمی توان داستان گوی خوبی شد. داستان گویی در نهایت فرآیندی درونی و حالتی ناهوشیار یا نیمه هوشیار است و برای یافتن داستان ها باید پروبال تخیل و شهود را گشود و اختیار قلم را به دست نیرویی برتر داد؛ نیرویی که در غیاب ذهن استدلالی و منطقی نویسنده، او را به جهانی یکسر تازه و ناشناخته می برد...»

کتاب حاضر دربرگیرنده دوازده فصل است؛ در آغاز داستان بود، هفت گام تا ساختار داستان، نگارش طرح داستان: از تصویر ذهنی تا بازنویس فیلمنامه، ردگیری جزئیات داستان: راز بازنویسی موفق، خلق داستان های شخصیت محور، راز نوشتن گفت و گوی درخشان، کشمکش داستان: حفظ تنش میان قطب های مخالف، بیدار کردن چشم درون: از رویا تا دیزنی، صدای داستان، گذر از ایست نویسندگی، راه داستان به مثابه راه زندگی و راهنمای کارگاه های راه داستان عناوین فصل های کتاب هستند.

در گفت و گو با کارشناسان مطرح شد

کتاب‌های مناسب برای بانوان خانه‌دار

نیازسنجی‌هایی که به تازگی از سوی برخی از مراکز و نهادها نظیر آموزش و پرورش، مرکز امور خانواده و زنان ریاست جمهوری، اداره کل بانوان وزارت بهداشت و وزارت کشور انجام شده‌اند، محورهای مورد نیاز را بشناسند و بر اساس آنها به انتخاب موضوع و مسیر تالیف و نشر کتاب بپردازند.

توجه به محتوای اثر در انتخاب قالب

مریم ناصح، معاون فرهنگی، پژوهشی حوزه علمیه خواهران و طلبه سطح ۳ (معادل کارشناسی ارشد) گرایش تفسیر و علوم قرآنی با بیان این که برای افزایش مطالعه بانوان باید جاذبه‌های این حوزه از کتاب‌ها را افزایش دهیم، می‌گوید: «علاوه بر محتوای مورد نیاز بانوان، باید از قالب‌هایی که مطالعه آنها با سهولت بیشتری برای بانوان به ویژه بانوان خانه‌دار همراه است، استفاده کنیم.»

وی می‌افزاید: «یک بانوی خانه‌دار با توجه به علائق، نیازها و استعدادش در زمینه‌های گوناگون خانه‌داری نظیر؛ آشپزی، مسایل خانه‌داری، تربیت و پرورش فرزندان و ... علاقه‌مند به استفاده از تجارب و یافته‌های دیگران است و برای ارائه این آگاهی‌ها باید زمینه و جذابیت‌هایی را ایجاد کرد.»

در تالیف کتاب برای زنان خانه‌دار، علاوه بر سطح تحصیلات آنها که اکنون طیف وسیعی را در برمی‌گیرد، باید به حوزه مسوولیت‌ها و زمانی که آنها برای مطالعه کتاب در کنار سایر فعالیت‌های روزمره خود اختصاص می‌دهند، توجه کرد. یک بانوی خانه‌دار ممکن است به دلیل شرایط کاری‌ای که در منزل دارد، فرصت کافی برای ارتقای اطلاعاتش در زمینه‌های گوناگون یا به طور تخصصی نداشته باشد از این‌رو استفاده از قالب و محتوای مورد نیاز آنها از اهمیت فراوانی برخوردار است.

ناصر در این باره می‌گوید: «اگر مطالعات و تالیفات مابین نیازسنجی صورت بگیرند، یعنی نویسندگان ابتدا مساله شناسی کنند و ضرورت‌های تالیف را هنگامی که می‌خواهند بنویسند در نظر داشته باشند، درک خواهند کرد که برای زنان خانه‌دار تالیف کتاب‌های کاربردی ارزشمندتر از آثار تئوری است در نتیجه باید برای این که اثری کاربردی بیشتر داشته باشد، زبان و ادبیات خاص آن قشر را نیز در نظر بگیریم.»

وی درباره اشاره به حقوق و تکالیف زنان خانه‌دار در کتاب‌هایی که به شکل غیر مستقیم (نظیر رمان‌ها) به این موضوع می‌پردازند، عنوان می‌کند: «با توجه به این که دختران جوان علاقه بیشتری به خواندن رمان دارند، باید با نگاهی منطقی الگوی صحیحی را از یک زن ایرانی مسلمان به ویژه شیعه ارائه دهیم که علاوه بر این که دور از ذهن یا بسیار سطحی و کم‌مایه نباشد، ارزش زن را در کنار اشاره به نگرش‌ها و ایده‌آل‌هایی که باید داشته باشد، عنوان کند.»

همان‌گونه که از آرای این صاحب‌نظران هویداست، مهم‌ترین موضوع در تالیف کتاب برای بانوان به ویژه زنان خانه‌دار، پس از نیازسنجی، داشتن هدف و استفاده از ابزار مناسب برای القای مفاهیم درست از سوی افرادی است که تجارب شایسته‌ای در این حوزه دارند. اندیشمندی که بخشی از مسایل و مشکلات خانوادگی را درک نکرده یا موفق به تشکیل خانواده نشده است، به راحتی و شاید به شکل کاربردی نتواند به شناخت صحیحی از مشکل دست یابد و قاعدتا توانمندی مناسبی در ارائه راه حل نخواهد داشت. در این زمینه باید در گام نخست، زنان، نیازها و ویژگی‌های آنها را شناخت و متناسب با نیاز زمانه از آنها و برای آنها نوشت.

مسایلی از این دست، چند بُعدی‌اند و بررسی آنها تنها به کیفیت و محتوای آثار تولید شده برای بانوان یا در حوزه‌های خانه‌داری، همسر داری و تربیت فرزندان خلاصه نمی‌شود.

کارشناس مسایل زنان با طرح این سوال که وقتی تمایل به مطالعه کم باشد، کتابی که برای زنان تولید شده، توان جذب چند درصد از مخاطبان خود را خواهد داشت؟ می‌افزاید: «در مرحله بعدی میزان کاربرد آن کتاب باید مورد توجه قرار بگیرد مثلاً درباره محتوای کتاب‌هایی که برای بانوان تالیف می‌شوند باید گفت که متناسفانه در کتاب‌های ما به احساس، عاطفه و وجود زن به عنوان یک انسان، کمتر توجه می‌شود و ما بیش از آن که به حقوق زنان بنگریم، وظایف آنها را در زمینه‌های گوناگون در نظر می‌گیریم. ما حقوق زن را به او آموزش نمی‌دهیم، اما از او انتظار داریم به وظایفش به خوبی عمل کند. در برخی مواقع آثار ما حتی از مبانی دین و فرهنگی هم جدا می‌شوند. ما به زنان خانه‌دار نمی‌آموزیم که چگونه بیندیشند، چگونه احساسشان را کنترل کنند و چگونه تصمیم بگیرند. در مقابل در کتاب‌هایمان بر احساس زنان تکیه می‌کنیم و آنها را تا عرش می‌کشانیم و تصور می‌کنیم فقط موظف است تا ارائه دهنده خدمتی به خانواده و فرزندان باشد، اینجاست که به او و سایر ابعاد وجودی اش جفا می‌کنیم.»

نگارش کتاب با محورهای تعیین شده

دکتر نژادبهرام کارشناس مسایل اجتماعی، معتقد است: «با توجه به این که اکنون گونه‌های مختلفی از کتاب‌های نظیر کتاب‌های صوتی (شنیداری) نیز به حوزه‌های اطلاع‌رسانی افزوده شده‌اند، می‌توانیم از راه‌های گوناگون پیوند افراد را با کتاب حفظ کنیم. اکنون در سطح جهان نیز به دلیل کمبود وقت، علاقه مردم به استخراج اطلاعات از طریق کتاب‌های کم حجم به ویژه مقالات، بیشتر شده است. در چنین شرایطی اگر قالب کتاب‌ها را نیز تغییر دهیم، فرصت بیشتری برای ترغیب افراد گوناگون به ویژه بانوان خانه‌دار برای مطالعه خواهیم داشت.»

وی یکی دیگر از مشکلات کتاب‌های این حوزه را تالیفات می‌داند که بدون نیازسنجی به رشته‌تحریر درآمده‌اند و می‌افزاید: «در این حوزه هم مانند سایر حوزه‌ها نباید هر فردی از ظن خود موضوعی را برای نوشتن انتخاب کند بلکه باید نویسندگان و پژوهشگران بر اساس نتایج پژوهش‌ها و

گوناگون می‌تواند نتایج مفیدی را در پی داشته باشد که یکی از آنها فرهنگ‌سازی؛ آن‌هم در حوزه مطالعه است در نتیجه باید به این موضوعات با نگاه‌های عمیق‌تر و رسانه‌ای‌تر بنگریم و در حوزه تالیفات برای این قشر جامعه نیز با دقت و حساسیت بیشتری کار کنیم.»

تکیه بر موج مُد نویسندگی ممنوع!

شاید بهتر باشد برای آسیب‌شناسی کتاب‌های حوزه بانوان آرای برخی بانوان را که بخشی از وظایف آنها خانه‌داری است بشنویم.

زهرنازادبهرام، دکترای علوم سیاسی، روزنامه‌نگار و پژوهشگر حوزه اجتماعی و اقتصادی درباره تالیفات که برای بانوان به رشته تحریر درمی‌آیند و در حیطه بررسی‌های آسیب‌شناسانه این حوزه معتقد است: «بنا بر افشار گوناگون جامعه به ویژه زنان را در تقسیم‌بندی‌های انتزاعی نظیر بانوان شاغل و خانه‌دار تقسیم‌بندی کنیم، چرا که تمامی زنان خواسته‌ها، نیازها و ویژگی‌های مشترکی دارند که دست کم به این سرعت و در حوزه کتاب نباید آنها را تفکیک کرد.»

وی از این نظر، نگارش کتاب را با مشکلاتی مواجه می‌داند به عنوان مثال برخی نویسندگان سوار بر موج آنچه در هر دوره‌ای مطرح شده است، قلم می‌زنند! وی عنوان می‌کند: «باید نویسندگان حرفه‌ای با توجه به مُد کتاب، زمینه‌های تالیفشان را تغییر دهند. باید مسایل را به ویژه در حوزه زنان کلی‌تر بنگریم و مشکلات کتاب و کتابخوانی را از پایه و به صورت ریشه‌ای بازبینی کنیم. زمانی که میزان مطالعه در کشور پایین باشد، نویسندگان و تولیدکنندگان، متناسب با استقبال از آثار به انتخاب موضوع و طیف مخاطبان‌شان می‌پردازند. این در حالی است که

کارشناسی که ازدواج نکرده یا فرزندی ندارد، به اندازه متخصصی که صاحب فرزند و خانواده است، نمی‌تواند راهکارهای عملی را برای تربیت و مواجهه با رفتارهای گوناگون کودکان ارائه دهد

زنان نیمی از جامعه را تشکیل می‌دهند که شاید نقش آنها در پرورش و تربیت نسل آینده بیش از نیمه دیگر ساختار خانواده باشد، چرا که آنها در تعامل مستقیم و فراوانی که از نظر زمانی و عمق رابطه با فرزندان دارند، تأثیرات شگرفی را در تفکرات، رفتارها و نگرش آنها ایجاد می‌کنند. تاکنون درباره نقش مهم و حیاتی یک زن خانه‌دار کتاب‌های فراوانی نوشته شده و همچنین کتاب‌های زیادی برای راهنمایی بانوان در حوزه‌های گوناگون خانه‌داری، همسر داری، تربیت فرزندان و ... به رشته تحریر درآمده‌اند.

از آنجایی که به زمان ولادت بزرگ بانوی اسلام، حضرت فاطمه (س) نزدیک می‌شویم، این گزارش با بیان آرای برخی کارشناسان این حوزه، می‌خواهد جایگاه کنونی آثاری را که درباره یا برای زنان نوشته می‌شوند، بررسی و آسیب‌شناسی کند.

حساسیت‌ها و سنگینی رسالت قلم

دکتر سعید غفاری، نویسنده و عضو هیات علمی دانشگاه همدان، درباره میزان سودمندی کتاب‌هایی که برای ارتقای دیدگاه بانوان، به ویژه بانوان خانه‌دار در حوزه‌های تخصصی خانه‌داری و امور مرتبط با آن به رشته تحریر درآمده‌اند، می‌گوید: «بی‌شک مطالعه هر کتابی خالی از فایده نخواهد بود و به طور حتم دیدگاه‌های مطالعه‌کنندگان را تقویت می‌کند و در مواردی نیز آنها را دگرگون می‌سازد.» وی در پاسخ به این سوال که «تالیفات آثار را چگونه می‌بیند و آیا بیشتر با تولید کتاب مواجهیم یا کتاب‌سازی؟» عنوان می‌کند: «بدون داشتن قانون کپی‌رایت، مرز تولید و کتاب‌سازی بسیار کم‌رنگ می‌شود. با این وجود مطالعه برای افزایش اطلاعات حتی اگر به نظر برسد که در گذشته آنها را در کتاب دیگری خوانده‌ایم مفید است. البته باید در تدوین این آثار به این نکته توجه داشته باشیم که افرادی که توانمندی و تجربه کافی در این حوزه‌ها دارند، وارد این عرصه شوند. به عنوان مثال، کارشناسی که ازدواج نکرده یا فرزندی ندارد، به طور طبیعی به اندازه صاحب‌نظر و متخصصی که صاحب فرزند و خانواده است، نمی‌تواند راهکارهای عملی درباره تربیت و مواجهه با رفتارهای گوناگون کودکان را ارائه دهد.»

دکتر غفاری معتقد است ورود به عرصه‌هایی نظیر روان‌شناسی، علوم اجتماعی و ... که با روابط احساسی و انسانی ارتباط نزدیکی دارند، از حساسیت بالایی برخوردارند و سخن گفتن از آنها به ویژه ارائه راهکار در آنها مستلزم داشتن راهنما در کنار مطالعه کتاب است.

وی در این باره می‌گوید: «حتی به دست آوردن الگویی مناسب از رفتار و تبیین آن برای افراد گوناگون در مناطق مختلف تهران متفاوت است، چرا که هر یک از اقشار جامعه با توجه به نیازها، اطلاعات و محیط زندگی‌شان، دریافت‌ها، سلاقی و آگاهی‌های گوناگونی دارند، لذا از یک راه حل حتی برای مسایل یکسان در دو فرد یا موقعیت متفاوت نمی‌توان استفاده کرد. در برخی موارد، کوچک‌ترین اشتباه می‌تواند نتایج معکوسی را در پی داشته باشد. به گونه‌ای که آن فرد را نسبت به مطالعه یا راهنمایی گرفتن بدبین کند.» وی راهنمایی‌های کافی در کنار مطالعه را از ابزارهای سودمند اعتدالی علمی و تخصصی بانوان، به ویژه زنان خانه‌دار بیان می‌کند و می‌افزاید: «از آن جهت که بانوان حضور وسیعی را در جامعه و تربیت نسل‌های آتی بر عهده دارند، آگاه‌سازی آنها در ابعاد

کاوه رحمانی

مدیریت فرهنگی یکی از مسایلی است که توجه به آن، به گمان بسیاری از کارشناسان می تواند ثمرات خیری برای کشور داشته باشد. چنانچه مقام معظم رهبری در سخنان خود مسایلی همچون «مهندسی فرهنگی» را مطرح کرده اند و آن را از جمله مهمترین مسایل کشور دانسته اند، مولفان و پژوهشگران نیز باید در این عرصه تلاشی جدی تر انجام دهند. یکی از مهمترین مسایل، بومی کردن مدیریت فرهنگی با توجه به فرهنگ ایرانی-اسلامی ماست، کاری که علی عسگری تلاش کرده در کتاب «فرش باد فرهنگ» آن را سرلوحه خویش قرار دهد. این گفت و گو به همین مناسبت با او انجام شده است. وی پیش از کتاب های همچون «درآمدی بر کارنامه فرهنگی انقلاب اسلامی» و «آینده انقلاب اسلامی»، «آیین شهرداری از نگاه مقام معظم رهبری» را منتشر کرده است.

«فرش باد فرهنگ» در گفت و گو با «علی عسگری»

فرهنگ و اقتصاد جدایی ناپذیرند

شما دارای سابقه مدیریت فرهنگی هستید. آیا این نکته سبب شده تا به سوی تالیف این کتاب سوق پیدا کنید؟ یا کمبود کتاب های این عرصه شما را به این سمت کشاند؟

درباره حوزه نظری فرهنگ و به ویژه مدیریت فرهنگی کارهای کمی در کشور مانجام شده است. شما اگر منابعی را که در دوره دکترای رشته های مدیریت تدریس می شود ببینید، خواهید دید که بیشتر آنها به جنبه های فرهنگی توجه چندانی ندارند، در حالی که ما سابقه مدیریتی خوبی در کشور داریم. از همین رو بود که به نظر من رسید باید مدیران فرهنگی ما، نهضتی را شروع کنند و یافته های خود را به شکل تئوری های مدیریت فرهنگی ارائه دهند تا این خلأ در عرصه نظری پردازی برطرف می شود. ما با استفاده از این تجربیات می توانیم کم کم به یک مدیریت بومی فرهنگی برسیم. از همین رو و با این نیت نوشتن این کتاب را آغاز کردم و فکر می کنم اگر ۱۰ مدیر فرهنگی ما که در عرصه های مختلف کار کرده اند و تجربه های گرانبهتری دارند، دست به کار شوند و تجربیات خود را به صورت نظریه منتشر کنند، به طور قطع ما در این عرصه شاهد نکات بسیار خوبی خواهیم بود. مثلاً مدیران صدا و سیما، وزیران ارشاد و دیگر مدیران فرهنگی ما در طول این سال ها تجربه های ارزشمندی دارند که می توانند آنها را در قالب نظریه و تحلیل ارائه دهند. از میان این کتاب ها و تجاربی که در آن مطرح می شود می توان دستمایه های دو-سه کتاب خوب و علمی را یافت. شما برای تالیف این کتاب تا چه اندازه از سابقه مدیریتی خودتان استفاده کرده اید؟ و چقدر از منابع مکتوب بهره برده اید؟

تلاش کرده ام تا از هر دو زمینه بهره بگیرم. من

پیش از آنکه به عنوان مدیر به سازمان فرهنگی-هنری شهرداری تهران بروم، در پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی خدمت می کردم و در همه این سال های که در پژوهشگاه مشغول بودم کوشیدم که روی مبنای نظری کار کنم. از همین رو تلقی ام این بود که کمی با مبنای مدیریتی آشنایم و به همین دلیل تلاش می کردم بر اساس آن مبنای نظری جلو بروم. البته این نکته در همه بخش ها صادق نبود و ما در آن بخش ها بر اساس آزمون و خطا جلو می رفتیم. شما در کتابتان به مباحثی مختلف پرداخته اید، مثل «اقتصاد فرهنگ» که کمتر در حوزه فرهنگ به آن توجه می شود اغلب در درجه دوم قرار می گیرد. چطور شد این مباحث را انتخاب کردید و آن را در رتوس کار خود قرار دادید؟

من در این کتاب هشت مبحث را به عنوان رتوس اصلی مدیریت فرهنگی مطرح کرده ام و به نظر من اگر مدیران ما به این مسایل توجهی جدی نداشته باشند، با مشکل مواجه می شوند. به گمان من همه این مسایل دارای اهمیتی یکسان هستند. یکی از این مباحث، «اقتصاد فرهنگ» است که در بسیاری از کشورها مورد توجه جدی قرار می گیرد و سبب تحرک در عرصه فرهنگ می شود. در بسیاری از کشورها، انجام کار فرهنگی با بازده اقتصادی خوبی همراه است و همین نکته سبب می شود تا مردم در حوزه فرهنگ سرمایه گذاری کنند. مثلاً وقتی کسی یک تابلوی نقاشی را در یک حراجی می خرد، تنها به دلیل دل بستگی اش به فرهنگ چنین نمی کند، بلکه او انتظار دارد تا این تابلو را کمی بعد و به قیمت بالاتری به فروش برساند. ما در ایران نگاهی خاص به حوزه فرهنگ داریم و به همین دلیل گاهی مسایل را با هم جابجا می کنیم. مثلاً توجه دولت به مسایل فرهنگی،

کار بسیار درستی است و باید انجام شود، اما نباید فراموش کنیم که فرهنگ در چرخه اقتصادی هم باید نقش داشته باشد. اگر ما چنین نگاهی به حوزه فرهنگ نداشته باشیم، این حوزه هرگز رشد نمی یابد؛ مثلاً خیلی از نهادهای ما، محصولات فرهنگی تولید می کنند، اما دست به تولید کالای فرهنگی نمی زنند. محصول فرهنگی به این معنی است که شما بسته هایی فرهنگی را تولید کنید و آن را رایگان در مراکز ارایه می دهی. طبیعی است که مخاطبی که این محصول را به طور رایگان دریافت کرده، کمتر به آن نگاهی خواهد انداخت چون او محصول را به صورت رایگان دریافت کرده و آن را وارد چرخه اقتصاد زندگی اش نکرده است. اما در بسیاری از کشورها، کالای فرهنگی

تولید می شود. یعنی طرف برای داشتن آن کالای فرهنگی تصمیم می گیرد و آن را می خرد. مثالی که من همیشه برای دوستانم می زنم، همین محصولات است که تحت عنوان «لپ لپ»، «سوک سوک» و کالاهایی شبیه آن عرصه می شود. در این کالاها که نیمه فرهنگی اند، کتاب وسی دی گذاشته می شود. در اینجا چون فرهنگ وارد عرصه اقتصادی شده، مردم آن را می خرند و استفاده می کنند. اما ما در بسیاری از موارد چنین نمی کنیم. ما تا زمانی که به مساله اقتصاد فرهنگ توجه نکنیم، در کارمان پیشرفتی نخواهیم داشت.

شما نکاتی را در کتاب مورد توجه قرار داده اید که در طول این سال ها توجه زیادی را به خود معطوف داشته اند؛ مسایلی همچون «مهندسی فرهنگی» و ذیل این عنوان به مسایلی مانند «خود باوری و غرب زدگی» هم پرداخته اید. چنان که می دانید هریک از این مباحث خود می تواند کتاب و پژوهش مستقلی باشد. آیا قصد دارید روی هریک از آنها به طور ویژه کار کنید؟

بله قطعاً می توان در هریک از این حوزه ها وارد شد و آنها را به صورت پژوهش های مستقل منتشر کرد. با این همه من در این کتاب خواسته ام تنها رتوس مطالب را بیان کنم. به گمان من هر فعالیت فرهنگی ای باید در یک منظومه مدیریت فرهنگی جا بگیرد و اگر چنین نباشد، این حرکت ثمره نخواهد بود. در اینکه حوزه ای با مثل همچون مهندسی فرهنگی، نیاز به بسط بیشتری دارد، شکی نیست، هر چند در حوزه های دیگری هم که مطرح کرده ام چنین بحثی وجود دارد. من اکنون در حال آماده کردن مقالاتی در حوزه های دیگر مدیریتی هستم. مثلاً درباره «رفارها» یا «هویت» می توان بسیار کار کرد.

«نخستین دایرةالمعارف شغلی کشور» اینترنتی می شود

تصمیم نهایی بر آن است که نسخه مکتوب این مجموعه را هر دو سال یک بار و نسخه آنلاین آن را هر ماه به روز رسانی کنیم.

مدیرعامل موسسه دانش پارسیان تاکید داشت: «با توجه به حساسیت مشاغل جدید و افزایش تکنولوژی در حوزه های نوپدید، محتوا و دستاوردهای این دایرةالمعارف بیش از سایر کتاب ها و دایرةالمعارف ها دستخوش تغییر خواهند شد چرا که دامنه تغییرات این مجموعه گسترده تر است. همچنین خواهان همکاری منتقدان برای تکمیل این مجموعه ایم.»

دایرةالمعارف «طبقه بندی و شرح جامع مشاغل» را موسسه دانش پارسیان در ۲۲ مجلد و با بهای ۵۲ هزار تومان به چاپ رسانده است. نخستین دایرةالمعارف شغلی کشور ۱۵ مهرماه سال گذشته با حضور دکتر سیدمحمد جهرمی، وزیر کار و اموراجتماعی دولت نهم، مهندس ابراهیم ابراهیم بای سلامی، مهندس سیدرضا فاطمی امین رییس ستاد تحول صنایع و معادن، علی مقانلو، رییس کل دفتر حقوق و دستمزد معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری و عده ای از اعضای موسسه دانش پارسیان در سرای اهل قلم برپا شد.

و پرورش و اطلاع رسانی رشته های تحصیلی و شغلی موثر باشد؟ گفت: «این مجموعه با معرفی زمینه های شغلی، ظرفیت ها و توانمندی هایی که دارنده هر شغل باید از آن بهره مند باشد، می تواند اطلاعات مفیدی را به دانش آموزان و علاقه مندان که هنوز به عرصه کار و فعالیت راه نیافته اند، ارائه کند. در این زمینه پیشنهاد همکاری هایی با آموزش و پرورش مطرح شده که اکنون در مرحله بررسی است.»

پژوهشگر حوزه طبقه بندی مشاغل با اشاره به این که این مجموعه در قالب دایرةالمعارف به شکل اطلاع رسانی منتشر شده است، بیان داشت: «برای استفاده دانش آموزان، باید مطالب این مجموعه به صورت محتوایی و قابل درک در قالب های گوناگونی از رسانه نظیر فیلم کوتاه، انیمیشن و ... درآیند. در این حوزه ما گام های ابتدایی را برداشته ایم، اما برای توسعه آن به کمک دیگران هم نیاز است.»

از آنجایی که مرسوم است دانشنامه ها، دایرةالمعارف ها و آثار مرجع کنونی با توجه به تغییر، تحول و توسعه زمینه های تحت پوششان هر چهار سال یک بار تجدید نظر و باز چاپ می شوند، ابراهیم بای سلامی درباره باز چاپ و تغییرات مجموعه «طبقه بندی و شرح جامع مشاغل» گفت:

که در نمایشگاه صورت گرفت، افراد متعددی از این اثر باخبر شدند و علاوه بر تهیه این مجموعه، تعداد زیادی از پژوهشگران و مترجمان دعوت همکاری برای تالیف و تکمیل بخش های گوناگون این دایرةالمعارف را پذیرفتند.

رئیس موسسه پژوهشی «دانش پارسیان» با تاکید بر این که این مجموعه را به صورت کامل و آنلاین همراه با مجموعه ای از خدمات و سرویس های مشاوره ای در شبکه قرار خواهیم داد، عنوان داشت: «با این اقدام می خواهیم زمینه های استفاده کارفرمایان و جویندگان کار از این مجموعه اطلاعاتی را به صورت اینترنتی افزایش دهیم.»

وی ادامه داد: «با وجود این که مخاطبان اصلی این دایرةالمعارف را سازمان ها و دستگاه های دولتی برای معرفی حوزه های شغلی و شاغلان حوزه های گوناگون برای یافتن توانمندی هایشان تشکیل می دهند، سیستم های ارزیابی کارکنان در حوزه های مختلف و افرادی که در بخش قانون مدیریت خدمات کشوری اند نیز می توانند بهره های فراوانی از این دستاورد داشته باشند.»

این پژوهشگر در پاسخ به این سوال که اطلاعات این مجموعه تا چه اندازه می تواند در حوزه آموزش

پدیده آورنده «نخستین دایرةالمعارف شغلی کشور» از ارائه این مجموعه در شبکه اینترنت خبر داد و گفت: «با وجود این که ممکن است این کار خطراتی را از نظر رعایت شدن قانون حق مولف در پی داشته باشد، اما این خطر را به بهای اطلاع رسانی و کمک به مخاطبان می پذیریم و این مجموعه ۲۲ جلدی را تا پایان شهریور ماه در شبکه اینترنت قرار خواهیم داد.»

ابراهیم ابراهیم بای سلامی، مولف و گردآورنده این مجموعه در گفت و گو با کتاب هفته، با اشاره به این که دایرةالمعارف «طبقه بندی و شرح جامع مشاغل» سال گذشته در سرای اهل قلم رونمایی شد، از استقبال خوب علاقه مندان در بیست و سومین نمایشگاه کتاب از این اثر خبر داد و اعلام کرد: «از آنجایی که هر اثری برای موفقیت بیشتر و تاثیرگذاری باید در دسترس مخاطبان باشد، این مجموعه نیز به زودی برای استفاده عموم و افرادی که تهیه این دایرةالمعارف برای آنها دشوار است، در شبکه اینترنت جای می گیرد.»

وی با بیان این که به دلیل مرجع و منبع بودن این اثر، اغلب مراکز دولتی و کتابخانه های آن را تهیه می کنند، گفت: «با این وجود و اطلاع رسانی هایی

سجاد صاحبان زند

این هفته مصادف است با هشتاد و چهارمین سال تولد امام موسی صدر، روحانی مبارزی که سال‌ها در لبنان به فعالیت مشغول بود. او در سال ۱۹۷۸، پس از سفر به لیبی، به شکلی عجیب مفقود شد. از آن تاریخ بسیاری از مراکز فرهنگی در سراسر دنیا در جستجوی این روحانی شیعی بوده‌اند، چرا که محبوبیت او فارغ از همه مسایل، بسیاری از مردم دنیا را متوجه کرده بود. موسسه امام موسی صدر در ایران فعالیتش را از سال ۱۳۷۸ و همزمان با برپایی نخستین همایشی که با محور امام موسی صدر در دانشگاه مفید برگزار شد، آغاز کرد. بعد از برپایی این همایش، ضرورت پژوهش درباره وی بیشتر احساس شد. این موسسه از سال ۸۱ فعالیتش را به صورت متمرکز آغاز کرد. در متنی که در پی می‌آید، با مهدی فرخیان، مدیر کمیته پژوهشی این موسسه به گفتگو نشستیم. او مترجم آثار امام موسی صدر نیز هست.

مدیر کمیته پژوهشی موسسه امام موسی صدر:

اولویت نخست ما جمع آوری منابع است

جلد اول این تفسیر به صورت قصار و جلد دیگرش به جاهای مختلف قرآن اختصاص دارد. جلد دوم کتاب «اندیشه رپوده شده» نیز در نیمه اول سال منتشر می‌شود. این کتاب، همه وقایع در مورد امام موسی صدر را از سال ۱۹۵۹ تا سال ۱۹۷۸ در برمی‌گیرد که ایشان رپوده شد. مطالبی که در این کتاب و مرتبط با ایران نوشته شده، چندان قابل توجه نیستند و به تبع آن صفحات کمی از کتاب به ایران و بخش مهمی از کتاب به زندگی امام موسی صدر در لبنان اختصاص دارد. شیوه هر مجلد کتاب به این شکل است که در ابتدای آن، به یومیات اختصاص دارد که نوعی روزشمار است. مثلا کارهایی را که امام موسی صدر در آن تاریخ انجام داده، بر اساس ترتیب تاریخی آورده شده‌اند. بعد از این، بخش اسناد آمده است. در این بخش هر جا که امام موسی صدر رفته و سخنانش موجود بوده، این سخنرانی‌ها به صورت کامل منتشر می‌شوند. در نتیجه می‌توان گفت که این کتاب چند ویژگی دارد. نخست اینکه مخاطب می‌تواند سیر تاریخی و تحولی اندیشه‌ها و فعالیت‌های امام موسی صدر را دریابد. دوم اینکه، از آنجا که امام موسی صدر وارد حوزه فعالیت‌های اجتماعی شده، پرداختن به این فعالیت‌ها، سبب می‌شود تا ما شناخت بهتری از او داشته باشیم. حضور او در جاهای مختلف، سخنانش در شرایط گوناگون، فعالیت‌های اجتماعی وی که تاسیس چند مرکز را به همراه داشته و بسیاری از این موارد می‌تواند راه و روش او را به شکل بهتری در اختیار مخاطبان قرار دهد. در این بخش، بیشتر سخنرانی‌های امام موسی صدر که با محورهای سیاسی، اجتماعی و فکری اند، خواهند آمد. در نتیجه، امیدواریم که با انتشار این کتاب، منبعی قابل اعتماد برای پژوهشگران فراهم آید.

غرفه موسسه امام موسی صدر، یکی از غرفه‌های پر بازدید کننده در نمایشگاه کتاب تهران بود. جدا از این روزها، استقبال از کتاب‌های شما چگونه بوده است؟

خوشبختانه استقبال خوبی از کتاب‌ها شده است و هر چند تا کنون هیچ کتابی از موسسه ما به چاپ دوم نرسیده، اما چاپ کتاب «نای و نی» به پایان رسیده است و ما امسال در نمایشگاه نیز آن را برای عرضه نداشتیم. قصد داریم این کتاب را با ویرایش جدید برای چاپ دوم آماده کنیم. به هر حال ما از استقبال مخاطبان راضی هستیم، چرا که مطابق توان ما، استقبال خوبی کرده‌اند. باتوان تبلیغاتی‌ای که ما داریم، مخاطبان توجه خوبی به آثار ما داشته‌اند و این توجه خوشبختانه رو به ازدیاد است.

عربی‌اند، ما بیشتر وقت‌مان را صرف ترجمه منابع می‌کنیم و از همین رو، وارد کار پژوهشی نشده‌ایم. اگر خدا توفیق دهد، قرار است تا پایان امسال مجموعه‌ای ۱۲ جلدی را آماده انتشار کنیم که می‌توان ادعا کرد اطلاعاتی کامل درباره امام موسی صدر را در خود خواهد داشت. این کتاب می‌تواند بسیار به کار پژوهشگران بیاید.

در مورد اسناد غیر رسمی چطور؟ مثلا آیا بنا ندارید نامه‌های امام موسی صدر را در یک کتاب منتشر کنید؟

نامه‌های زیادی از امام موسی صدر به زبان‌های فارسی و عربی وجود دارند، اما تا کنون کتابی در این مورد منتشر نشده و فعلا هم بنا نیست چاپ شود. اما صحبت آن همیشه در موسسه وجود دارد. البته بخشی از این نامه‌ها، در نشریات و فضای وب منتشر شده است. اما به هر حال کار روی این پروژه زمان زیادی می‌طلبد و با توجه به اولویت‌هایی که در موسسه داریم، فعلا نمی‌توانیم در این مورد کاری کنیم.

گفتید که روی مجموعه‌ای ۱۲ جلدی در مورد امام موسی صدر کار می‌کنید و اینکه کتاب تا پایان سال منتشر می‌شود. این کتاب در حال حاضر چه مرحله‌ای را طی می‌کند؟

با این که بیشترین وقت و زمان موسسه صرف این مجموعه می‌شود، اما ما کارهایی دیگر را نیز دنبال می‌کنیم. مثلا تفسیرهای ایشان از قرآن را آماده انتشار می‌کنیم که البته کل قرآن را در بر نمی‌گیرد. این تفسیرها در دو جلد منتشر می‌شوند و تقریبا هزار صفحه است.

مراکز فرهنگی نداریم. **آیا نظارتی هم بر این دسته از آثار دارید تا اندیشه‌های امام موسی صدر به درستی منعکس شوند؟**

در این حالت نیز با دو گونه برخورد روبرویم. برخی از دوستان که محتوای کار خود را از ما می‌گیرند، به طور یقین خروجی‌ای مستند به ما دارند و در نتیجه مشکلی نیست. مثلا روزنامه جام جم، چندی قبل ویژه‌نامه‌ای در مورد امام موسی صدر منتشر کرد که همه محتوایش را ما داده بودیم. اما در حالت دوم، برخی از مراکز فرهنگی، بدون مشورت با ما آثاری را منتشر می‌کنند. ما در این حالت نمی‌توانیم کاری کنیم، چرا که به هر حال کار ما انحصاری نیست. ممکن است ما با برخی از این مطالب موافق باشیم و با برخی دیگر نه.

از نویسندگان و مولفانی که می‌خواهند در این عرصه کار کنند، حمایت می‌کنید؟

ما با نویسندگان و پژوهشگرانی که در این عرصه کار می‌کنند، همکاری‌های بسیاری داشته‌ایم. یعنی مطابق توافق و قراردادهایی که بین ما صورت می‌گیرد، کارها را پیش می‌بریم. گاهی ما بعد از انتشار کتابی در مورد امام موسی صدر، متوجه این اتفاق می‌شویم، حال ممکن است این کتاب، زندگی‌نامه بسیار کوچکی باشد. به این ترتیب این آثار با سرمایه‌گذاری و علاقه شخصی این دوستان همراه بوده است.

ولی در حال حاضر همه تلاش ما این است که برای مخاطب فارسی زبان، منبع آماده کنیم. از آنجایی که بیشتر منابع و اطلاعات ما، به جز چند منبع، به زبان

چه اهدافی سرلوحه موسسه امام موسی صدر است؟ محور فعالیت‌های موسسه به طور کلی دو موضوع است. نخست آنکه ما پیگیر مسایل امام موسی صدر هستیم، چرا که ایشان رپوده شده‌اند و ما معتقدیم که هنوز زنده‌اند. موضوع دوم، بررسی و انتشار اندیشه‌های ایشان است. در این بخش، انتشار کتاب، قسمتی از فعالیت ما را تشکیل می‌دهد. ما برگزاری همایش‌های دو سالانه را داریم که با همان همایش دانشگاه مفید شروع شد و ادامه پیدا کرد. البته گاهی پیش آمده که این دو سالانه با تاخیری یک ساله برگزار شود، اما به هر رو کوشیده‌ایم که آن را برگزار کنیم. آخرین همایشی که با این محور برگزار شد، پیش از پایان سال در دانشگاه فردوسی بود.

علاقه‌مندان به آثار و اندیشه‌های امام موسی صدر، به دلیل ابعاد زمانی و مکانی، گاهی نمی‌توانند از این همایش‌ها بهره بگیرند. شما که به عنوان ناشر نیز فعالیتید، تا چه اندازه در انتشار موضوع‌هایی که در این همایش‌ها مطرح می‌شوند، می‌کوشید؟

انتشارات مادو سیاست کلی را برای فعالیت‌هایش در نظر گرفته است. بخش نخست این سیاست‌گذاری به کتاب‌هایی مرتبط می‌شود که درباره امام موسی صدر نوشته شده‌اند. ما در همین راستا، تا کنون دو سه مجموعه منتشر کرده‌ایم که از جمله آنها می‌توان به مجموعه «در قلمرو اندیشه امام موسی صدر» اشاره کرد. مجلد نخست این مجموعه با عنوان «نای و نی»، مجلد دومش با عنوان «ادیان در خدمت انسان» و «رهیافت‌های اقتصادی اسلام» مجلد سوم آن است که منتشر شده. چهارمین و پنجمین مجلد این مجموعه به تفسیرهای امام موسی صدر اختصاص دارد. مجلدی از این مجموعه نیز به حماسه عاشورا پرداخته. ما مجموعه دیگری را نیز با عنوان «اندیشه رپوده شده» منتشر کرده‌ایم. در این مجموعه گفتارهایی از اندیشمندان، نویسندگان و سیاستمداران ایرانی و غیر ایرانی درباره امام موسی صدر آمده است. تا کنون یک مجلد از این مجموعه چاپ شده که در آن برخی از سخنرانی‌های دانشگاه مفید، دانشگاه شهید بهشتی و دانشگاه تهران نیز در آن آمده است. در کنار این سخنرانی‌ها، ترجمه تعدادی از سخنرانی‌هایی که در «کلمه سوا» لبنان انجام شده، آمده است. دومین شماره این مجموعه نیز آماده انتشار است.

مقالات و سخنرانی‌هایی که سال گذشته در دانشگاه فردوسی مشهد نیز ارائه شدند، در حال آماده‌سازی برای انتشارند.

موسسات دیگری هم هستند که در مورد امام موسی صدر فعالیت می‌کنند. به عنوان نمونه سال گذشته سازمان فرهنگی - هنری شهرداری تهران، چند کتاب سخنرانی ایشان را منتشر کرد. آیا شما با این موسسات همکاری داشته‌اید؟

همکاری ما با موسسات فرهنگی در چند قالب انجام می‌شود. نخست اینکه برخی از مراکز، به عنوان نمونه، برخی از فرهنگسراها پیشنهادی را مطرح می‌کنند که مثلا تحت یک برنامه قرار است شخصیت امام موسی صدر محور قرار بگیرد. محصول این برنامه می‌تواند یک نشریه، یک کتاب، یک سی‌دی یا همایش باشد. برای مثال پیش از همایش فردوسی، فرهنگسرای این سینما برنامه‌ای را برگزار کرد. چندی قبل نیز فرهنگسرای مقاومت نشریه‌ای منتشر کرد که ما با آنها نیز همکاری کردیم. همکاری ما هم بیشتر از جنس محتوایی است. ما به طور کلی مانعی در همکاری با

منشور فعالیت‌های موسسه امام موسی صدر

موسسه امام صدر تشکیلی غیردولتی و غیرانتفاعی است که با تکیه بر منظومه فکری و عملی امام موسی صدر، به ميثاق اخلاقی زیر پایند است:

- ایمان حقیقی به خداوند به عنوان اساس و ضمان تمام فعالیت‌های خود
- ایمان به انسان و کرامت و آزادی او که جنبه زمینی ایمان به خداوند است
- ایمان به آموزه‌های اسلام و دین به عنوان راه نجات و آرامش و تعالی انسان معاصر
- اعتقاد به عدالت آفریدگار و لزوم استقرار عدالت در زندگی فردی و اجتماعی انسان
- اعتقاد به استحقاق انسان برای تعالی، آرامش و برخورداری از امکانات مادی و معنوی
- اعتقاد به ظرفیت اسلام برای پاسخگویی به نیازهای جامعه انسانی و حل مشکلات جهان
- اعتقاد به وظیفه انسان در صیانت از عناصر هستی و تعامل منسجم و هماهنگ او با کاروان هستی
- اعتقاد به ضرورت تفاهم و تعامل میان پیروان ادیان الهی بر اساس اصل «کلمه سوا»
- اعتقاد به گفتگو به عنوان راهکاری ضروری برای درک متقابل و مآلا توسعه تفاهم اجتماعی و کاهش بحران‌های جامعه بشری.

به مناسبت ۱۸ جمادی الثانی (۱۱ خرداد)، سالروز شهادت علامه قاضی شوشتری

حکایت دلدادگی مؤلف بزرگ شیعی

حکایت دلدادگی، روایتی نیست که در ظرف زمان و مکان بگنجد و آن گونه است که عاشق را جان شیفته معشوق می کند؛ چه رسد به عبور از مرز تن! حکایت قاضی نورالله شوشتری، مؤلف آثار گرانقدر حوزه دین، روایت دلدادگی انسانی آزاده است که از شهر شوشتر در جنوب ایران سربر آورد و در شهری از دیار هزار و یک ملت سر در پای خداوند یکتا فدا کرد. آنچه دشمنان دستاویزی کردند تا او را شلاق زند و جانش را بستانند، کتابی بود که حکم بر تعلق خاطر او به امامان بر حق شیعه می داد.

سید نورالله حسینی مرعشی شوشتری، معروف به قاضی نورالله شوشتری و مشهور به شهید ثالث، فقیه اصولی، متکلم جدلی، محدث رجالی و شاعر و عالم بزرگ عهد صفویه، سال ۹۵۶ (ه.ق) در شوشتر دیده به جهان گشود.

پدرش، سید شرف الدین شوشتری، از مجتهدان ممتاز شوشتر به حساب می آمد. نسب او با ۲۱ واسطه به سید علی مرعشی و با ۲۶ واسطه به امام چهارم شیعیان، حضرت سجاد علیه السلام می رسد.

او که در خانواده‌ای اهل علو فضل رشد می کرد، علوم مقدماتی و علوم عقلی و نقلی را نزد پدرش آموخت. میر صفی الدین محمد و میر جلال الدین محمد صدر نیز از معلمان او بودند. وی در ۲۳ سالگی، برای زیارت مرقد مطهر امام رضا علیه السلام و ادامه تحصیل، از شوشتر به مشهد رفت و در آنجا تحصیل و تهذیب نفس را شروع کرد. از استادان معروف او در مشهد «عبدالواحد بن علی» استاد سلطان حیدر میرزا بود. شوشتری در علم حدیث و علوم معقول و منقول، استاد و متبحر و در ریاضیات، ادبیات عرب، معانی و بیان و عروض و قافیه، صاحب تالیفات شد.

قاضی در سال ۹۹۳ (ه.ق) به هند رفت و به قصد شهر «آگره» از شهرها و روستاهای دیگر گذشت. زمانی که او به کشور هزار و یک ملت رسید، هندوستان آرام ترین روزگار خود را در تاریخ سپری می کرد و شاید این آرامش به روحیه اکبر شاه بازمی گشت که در آن زمان بر آن سرزمین حکمرانی می کرد.

قاضی نورالله شوشتری هنگام ورود به آگره، نزد ابوالفتح مسیح الدین گیلانی، طبیب حاذق ایرانی و شاعر بزرگ رفت. مسیح الدین گیلانی بعد از فراگیری علوم و فنون در سال ۹۸۳ وارد هندوستان شد و به خاطر قابلیت و استعداد خویش در زمره مقربان اکبر شاه درآمد. بیان رو آوردن قاضی به پذیرش دستگاه قضا و نحوه

عدالت گستری او از زبان یکی از علمای اهل سنت هم عصر وی نمایانگر عظمت او در چشم همگان حتی معاندان است. عبدالقادر بدوانی در «منتخب التواریخ» در این باره می نویسد: «اگر چه شیعی مذهب است، اما بسیار به صفت عدالت و نیک نفسی و حیا و تقوا و عفاف و اوصاف اشراف موصوف است و به علم و حلم و جودت فهم و حدت طبع و صفای قریحه و ذكاء مشهور است. صاحب تصانیف لایقه است. شیخ فیضی نوشته که از خبر تعریف و تصنیف بیرون است و طبع نظمی دارد و اشعار دلنشین می گوید. توسط حکیم ابوالفتح به ملازمت پادشاهی پیوست و زمانی که موکب منصور به لاهور رسید و شیخ معین، قاضی لاهور را در وقت ملازمت از ضعف پیری و فتور در قوا، سقظه در دربار واقع شد، رحم بر ضعف او آورده، فرمودند که شیخ از کار مانده، بنابراین قاضی نور الله به آن عهده منصوب و منسوب شد و الحق مفتیان ماجن و محتسبان خیال محتال لاهور را که به معلم الملکوت سبق می دهند، خوش به ضبط در آورده و راه رشوت را بر ایشان بسته و در پوست پسته گنجائیده چنانچه فوق آن متصور نیست و می توان گفت که قائل این بیت او را منظور داشته و گفته که:

تویی آن کس که نگریدی به همه عمر قبول در قضا هیچ ز کس جز که شهادت ز گواه.»

قاضی شوشتری روزها و ماه ها از عمرش را به نگارش کتاب گذراند که از جمله آثار معروف او می توان به احقاق الحق، مجالس المؤمنین و بوستان نورالله اشاره کرد.

او در کتاب احقاق الحق به حق شایسته ظاهر شد. کلمات به کار رفته در این کتاب حاکی از تبحر علمی اوست و قاضی آن را در رد کتاب «ابطال الباطل» قاضی فضل بن روزبهان اصفهانی عامی نوشت. کتاب قاضی فضل بن روزبهان در رد کتاب «نهج الحق و کشف الصدق» علامه حلی تألیف شده بود. قاضی نورالله در این اثر بایان منطقی و زیبا و رسا کتاب فضل بن روزبهان را پاسخ گفت و در بطلان دیدگاه وی، به کتاب های خود اهل سنت استشهد کرد.

کتاب «مجالس المؤمنین» هم احوال جماعتی از علما، حکماء، ادبا، عرفا، شعرا و رجال متقدم و راویانی را دربر می گیرد که به اعتقاد قاضی نورالله، همگی شیعه مذهب اند. این اثر همچنین دربردارنده حکایات و قصه ها و روایات آنها و گذری به شهرها و احوالات آنان است.

در شمار کتاب های این شهید بزرگوار اختلاف نظر است، ولی آیت الله مرعشی نجفی (ره) در مقدمه کتاب «احقاق الحق» تصنیفات وی را ۱۴۰ کتاب ذکر می کند. مناظره با روشی کاملا علمی و مسالمت آمیز از خصایص بارز قاضی نورالله بود. او به علم و ادب به چشم نردبانی می نگریست که انسان را به سوی کمال عمل و منزلت ادا تکلیف می رساند. از این رو، بر بحث و مناظره او غبار جدل نمی نشست و از آنجا که مناظره های او رنگ خدایی داشت، همواره از بحث و جدل سربلند بیرون می آمد.

شهادت: پایانی زیبا برای مردی از دیار پاکان روزگار

این مولف بزرگ شیعی که عمری را به مناظره، نگارش و تدریس درباره دین اسلام صرف می کرد، در نهایت جانش را نیز در این راه نهاد. البته حکایت شهادت او نیز بسیار خواندنی است.

وی در «مجالس المؤمنین» در بیان احوال مؤمن طاق (از یاران امام صادق علیه السلام) به این نکته چنین اشاره می کند: «در مختار کشی از مفضل بن عمر روایت می کند که او گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام. مرا گفتند که نزد مؤمن طاق رو و او را امر کن که با مخالفان مناظره نکند. پس به در خانه او آمدم و چون از کنار بام سر کشیدم به او گفتم که حضرت امام

تو را امر می فرماید که با اغیار سخن نکنی! گفت می ترسم که صبر نتوانم کرد.

مؤلف گوید که این بیچاره مسکین نیز مدتی به بلای صبر گرفتار بودم و با اغیار، تقیه و مدارا می نمودم و از بی صبوری که از آن می ترسیدم به آن رسیدم و از عین بی صبوری این کتاب را در سلک تقریر کشیدم. اکنون از جوشش بی اختیار به جناب پروردگار پناه می برم و همین کتاب را شفیع خود می آورم.»

سرانجام مجالس المؤمنین، شفیع قاضی نورالله، او را به سرنز لگه مقصود رساند و علمای دربار که با مرگ اکبر شاه و نشستن جهانگیر شاه بر تخت، زمینه را مساعد دیدند به میدان آمدند.

محدث قمی، نحوه شهادت او را چنین می آورد: «... قاضی نورالله مشغول به قضاوت و همچنین نویسندگی در خفا بود تا اینکه سلطان اکبر از دیار رفت و جهانگیر شاه بر تخت نشست.

علمای دربار و مقرب در صدد فتنه و برانگیختن شاه علیه قاضی برآمدند و نزد او به سعایت پرداختند، که قاضی شیعه است و خود را ملزم به مذاهب اربعه نمی داند و فتوایش با فتوای مذهب امامیه تطبیق می کند. جهانگیر شاه بیان آنان را برای اثبات تشیع قاضی کامل ندانست و گفت: این دلیل کامل نیست، چرا که او از اول قضاوت را به شرط اجتهاد خود پذیرفته است. آنان به حیلۀ دیگری دست زدند. شخصی را و داشتند تا به عنوان شاگرد نزد قاضی رفت و آمد کند و خود را شیعه معرفی کند.

وی پس از رفت و آمد بسیار و جلب اطمینان قاضی، به نوشته های وی از جمله «مجالس المؤمنین» پی برد و درخواست آن نمود. وی کتاب را از قاضی گرفت و از آن نسخه ای برداشت و نزد علمای دربار برد. آنان نیز این کتاب را به عنوان سند تشیع قاضی نورالله به جهانگیر شاه عرضه کردند و به سلطان گفتند که او در کتابش چنین و چنان گفته است و استحقاق اجرای حد دارد. جهانگیر شاه گفت: حدش چیست؟ آنان گفتند: ضربه زدن با شلاق... شاه کار را بر آنان واگذار کرد و آنان بلافاصله حد را اجرا کردند.

قاضی نورالله سال ۱۰۱۹ (ه.ق) در حالی که حدود هفتاد سال عمر داشت، زیر شلاق به شهادت رسید. می گویند بر بدن قاضی نورالله با چوب خاردار آنچنان زدند که بدنش قطعه قطعه شد.

امروز مزار او در آگره هندوستان زیارتگاه هزاران هزار مسلمان بیدار دل شبه جزیره است.»

طلبه ها، مدرسه را هم سیاه پوش کرده بودند. آن روز، درس حوزه تعطیل بود و همه می خواستند در مراسم شرکت کنند.

آیت الله اشتهاردی همراه دیگر استادان حوزه در تشکیل و برگزاری مراسم حضور داشت. آن سال با سال های پیش فرق می کرد. مأموران ساواک در میان جمعیت بودند. تعدادشان آن قدر زیاد بود که همه را نگران کرده بود. یکی از طلبه ها پیشنهادی داد، چون امروز وضعیت وخیم است، صلاح نیست آیت الله گلپایگانی در مراسم شرکت کنند اما ایشان پذیرفت و فرمود: «چون بانی این مجلس من هستم، نیامدن من انصاف نیست. خواهم آمد، هر اتفاقی که بیفتد.»

طلبه ها مسیر حرکت آیت الله گلپایگانی به سمت مدرسه فیزیقه را زیر نظر گرفتند و تعدادی از آنها ایشان را محافظت می کردند.

مأموران ساواک هر لحظه بیشتر می شدند. آیت الله گلپایگانی از مقابل آنها عبور کرد. آیت الله اشتهاردی هم همراه ایشان بود و می دید که مأموران ساواک بسیار زیاد هستند، ولی از مردم عادی کسی آنجا نیست. هیچ یک از مأمورها به آیت الله گلپایگانی سلام نکردند. آنها همراه ایشان وارد مسجد شدند. با آمدن آیت الله گلپایگانی، مراسم عزاداری آغاز شد و حاج آقای انصاری سخنرانی کرد. از مصائب اهل بیت (ع) می گفت که یک مرتبه کسی از بین جمعیت فریاد زد: «صلوات»

کوتاه درباره کتاب آیت الله علی پناه اشتهاردی مردی از دیار بزرگان دین

محمد امین قدیمی: چاپ نخست کتاب «آیت الله علی پناه اشتهاردی» نوشته فاطمه عزیزخان از سوی مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما منتشر و روانه بازار نشر شد. این مجموعه، حاصل تلاش جمعی است که با مدیریت اطلاعات اندیشمندان و کارشناسان مرکز پژوهش های اسلامی به انجام رسیده و اکنون به صورت کتاب در اختیار خوانندگان قرار گرفته است.

این اثر که هشتمین کتاب از مجموعه آثار حیات نیکان به حساب می آید، مروری اجمالی به حیات علمی و عملی آیت الله علی پناه اشتهاردی دارد.

در بخشی از کتاب حاضر، درباره فاجعه فیزیقه می خوانیم: «تمام در و دیوار شهر قم سیاه پوش شده بود. جمعیت در حرم حضرت معصومه (س) موج می زد. دسته های سینه زنی از شهرهای دیگر به قم آمده بودند؛ روز شهادت امام جعفر صادق (ع) بود. مردم سیاه پوشیده بودند و عزاداری می کردند. در فیزیقه هم مراسم سوگواری برپا بود. آیت الله گلپایگانی هر ساله در سالروز شهادت امام جعفر صادق (ع) این مراسم را برگزار می کرد.

صدای صلوات بلند شد. حاج آقا انصاری می خواست به سخنانش ادامه بدهد که باز صدای صلوات بلند شد. آیت الله اشتهاردی به جمعیت داخل حیاط مدرسه نگاه کرد و مأموران ساواک را شناخت. یکی از همان ها بود که بی دلیل صلوات می فرستاد. حاج آقا انصاری گفت: هر وقت گفتیم! صلوات بفرستید. همان مرد فریاد زد: صلوات! در جمعیت همه پیچید. آقای انصاری از منبر پایین آمد. تعدادی از طلبه ها دور او حلقه زدند و ایشان را از مدرسه بیرون بردند. لحظه به لحظه بر تعداد مأموران ساواک اضافه می شد. همه نگران جان آیت الله گلپایگانی بودند. به اصرار طلبه ها، ایشان به یکی از حجره های مدرسه رفت. یکی از طلبه ها گفت: باید آماده باشیم. به چند طلبه قد بلند و قوی هیکل اشاره کرد. آنها جلو آمدند. به آنها گفت: همین جا می مانید... صدای داد و فریاد بلند شد. مأموران ساواک به جان طلبه ها افتاده بودند. هر کسی را که می دیدند، می زدند. تعداد مأمورها آن قدر زیاد بود که طلبه ها نمی توانستند مقابله کنند. درهای مدرسه بسته شده بود تا مردم به کمک طلبه ها نیایند... چاپ نخست کتاب «آیت الله علی پناه اشتهاردی» در شمارگان ۲۰۰۰ نسخه، ۴۴ صفحه و بهای ۸۰۰۰ ریال راهی بازار نشر شده است.

رضایی گماری:

الگویم، اخلاق قیصر امین پور است

اصغر رضایی گماری از شاعران همشهری زنده یاد قیصر امین پور است که علاوه بر دبیری انجمن شعر قیصر امین پور، ردپای شاعری قیصر هم در شعرهایش دیده می شود. اگر چه او خود

اعتقاد زیادی به این تشابه ندارد و معتقد است که بیشتر رفتار و اخلاق قیصر را سرلوحه کار خود قرار داده است. انتشارات داستان سرا به تازگی نخستین مجموعه شعر رضایی را با عنوان «لبان مرا روده اند» منتشر کرده. گفت و گوی ما را با این شاعر به بهانه انتشار این مجموعه می خوانید.

در پایان کتاب شما، شعرهایی شبیه هایکو آمده اما از نظر مضمون با هایکو متفاوت است. این شعرها را چه می توان نامید؟

این شعرها بیشتر کاریکلماتور هستند که سعی کردم با تصاویری که در هایکو وجود دارد، تلفیق شوند. البته قصد ابداع چیز جدیدی را نداشتم و تنها چیزهایی را که به آنها علاقه داشتم آوردم. نکته ای که در مجموعه شعر شما بارز است تلفیق برخی از ویژگی های شعر نیمایی با شعر سپید است، اما این تلفیق موجب نشده فرم تازه ای پدید بیاید. چه اندازه به فرم در شعرتان اهمیت می دهید؟

فرم همیشه برایم مهم بوده، اما معتقدم نباید مفهوم و شعریت رفتاری فرم کرد. ظاهر و محتوای شعر باید دقیق باشد، به همین دلیل در ترکیب واژه ها و زبان دقت زیادی کرده ام اما نخواسته ام محتوا رفتاری فرم کنم. برخی شاعران هستند آنقدر به فرم گرایی روی می آورند که محتوا رها می شود، در حالی که محتوا مهم تر از فرم شعر است.

شعرهای شما تا چه حد بازتاب دهنده اقلیم مناطق جنوبی ایران است؟

شاعر مطمئناً متأثر از فرهنگ و هنجارهای جامعه خود است، اما آوردن مفاهیم اقلیمی در شعر ناخودآگاه بود و به عمد در شعرهایم به کار نرفته است.

ردپای قیصر را به ویژه در شعرهای با مفاهیم انقلابی شما می توان دید. این تأثیرپذیری چگونه بود؟

بیشترین شاعری که بر من تأثیر گذاشته، قیصر امین پور است. البته سعی نکردم در تأثیرپذیری از قیصر تک بعدی باشم و بیشترین الگو را از رفتار و اخلاق قیصر گرفتم. اما فرم شعرهای من از شعرهای این شاعر فاصله دارد، چرا که او شعر کلاسیک را بیشتر از شعر نیمایی می پسندید، اما من به شعر سپید علاقه مندم.

تجربه سرودن شعر کلاسیک چقدر به سرودن شعر سپید کمک می کند؟

مسیر سرودن شعر سپید از بستر شعر کلاسیک می گذرد و یک شاعر برای سرودن شعر کلاسیک، حداقل باید یک سال غزل سروده باشد. من با آنکه بیشتر به شعر سپید علاقه مندم اما آشنایی ام با شعر کلاسیک، به صورت ناخودآگاه موجب شده که در شعرهای سپید هم موسیقی و آهنگ پررنگ باشد. به نظر من ذات موسیقایی شعر از مهم ترین ویژگی های شعر اصیل است.

آثار دیگری هم برای چاپ دارید؟

کتابی در حوزه طنز دارم که مشتمل بر کاریکلماتور است. این قطعات از فرم موسیقایی برخوردارند و در قالب طنز به مخاطب هوشیاری می دهند. این مجموعه در اختیار انتشارات نگیما قرار گرفته، اما هنوز عنوانی برای آن انتخاب نکرده ام.

گفت و گو

علی هادیلو

مجموعه شعر «از عشق با عشق» دومین مجموعه شعر سعید مهیمنی، شاعر بوشهری است که به تازگی از سوی انتشارات داستان سرا منتشر شده است. این مجموعه مشتمل بر ۷۷ شعر سپید و سادگی و روانی زبان از جمله ویژگی های این اشعار است. از این شاعر همچنین مجموعه شعر دیگری با عنوان «جانب اگر نه عشق»، مجموعه داستان «چنبره زمان» و «واکوی لحظه ها» - مجموعه نقد ادبی - منتشر شده است.

سعید مهیمنی:

شناخت ادبیات مدرن در گرو شناخت ادبیات کلاسیک است

تبحر پیدا می کند سابقه سرودن شعر کلاسیک را دارد. آیا با تکیه بر این سخن می توان گفت مسیر شعر نو از بستر شعر کلاسیک می گذرد؟

من در کلاس های نقد و کارگاه های شعر بارها تاکید کرده ام تا زمانی که شاعری ادبیات کلاسیک را درست نشناسد، قادر به شناخت ادبیات مدرن نخواهد بود. همچنین کسانی که ادبیات مدرن را درست نمی شناسند، ادبیات کلاسیک را نیز درک نخواهند کرد. اما شعر کلاسیک قالب مند است و شعر نو دارای فرم. رسیدن به قالب هایی مثل مثنوی، غزل، رباعی دشوار نیست، اما رسیدن به فرمی تازه دشوار. البته شعر اصل سرودن در هر دو قالب سخت و دشوار است.

تجربه ای در سرودن شعر کلاسیک هم دارید؟ در ابتدا شعرهایی در قالب های مختلف مثنوی و غزل می سرودم، اما به صورت جدی با شعر نیمایی شروع کردم.

اکنون آثار دیگری هم در دست انتشار دارید؟

سه سال پیش چند اثر از محمد بیابانی شاعر دهه ۴۰ با عنوان «حماسه درخت گلبانو»، «زخم بلور بر زبانه الماس»، «دستی پر از بریده مهتاب» منتشر شده بود، اما دستنوشته های زیادی از ایشان باقی مانده است که خانواده این شاعر به بنده وکالت داده اند تا این آثار را با ویرایش خودم منتشر کنم و هم اکنون بعد از سه سال تلاش توانسته ام مجموعه شعرهای «سفر به لانه عنقا»، «سال صبور بر صنوبر آتش»، «به سالگرد تماشای آب در پائیز» و هشت منظومه با عنوان «مزامیر» از این شاعر را برای چاپ آماده کنم. معتقدم بیابانی از شاعران نام دهه ۵۰ بود که اگر بیشتر به آثارش پرداخته می شد، تحولی اساسی در شعر به وجود می آمد در نتیجه معتقدم این آثار واکاوی عاطفه و اندیشه در شعرهای بیابانی است. همچنین در حال تدوین اثری با عنوان «تئوریک آسیب شناسی هنر» هستم. کتاب دیگری نیز به اتفاق همسر الهه شیردل با عنوان «نظریه زمان» تدوین کرده ایم که به زودی منتشر می شود. یک سری مقالات درباره تئوری شعر و اشعار نیما، اخوان، فروغ، آتشی، ایرج صف شکن و محمد بیابانی نیز دارم که به همراه دو مجموعه شعر جدید به زودی منتشر می شود.

ربطی به دوره های خاص ندارد. سرودن شعر بسته به حال و هوای شاعر است. ممکن است شاعری در دوره پختگی شعری ضعیف بسراید، اما در دوره جوانی شعری قوی بگوید. ممکن است شاعری در دوره ای شعری را بسراید که شبیه شعرهای چند سال گذشته اش باشد و... بنابراین شعر مربوط به دهه های خاص نیست، البته پرداخت در شعر وجود دارد و ممکن است شاعری پس از گذشت سال ها دوباره به شعری مراجعه کند و آن را دوباره پرداخت کند. بنابراین پردازش سیلان واره در شعر وجود دارد، یعنی همان حال و هوای گذشته ممکن است به به شاعر دست بدهد و شاعر شعری بسراید که شبیه شعر دهه ۵۰ او باشد.

هر شاعری به طور ناخودآگاه متأثر از مفاهیم بومی خود قرار می گیرد، اما ما این مفاهیم بومی خاص منطقه جنوب ایران را کمتر در شعر شما می بینیم؟

البته کلمات بومی را به کار می برم، اما اینکه طبیعت جنوب را در شعر استفاده کنم، کمتر اتفاق افتاده است و این ویژگی به همان حال سرایش شعر برمی گردد.

برخی معتقدند هر شاعری که در سرودن شعر نو

شعرهای این مجموعه مربوط به چه سال هایی است؟

تاکنون دو مجموعه شعر منتشر کرده ام که اشعار مجموعه اولم با عنوان «جانب اگر نه عشق» مربوط به سال های ۶۰ تا ۸۰ و اشعار مجموعه «از عشق با عشق» نیز مربوط به سال های ۶۵ و ۸۵ است.

مجموعه دوستان از نظر محتوا و فرم چه تفاوت هایی با مجموعه های قبلی دارد؟

این مجموعه با وجود اینکه از نظر نوع برخورد با زبان و محتوا مشابه کار قبلی است، اما حال و هوایی که در آن وجود دارد، نو و ویژه است. با وجود اینکه معتقد به حال و هوا در شعر هستم، اما مجموعه شعرم را بر اساس دهه و تاریخ در نظر می گیرم. گزینش شعرهای این مجموعه بر اساس حال و هوای خاص و جهان شعری ام بوده است، چون شعرهایی را در این مجموعه گردآوری کرده ام که مخاطب با جهان شعری ام آشنا شود.

با وجود اینکه شعرهای این مجموعه اغلب متعلق به دهه ۷۰ است و این دوران دوره اوج بازی های زبانی و تجربه فرم های غربی در شعر سپید فارسی به شمار می رود، اما فرم تازه ای در شعر شما دیده نمی شود. شما علاقه ای به فرم ندارید؟

بله درست است! با وجود اینکه این شعرها از دهه ۷۰ و دوره اوج بازی های زبانی و رادیکالیزه شده زبان در شعر گذر کرده، اما تحت تأثیر فرم گرایی و بازی های زبانی قرار نگرفته است، چرا که هیچ باوری به بازی های زبانی در شعر نداشته و ندارم. من همواره سعی کرده ام که شعر سالم بسرایم؛ شعری که موجب تعالی و هیجان مخاطب شود و در عین حال خوانندش لذت به دنبال داشته باشد.

شعرهای سپید شما از رسیدن به تجربه فرمی تازه دور مانده اند اما متکی بر ایجاد زبانی آهنگین هستند. این آهنگین بودن شعرها، موسیقی شعرهای سپید دهه ۴۰ و ۵۰ را به ذهن متبادر می کند. تا چه حد این نظر را می پذیرید؟

بنده با وجود اینکه از دهه ۵۰ سرودن شعر را شروع کرده ام، اما به دهه بندی در شعر اعتقادی ندارم. شاعر در هر دوره از شاعری اش می تواند تحت تأثیر حال و هوای مختلف شعر بسراید و این

رستاخیز: به فرم تازه در شعر اعتقادی ندارم

دارد - کمتر دیده می شود، با این حال از مفاهیم به کار رفته در برخی از شعرها می توان پی برد که شاعر این شعرها یک زن است.

من تاکنون در کارگاه شعر شرکت نکرده ام و تنها شعرهایم را برای آقای ایرج صف شکن که از شاعران خوب کشور ما هستند، می خوانم و ایشان نیز راهنمایی ام می کنند. به همین دلیل برخی منتقدان می گویند که شعر من متأثر از شعرهای ایشان است. ولی من در سرودن شعر تحت تأثیر شاعر خاصی نبوده ام، بنابراین اعتقادی نیز به این نقدها ندارم.

واژه «ماه» به کرات در شعرهای شما تکرار شده. این کاربرد فراوان ماه در شعرهایتان، دلیل خاصی داشت؟

همیشه شب مهتابی را دوست داشتم و در این لحظه ها احساس شاعرانگی خاصی به من دست می دهد و همین علاقه موجب شده ناخودآگاه این واژه نیز در شعرهایم کاربرد فراوان داشته باشد.

مجموعه شعر دیگری هم در دست انتشار دارید؟

بله، مجموعه شعر سپیدی دارم که هنوز عنوانی برای آن پیدا نکرده ام. این مجموعه نیز تقریباً همان حال هوای مجموعه اخیر را دارد. همه شعرهای من در همین قالب است. چرا که علاقه شدیدی به شعر سپید دارم و همین علاقه موجب شده هیچ وقت به سرودن شعر در قالب های دیگر فکر نکنم.

«کاش من آن ماه بودم» اولین مجموعه شعر شهیلا رستاخیز، شاعر جوان شیرازی است که توسط انتشارات داستان سرا به بازار کتاب آمده است. گفت و گوی زیر را به مناسبت انتشار این کتاب انجام شده است. رستاخیز در این گفت و گوی تلفنی به همه سوال های ما پاسخی کوتاه داده است.

این مجموعه شعر محصول اولین تجربه شاعری شما بود؟

بله! اولین مجموعه شعرم بود که شعرها نیز مربوط به یک سال و نیم گذشته است. اغلب شعرهای این مجموعه زبانی ساده و روان دارند، و همین ویژگی هم موجب شد که استقبال از آن خوب باشد، به ویژه عرضه این کتاب در بیست و سومین نمایشگاه کتاب تهران تأثیر فراوانی بر آن داشت.

شعرهای شما بیشتر محتوا محور است و به جز یک شعر، فرم تازه ای در آنها دیده نمی شود. تلاشی برای رسیدن به فرم تازه نداشته اید؟

احساس می کنم هر چه شعر روان تر و ساده تر باشد، می تواند افراد عام جامعه را دربرگیرد. من زبان و قلمم ساده است و در شعرهایم پیچشی از نظر محتوا ندارم و به فرم نیز علاقه ای ندارم.

در شعرهای شما مسائل عاطفی خاص زنان - که اغلب در شعر شاعران زن وجود

به مناسبت دهم خردادماه، روز جهانی بدون دخانیات

کتاب‌هایی کم‌شمار؛ گمشده در غبار بی‌اطلاعی

درسی که در مدارس تدریس می‌شوند، به‌برخوردار از مفاهیم و نگارش متناسب با گروه سنی نوجوان نیاز دارند.

دکتر شهاب صالح پور، کارشناس عالی بهداشت محیط و نویسنده کتاب‌هایی با موضوع اعتیاد، نقش کتاب را بعد از فیلم و پوستر برای پیشگیری از اعتیاد در نوجوانان بسیار مهم می‌داند و در این باره می‌گوید: «دانش آموزان از سن ۱۲ سالگی و در مقاطع تحصیلی راهنمایی و دبیرستان که نسبت به بسیاری مسائل کنجکاوند، باید از طریق کتاب‌های آموزشی، کمک آموزشی و درسی با مضرات مواد مخدر و تاثیرات منفی آن بر سلامت انسان آشنا شوند، اما باید توجه شود که این کتاب‌ها با ویژگی‌های خاصی می‌توانند در این باره موثر باشند. ابتدا این که مطالب آنها در قالب داستان یا مقاله، ساده و بسیار کوتاه و همراه با تصاویر زیبا تهیه شوند تا برای دانش آموزان جذاب باشند. همچنین مطالب آنها توسط کارشناسان با تجربه نگارش شوند که تنها جنبه آموزشی داشته باشند و بیش از اندازه دانش آموزان را نسبت به موضوع اعتیاد کنجکاو یا حتی علاقه مند نکنند.»

اکنون نویسندگان کمی در کشور با این شیوه نگارش آشنایی دارند و شاید به همین دلیل با کمبود کتاب‌های علمی آموزشی ساده درباره اعتیاد در مدارس مواجهیم. به نظر می‌رسد بر عهده مسوولان امر در وزارت آموزش و پرورش است که به انجام اقداماتی در این حوزه بیندیشند.

دکتر صالحی پور در این باره می‌گوید: «نویسنده‌ای در نگارش کتاب‌های علمی برای نوجوانان موفق‌اند که کاملاً زبان این گروه سنی را بشناسد و بتواند با همان زبان برای آنها کتاب بنویسد. بر عهده وزارت آموزش و پرورش و فرهنگ و ارشاد اسلامی است که با سیاست‌های تشویقی، نویسندگان را به این سمت سوق بدهند. آنها باید بدانند که امروزه فقر اقتصادی و فرهنگی و کمبود امکانات مناسب برای پر کردن اوقات فراغت سبب شده است سن اعتیاد در دنیا و به ویژه در ایران پایین بیاید و بهترین راه حل این مشکل، فرهنگ‌سازی با کمک نگارش کتاب‌های علمی مناسب درباره مواد مخدر و تاثیرات آن بر سلامت انسان است.»

کم نیز بی‌خبرند.

دکتر تیمورزاده در این باره می‌گوید: «هر چند ما تعداد محدودی کتاب درباره اعتیاد چاپ کرده‌ایم، ولی سعی داشته‌ایم که مطالب آنها برای عموم مردم ساده و قابل فهم باشند، اما به دلیل بالا بودن هزینه‌های تبلیغات کتاب در رسانه‌های ایران، شاید بسیاری از مردم از همین تعداد کتاب محدود درباره مبارزه با اعتیاد هم بی‌خبر باشند. ما در جامعه از پایین بودن سرانه مطالعه علمی مطلعیم، اما هیچگاه از بالا بودن هزینه‌های اطلاع‌رسانی صحیح به مردم سخن نمی‌گوییم. گاهی هزینه‌های تبلیغ و چاپ یک کتاب با هم برابرند، لذا ناشران نمی‌توانند در این باره اقدامی انجام بدهند.»

از آنجا که به گفته کارشناسان، سن اعتیاد در کشور بسیار پایین آمده است، بنابراین بخش مهمی از منابع مکتوب در این باره باید برای گروه‌های سنی ۱۴-۱۵ سال تهیه شوند، اما ناشران و نویسندگانی که می‌خواهند در این باره اقدام کنند، باید بدانند که کتاب‌های علمی گروه سنی نوجوان ویژگی‌هایی دارند. مطالب این نوع کتاب‌ها هم مانند کتاب‌های

اجتماعی حاکم، به آموزش‌هایی برای آشنایی مردم با تاثیرات اعتیاد بر سلامت انسان و داروهای جایگزین مواد اعتیادآور اندیشیدند و همان زمان برای اجرای طرح‌های اینجینینی از منابع مکتوب استفاده کردند. امروز نیز همچنان این اندیشه در همه دنیا و از جمله ایران حاکم است و ما برای چاپ کتاب در حوزه اعتیاد تلاش‌هایی کرده‌ایم.»

وی تعداد این نوع کتاب‌ها را بسیار محدود می‌داند و در این باره می‌افزاید: «به دلیل تعداد محدود منابع مکتوب در حوزه اعتیاد، اطلاعات عمومی مردم از این حوزه کم است. آنها مطالبی درباره سرنوشت افراد معتاد خوانده و شنیده‌اند، ولی اطلاعات درستی درباره تاثیرات منفی مواد مخدر بر بدن انسان ندارند. همین جهل و نادانی سبب شده است تا بسیاری جوانان تنها به جنبه خوشایند و ظاهری مواد مخدر توجه کنند و به اعتیاد رو بیاورند.»

گرچه کمبود کتاب‌های علمی عمومی درباره اعتیاد یکی از عوامل ناآگاهی خانواده‌ها در این حوزه است، اما مسائل دیگری نیز در این باره وجود دارند. شاید عامل دوم به کیفیت کتاب‌هایی برمی‌گردد که درباره مضرات سیگار و مواد اعتیادآور دیگر سخن گفته‌اند و به دلیل تخصصی بودن، برای عموم مردم قابل مطالعه نیستند. همچنین بسیاری از این کتاب‌ها ترجمه شده‌اند و با شرایط بومی کشورمان متناسب نیستند.

دکتر تیمورزاده معتقد است که این مشکل در حوزه تمام کتاب‌های علمی مشهود است. او در این باره می‌افزاید: «ما کمتر کتابی تخصصی داریم که حاصل تحقیقات و مطالعات پژوهشگران در مراکز تحقیقاتی باشد. کتاب‌هایی هم که در حوزه اعتیاد موجودند، از این قاعده کلی در کشورمان مستثنی نبوده و بیشتر ترجمه شده‌اند، اما به نظر در حوزه پزشکی و اجتماعی اعتیاد، کشورهای دیگر تجربه‌های خوبی دارند که در قالب منابع مکتوب به دنیا عرضه می‌کنند. ما هم می‌توانیم این کتاب‌ها را ترجمه کنیم و در اختیار عموم مردم قرار دهیم.»

گرچه کتاب‌های مناسبی که درباره اعتیاد در کشورمان چاپ می‌شوند بسیار محدودند، اما عموم مردم به علت اطلاع‌رسانی ضعیف از همین تعداد

به دلیل اهمیت معضل سیگار و بروز بیماری‌های وابسته به آن و مرگ و میر ناشی از استعمال دخانیات، سازمان بهداشت جهانی، دهم خرداد ماه مصادف با سی و یکم ماه «می» میلادی را روز جهانی بدون دخانیات نامگذاری کرده است.

این اقدام جهانی در حالی انجام شده است که شرکت‌ها و کارخانه‌هایی با سرمایه‌های کلان، برای تبلیغات و تشویق جوانان به مصرف سیگار هزینه‌های هنگفتی را صرف می‌کنند. آنها از فروش سیگار و دیگر محصولات دخانی به سودهای کلانی دست می‌یابند و تنها به راه‌های توسعه مصرف دخانیات در جهان می‌اندیشند. کشور ما نیز از گزند این کمپانی‌های تجاری در امان نیست و متأسفانه هر روز شاهد افزایش میزان مصرف مداوم انواع محصولات دخانی، به ویژه توسط نوجوانان در سنین بسیار پایین هستیم. جلوگیری از پیشرفت چنین پدیده‌شومی بر عهده مسوولان است که باید با تدابیر عقلانی و مناسب در این باره اقدام کنند. مطابق با نظر کارشناسان، تحقیقات نشان می‌دهند که اعتیاد به مصرف سیگار و مواد دخانی دیگر، با سطح سواد اطلاعاتی از عوارض این مواد خانمان‌برانداز رابطه‌ای مستقیم دارد. سازمان بهداشت جهانی نیز پیش‌بینی کرده است که مصرف دخانیات در آینده‌ای نه چندان دور تنها معضل افراد طبقات ضعیف و بی‌سواد جوامع باشد. اکنون نیز در کشورهای توسعه یافته مصرف دخانیات روند کاهشی دارد، در حالی که در کشورهای در حال توسعه روز به روز به آمار مصرف دخانیات اضافه می‌شود.

از آنجا که همیشه پیشگیری بهتر از درمان است انتظار می‌رود برای مبارزه با اعتیاد در کشورمان از آگاهی و اطلاع‌رسانی عموم مردم درباره مضرات مصرف دخانیات استمداد طلبیده شود. بهترین شیوه اطلاع‌رسانی تهیه و تولید منابع مکتوبی است که محتوای آنها پاسخگوی نیازهای علمی عموم مردم درباره مضرات سیگار و مواد اعتیادآور دیگر باشند. فرهاد تیمورزاده، مدیر مسوول انتشارات تیمورزاده که حدود ۹ عنوان کتاب در حوزه پیشگیری و مبارزه با مواد مخدر چاپ کرده است، در این باره می‌گوید: «از اواسط قرن گذشته میلادی، نظام‌های

کتاب می‌تواند

فیلتر آلودگی هوا باشد!

هستی فروزان: آلودگی هوا یکی از عوامل تشدیدکننده سرطان ریه - در کنار استعمال دخانیات - است. کارشناسان محیط زیست و بهداشت محیط معتقدند که میزان مرگ و میر سیگاری‌هایی که در شهرهای بزرگ و در معرض آلودگی‌های هوا زندگی می‌کنند، در مقایسه با سیگاری‌های ساکن هوای پاک روستاها بیشتر است.

صنعت مدرن امروز با تولید گازها و ذرات معلق در هوا آنچنان محیط زیست انسان را آلوده کرده که فضایی برای نفس کشیدن باقی نمانده است؛ مشکل آلودگی هوای کلان‌شهرها ناشی از وسایل نقلیه و کارخانه‌های صنعتی است که زیر مجموعه منابع زاینده فعالیت‌های انسان‌ها محسوب می‌شوند. انبوه خودروهای سرگردانی که بیشتر از حد استاندارد سوخت مصرف می‌کنند، با تولید گازهای سمی استنشام‌های پاک را به آرزویی برای شهروندان، به ویژه در کلانشهرها تبدیل کرده است. آمارها نشان می‌دهند که در صد بالایی از آلودگی‌های شهری ناشی از دود خودروهای سواری‌اند و مردم بدون اطلاع از چنین امری هر روز بر استفاده از ماشین‌های شخصی خود تاکید بیشتری دارند.

بسیاری از کارشناسان، اطلاع‌رسانی درباره نقشی را که مردم می‌توانند بر آلودگی هوا داشته باشند در کاهش این نوع آلودگی‌ها بسیار مفید می‌دانند.

محمد رضا خانی، رییس دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران که دارای دکترای مدیریت محیط زیست است، در این باره می‌گوید: «بسیاری از مردم نمی‌دانند که تا چه اندازه در بروز آلودگی هوای محیط زیست خود موثرند و از نقشی که خودروهای شخصی‌شان در این باره دارند، غفلت کرده‌اند. همچنین مردم ما از آلودگی هوا و مضرات آن بر سلامت جامعه بی‌خبرند و نمی‌دانند که هر سال خسارت‌های ناشی از بیماری، تخریب منابع طبیعی و نمای شهرها، هزینه‌های فوق‌العاده‌ای را بر جامعه تحمیل می‌کنند.»

وی می‌افزاید: «گرچه در جهان امروز اطلاع‌رسانی با شیوه‌های متنوع و با کمک رایانه و اینترنت و دنیای مجازی انجام می‌شود، اما همواره نقش کتاب در این باره برجسته باقی مانده است. تولید کتاب با موضوع‌های مهم علمی، از جمله آلودگی هوا در کشورهایی مثل ایران که ضریب استفاده از کامپیوتر پایین است، اهمیت بیشتری دارد.» کارشناسان در حالی نقش کتاب‌های علمی با موضوع آلودگی هوا را در کاهش این نوع آلودگی موثر می‌دانند که ما با کمبود این کتاب‌ها در کشور مواجهیم. تاکنون تعداد محدودی کتاب با موضوع آلودگی هوا در کشور تولید شده که بخش اعظم آنها ترجمه شده آثار خارجی‌اند.

دکتر خانی در این باره می‌گوید: «مهم‌ترین نیاز هر آدمی در زندگی روزمره اش هواست. شاید هر انسانی بتواند بدون آب و غذا تا یک هفته هم زندگی کند، اما بدون هوای کافی و سالم حداکثر بعد از یک تا دو دقیقه جان خود را از دست می‌دهد. اگرچه همه ما از این واقعیت

مطلعیم، اما به جای تولید مطالب علمی مناسب، کتاب‌ها و مجلاتی را منتشر می‌کنیم که تبلیغ‌کننده انواع اتومبیل‌ها به عنوان مهم‌ترین عامل آلودگی هوا هستند.»

وی این گونه ادامه می‌دهد: «طبق آمارهای اعلام شده از سوی مسوولان، بیش از ۵۰ عنوان کتاب در حوزه آلودگی هوا چاپ شده‌اند که تعداد انگشت‌شمار آنها کیفیت مناسبی دارند. از آنجا که بخش عمده دانش‌مادر حوزه آلودگی هوا از منابع علمی مختلف اقصی نقاط جهان حاصل آمده است، اغلب کتاب‌هایمان در این حوزه ترجمه مطالب این کتاب‌ها بدون در نظر گرفتن شرایط بومی کشور، ترجمه شده‌اند؛ بدون آن که بسیاری از اصطلاحات علمی آلودگی هوا در آنها با واژه‌های مناسب فارسی جایگزین شده باشند. به همین دلیل مفاهیم ترجمه‌ها بسیار ناکارآمدند. هر چند معتقدیم بهتر است از کتاب‌های علمی تالیف شده در حوزه آلودگی هوا استفاده کنیم، اما در وضعیت کنونی و با توجه به کمبود این نوع منابع علمی در کشورمان، استفاده از ترجمه شده‌ها نیز مناسب است، البته به این شرط که مطالب آنها کاملاً ایرانی شده باشند.»

کتاب در کلانشهرهایی مانند تهران کماکان می‌تواند یک وسیله بسیار مناسب برای اطلاع‌رسانی، به ویژه در موضوعاتی مثل آلودگی هوا باشد، اما به دلیل کمبود کتاب‌های علمی مناسب، درصد کمی از مردم اطلاعات کافی در این باره دارند که اگر نیازهای علمی همین چند درصد هم با کمک تولید کتاب‌های علمی مناسب تأمین نشود، دیگر نمی‌توان به حل چنین معضلات بزرگی در جامعه امیدوار بود.

ساغر فروتن

پرداختن به موضوعاتی مانند بحث فلسطین، در نمایشنامه‌ها و اجراهای تئاتر از آن موضوعاتی است که دغدغه بسیاری از اهالی تئاتر و نویسندگان است. از آنجایی که مساله فلسطین و اخبار و اطلاعات مربوط به آن برای ملت ایران همیشه یک موضوع مهم و بارز بوده، شاید درست تر آن باشد که بر ضرورت پرداخت هنری به این موضوع هم تاکید بیشتری وجود داشته باشد. در گفت و گویی که با حسین مسافر آستانه، کارگردان تئاتر و نمایشنامه نویس داشتیم، او درباره ضرورت پرداخت هنری به مسائلی از این دست سخن گفت. گفت و گوی ما را با این هنرمند بخوانید.

گفت و گو با حسین مسافر آستانه؛ نمایشنامه نویس

موضوع فلسطین به جریان عمومی و فرهنگی تبدیل نشده است

با وجود آنکه در یک حال و هوای خوب به لحاظ سیاسی اجتماعی اجرا نمی شد، اما بعد از دو سه اجرا شاهد این بودیم که سالن مملو از تماشاگر است. پرداختن به مساله فلسطین برای نمایشنامه نویس ها و کارگردان ها چقدر اهمیت دارد؟ به این معنا که چقدر از دغدغه کاری آنها به پرداختن به این موضوعات مربوط می شود؟

هنرمندان ثابت کرده اند که دغدغه این مساله را دارند چون یک مساله انسانی است و هر مساله انسانی که عاطفه و تعقل بشر را قلقلک بدهد حتما درباره هنرمندها که حساس ترند بیشتر مورد توجه است و زودتر از بقیه به آن می پردازند.

ما از گذشته تا کنون شاهد کارهای پراکنده ای در این زمینه بوده ایم که هر هنرمندی بنا به عرق شخصی خود به تولید یک اثر نمایشی با موضوع فلسطین پرداخته است. سالی یکی دو کار در این زمینه اجرا شده، اما یک انسجام موضوعی برای اینکه یک جریان تئاتری را دربربگیرد اتفاق نیفتاده است. چون برنامه ریزی و سیاست گذاری واحدی برای تولید اثری از این دست وجود نداشته تا با حمایت ها و برنامه هایش بتواند برای هنرمندان انگیزه های بیشتری ایجاد کند. هنرمندان بنا به عرق و ذوق شخصی شان و در حد توان خودشان به این موضوع پرداخته اند، اما هرگز تبدیل به یک جریان عمومی و فرهنگی در تئاتر نشده است.

ما هستند یا نه؛ چراکه هر ظلم این چنینی که در هر جای دنیا برای آدم ها اتفاق بیفتد، برای مردم دیگر نقاط جهان هم قابل توجه است. به هر حال این یکی از وظایفی و رسالتی است که هنرمندان و به ویژه نمایشنامه نویس ها دارند. معتقدم منبع تولید اندیشه در یک کار نمایشی در دست نمایشنامه نویس است. آنها باید دقیق، عمیق و با مطالعه و تحقیق موضوع را کالبد شکافی کنند و آن را به وضعیتی که قرار است رو در روی تماشاگر اجرا شود، تبدیل بکنند. تماشاگر هم باید با دیدن آن به اطلاعاتی دست پیدا کند که در اخبار و روزنامه نتواند به دست بیاورد. اینجا یک بحث تحلیل و داشتن نگاه عمیق تر نسبت به موضوعات مد نظر است.

فکر می کنید استقبال مخاطب ایرانی از اجراهایی با این موضوع یا خواندن نمایشنامه هایی با این مضمون چگونه است؟

صرف موضوع فلسطین نمی تواند برای اقبال مخاطب تعیین کننده باشد. اگر ما بتوانیم موضوع فلسطین را به عنوان دستمایه یک کار دراماتیک پرداخت کنیم، یعنی در واقع بتوانیم آن کارکردی را که مورد نظرمان است در آن ایجاد کرده، آن را به یک نمایشنامه دراماتیزه شده تبدیل کنیم و یک اجرای قوی و جذاب از آن بیرون بیاوریم، قطعاً تماشاگر هم از آن استقبال خواهد کرد.

مثلا در همین نمایشنامه «تمام صبح های زمین»

نمایشنامه، همه دلایل و عوامل آن رخداد یا برخورد و عملکرد شخصیت را مورد بررسی قرار بدهد. نمایشنامه نویس وظیفه بسیار سنگین تری دارد. نباید درباره هر چیزی که می خواهد بنویسد به اطلاعات و اخبار روزمره بسنده کند. او می بایست به مطالعه و تحقیق عمیق تر درباره آن موضوع بپردازد. به خصوص در مورد مساله فلسطین که تفاوتی نمی کند هم کیشانش

درباره کارهایی که در زمینه مساله فلسطین انجام داده اید صحبت کنید.

سال گذشته نمایشی را با عنوان «تمام صبح های زمین» نوشته آقای ایوب آقاخانی کار کردم. این نمایشنامه با اجرای گروه تئاتر «سایه مهر» و به کارگردانی بنده روی سن رفت.

نمایش «تمام صبح های زمین» به طور کلی درباره وقایعی است که در غزه رخ می دهد. با دو قصه موازی که در نمایش پیش می رود شاهد بررسی تاریخ تشکیل صهیونیسم در جاهای مختلف دنیا هستیم و وقایع و رخدادهایی برای نمایش در این کار انتخاب شده اند که از گذشته صهیونیست ها آغاز شده و تا رسیدنشان به فلسطین و کشتار مردم غزه را در بر می گیرد.

اطلاعات مردم ما از اتفاقاتی که در سایر نقاط جهان پیش می آید در حد اخباری است که در رسانه ها منتشر و بازگو می شود. فکر می کنید چه شاخصه هایی باید در کار وجود داشته باشد که یک نمایشنامه یا یک اجرای تئاتر برای مخاطبی که در آن فضا قرار ندارد هم قابل درک باشد؟

نمایشنامه ها به طور کلی، درباره این موضوع یا هر موضوع دیگری، باید به تحلیل وقایع، رخدادها و شخصیت ها بپردازند و به یک قصه سطحی بسنده نکنند. یک قصه سطحی که آن هم عموماً از روی ذوق نویسنده نوشته می شود نمی تواند به عنوان یک

گفت و گو با حمیدرضا نعیمی، کارگردان

رعایت ساختار کار از موضوع مهم تر است

کشته شوند؟ آیا اینها زندگی دیگری ندارند؟ قصه ها و متل هایی ندارند؟ قطعاً آنها ساعات زیادی از زندگی شان را به کارهای دیگری می پردازند؛ غذا می خورند، تحصیل می کنند و...

حرفم این است که مقوله فلسطین یک مقوله تک بعدی نیست. ممکن است من داستانی را بشنوم یا یک اتفاق واقعی درباره کسی که زیر شکنجه صهیونیست ها کشته شده است آنچنان ذهن مرا درگیر کند که بخواهم از آن یک نمایشنامه بنویسم. یعنی آنچه اهمیت دارد این است که نویسنده درگیر موضوع شود. اگر بر آن اساس و اصول، یک تئاتر نوشته شود، می تواند به اندازه اثری که شکسپیر نوشته است جذاب باشد.

یعنی معتقدید مساله اول این است که نوشته قالب و ساختاری را که باید داشته باشد و سپس موضوع اثر در درجه بعدی اهمیت قرار دارد؟

بله همین طور است. خیلی ها درباره عاشورا شعر گفته اند، اما آنهايي که پیش از هر چیز قالب کار را به خوبی می شناسند و به عنوان یک هنرمند نگاه تیزبین و حساسیت های یک هنرمند را دارند اثری خلق می کنند که مخاطب آن را بارها و بارها ببیند و بخواند و به دیگران هم توصیه کند.

اینکه کسی خودش را یک شاعر یا نویسنده متعهد بداند تا زمانی که او قالب و ساختار کارش را بشناسد و آن تعهد را در آن ساختار پیاده کند معنی ندارد. اگر نویسنده لازم نداند که کارش با حساسیت نوشته شود یا آن ظرافت هایی را که باید در کار نوشتن رعایت کند در نظر نگیرد، اثرش هیچ ارزشی ندارد و موضوعی که دارد به آن می پردازد هیچ جذابیتی برای خواننده و مخاطبش ایجاد نمی کند.

نیست که چرا نویسنده ای سراغ این موضوع خاص می رود. اگر نویسنده ای دغدغه اش این و برایش مهم باشد، حتما درباره اش خواهد نوشت. به هر حال باید برای آنچه نویسنده انتخاب می کند احترام قائل باشیم. ممکن است آن را بپذیریم و به چاپ چندم هم برسد، اما باید توجه داشت که این در صورتی اتفاق می افتد که کتاب تاثیر گذار باشد. من برای این تئاتر کار نمی کنم که پیام بدهم یا سطح مخاطبم را بالا ببرم. مگر من نمی دانم مخاطبم در چه سطحی است؟ اولین چیزی که برای یک نویسنده مهم است، ادا کردن حق مخاطبش است. من باید بتوانم در درجه اول مخاطبم را بنا بر تعریف تئاتر سرگرم کنم. پس مساله صرفاً جذابیت داشتن یک موضوع نیست، حتی اگر آن موضوع فلسطین باشد. مساله ریختن آن موضوع در قالب درستش است.

درباره این ساختار و قالبی که بر آن تاکید دارید بیشتر توضیح دهید. شما معتقدید که صرفاً فرم کار می تواند کافی باشد یا جذابیت های موضوعی هم اهمیت دارد؟

آیا همه نمایشنامه هایی که شکسپیر نوشته درباره اتفاقات و شخصیت هایی است که در کشور انگلستان وجود دارد؟ قطعاً نه. یکی «تاجر نیزی» است، یکی «اتلولوی مغربی» و یکی «ژولیوس سزار» است. آیا این نمایشنامه ها که درباره یک کشور و قوم دیگری است نمایشنامه های جذابی برای مخاطبان انگلیسی و سایر مخاطبان نیستند؟ قطعاً هستند.

همه اینها برمی گردد به اینکه آن نویسنده چقدر احساس کند با پرداختن به یک موضوع خاص می تواند رسالت اصلی اش را که وفاداری به ساختار نمایشنامه است به جا بیاورد. ما نمی توانیم صرفاً از دیدگاه سیاسی به مقوله فلسطین نگاه کنیم.

فکر می کنید نگاه نویسنده در این موضوعات باید چه تفاوتی با نگاه دیگران داشته باشد؟

باید دید آیا نویسنده به جز مقوله جنگ در فلسطین، اطلاعات دیگری در این زمینه دارد؟ آیا می دانیم غذاهای سنتی یا بازی های محلی آنها چیست؟ آیا ملت فلسطین فقط در جنگ معنا دارند؟ آیا آنها به صورت شبانه روزی کارشان این است که بیایند در خیابان ها و سنگ بیندازند و

حمیدرضا نعیمی، کارگردان و نمایشنامه نویسی است که بسیاری از نوشته هایش اقتباس او از شاهکارهای ادبی جهان بوده است. او که علاوه بر کارگردانی و نویسندگی تئاتر، بازیگری در این زمینه را هم تجربه کرده معتقد است آنچه در کار نوشتن یک اثر نمایشی اهمیت دارد، دانستن قالب و ساختاری است که باید رعایت شود. به اعتقاد او، موضوع یک اثر در درجه دوم اهمیت قرار دارد و اینکه هنرمند یا نویسنده کاری را در ساختار و فرم مناسب و تعریف شده خلق کند، اثر او را برای مخاطب جذاب و ماندگار می کند. گفت و گوی ما با این نمایشنامه نویس در پی می آید.

پرداختن به موضوعاتی مانند فلسطین چقدر می تواند برای مخاطب جذاب باشد؟ آیا این کشش را در او ایجاد می کند که بنشیند و مثلا نمایشنامه ای را با این موضوع بخواند؟

در درجه اول اگر قرار است از این موضوع یا یک ملت خاص با تاریخ و فرهنگ، اتفاقات یا جریانی خاص، نمایشنامه یا داستانی نوشته شود، آنچه اهمیت دارد این است که نوشتاری با ساختار خاص خودش باشد، یعنی اگر آنچه مد نظر نویسنده است صرفاً موضوع باشد، مثلا بخواد درباره یک کشور آفریقایی بنویسد، هیچ امتیاز خاصی برای نمایشنامه او به حساب نمی آید.

مگر اینکه نمایشنامه واقعا ساختار و تعریف نمایشنامه را داشته باشد، با تمام جذابیت ها و آن چیزهایی که مخاطب از تئاتر انتظار دارد تا مخاطب از آن لذت ببرد یا با آن سرگرم شود. در این صورت صحبت یا پیام آن اثر را هم به نوعی دریافت می کند. پس در درجه اول اهمیتی ندارد که موضوع یک نمایشنامه درباره چیست اما آن اثر باید حتما ویژگی ها و چارچوبی که برای آن شکل از اثر تعریف شده را رعایت کرده باشد. برای نویسنده های ما چقدر اهمیت دارد که این موضوعات را در نوشته هایشان بیاورند؟

موضوع فلسطین ممکن است برای بعضی از نویسندگان جذاب باشد، ممکن هم هست اصلا نباشد. یعنی نکته خاصی تعیین کننده

فراز و فرود ورزشی‌ها در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

جای خالی مسوولان تربیت بدنی در بازار داغ ناشران ورزشی

ملی المپیک به عنوان یک ارگان رسمی بین‌المللی با ما همکاری می‌کند و حتی سفارش برخی از کتاب‌هایش را نیز به این انتشارات می‌دهد.

وی با بیان این که ناهماهنگی در چینش برخی غرفه‌ها، ترتیب حروف الفبایی آنها را در شبستان مصلحه به هم ریخته بود، گفت: «بهتر است در نمایشگاه سال بعد در این نظم‌دهی‌ها دقت عمل بیشتری به کار گرفته شود. همچنین ایجاد تسهیلات خرید کتاب از طریق بن کارت‌های الکترونیک برای دانشجویان اقدامی بسیار خوب بود و امیدواریم سال آینده هم چنین تسهیلاتی به دانشجویان ارایه شود. البته باید امکانات بیشتری مهیا شود تا مانند امسال با خرابی برخی از دستگاه‌های کارتخوان مواجه نشویم.»

جای خالی برخی دانشجویان شهرستانی

رضا حتمی، مدیر انتشارات حتمی، با بیان این که امسال اصلاً از بازده نمایشگاه راضی نبوده و تنها حدود ۱۲۰۰ نسخه کتاب فروخته است، اظهار داشت: «امسال مکان غرفه‌ها اصلاً خوب نبود و به دلیل وجود سربالایی در مسیر رفت و آمد در محیط مصلحه، بسیاری از افراد کمتر سراغ سالن‌های آخر در بخش دانشگاهی می‌آمدند. همچنین، نزدیکی سالن‌های انتهایی به غرفه کودک و نوجوان باعث می‌شد تا خانواده‌ها پس از گشت و گذار در غرفه‌های کودک و نوجوان به این سالن‌ها هم سرکشی کنند، لذا مراجعه کنندگان به این سالن‌ها مخاطبان آکادمیک نبودند.»

حتمی، عمده‌ترین علت نیامدن برخی دانشجویان شهرستانی به نمایشگاه امسال را برپایی امتحانات میان‌ترم دانشگاه‌ها هم‌زمان با نمایشگاه بین‌المللی کتاب دانست و بیان کرد: «غیبت این دسته از دانشجویان در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، بازده فروش ناشران دانشگاهی را کاهش داد.»

مدیر مسوول نشر حتمی همچنین به مناسب نبودن محیط مصلحه برای برپایی نمایشگاه اشاره کرد و گفت: «ایجاد مکانی متناسب با شرایط نمایشگاه کتاب، یک موضوع بسیار ضروری است، زیرا مصلحه امکانات کافی و مناسب برپایی نمایشگاه را ندارد و با وجود زحمات بسیاری که مسوولان برای برگزاری هرچه بهتر این نمایشگاه می‌کنند، هر سال باز هم با برخی مشکلات و کمبود امکانات مواجهیم. به یقین این مشکلات و کمبودها به مسوولان و مجریان نمایشگاه برنمی‌گردد، بلکه تخصصی نبودن محیط مصلحه برای میزبانی از نمایشگاه عظیمی مانند نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، مساله ساز می‌شود.»

داشت: «نمایشگاه فرصت خوبی برای تبادل اطلاعات میان ما، دانشگاه‌ها و دانشجویان بود و این ارتباط، ما را به یکدیگر نزدیک تر کرد. البته بیشتر خرید دانشگاه‌ها برای کتابخانه‌ها بود.»

وی، بن‌های اهدایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به دانشجویان را بهترین کمک برای افزایش قدرت خرید دانشجویان دانست و گفت: «تنها مشکلی که وجود داشت، این بود که برخی از دستگاه‌های کارتخوان به مدت سه روز قطع و باعث شدند دانشجویان نتوانند از کارت‌های الکترونیکی استفاده کنند که این از کمبود امکانات حکایت دارد. همچنین زمانی که ناشران می‌خواهند بن‌های کاغذی خرید کتاب را نقد کنند، باید مدت زیادی وقت بگذارند که نیاز است مسوولان نیز در این باره تمهیداتی برای سرعت بخشیدن به این عملیات در نظر بگیرند.»

شاهوردیان خاطر نشان کرد: «با وجود مکان و امکانات مناسب، هیچ ناشری اعتراض نمی‌کند، اما زمانی که امکانات مناسب نباشد، ناشران و مخاطبان اعتراض خواهند کرد. امسال نسبت به سال گذشته از شرایط بهتری برخوردار بودیم و با فروش حدود ۴۳۰۰ نسخه کتاب، ۵۰ درصد افزایش فروش داشتیم، اما نیاز است که هر چه زودتر مکان مناسبی برای برپایی نمایشگاه بین‌المللی کتاب ساخته شود.»

وی ارایه ۱۶ عنوان کتاب جدید این انتشارات را اصلی‌ترین دلیل افزایش فروش این نشر در نمایشگاه تهران دانست و عنوان کرد: «سال گذشته نمایندگی فروش کتاب‌های چند ناشر ورزشی دیگر را نیز داشتیم، اما امسال تنها کتاب‌های انتشارات خودمان را عرضه کردیم و میزان فروش بهتر از سال گذشته بود. به طور کلی دانشگاه‌ها بیشتر بودجه خود را صرف کتاب‌های خارجی می‌کنند.»

وی با بیان این که در طول برپایی نمایشگاه کتاب، معاون روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان تربیت بدنی که خود نیز استاد دانشگاه است، به غرفه این انتشارات آمد که آن هم برای ارزیابی کتاب‌ها نبود، گفت: «نیاز است که مسوولان سازمان تربیت بدنی و سایر ارگان‌های متولی ورزشی بیشتر به فعالیت‌های ناشران و مولفان حوزه ورزش و تربیت بدنی اهمیت دهند.»

مدیر مسوول انتشارات علم و حرکت درباره تعامل یک سویه علمی در حوزه کتاب‌های ورزشی و استفاده از کتاب‌ها و منابع علمی خارجی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب، اظهار داشت: «در شرایط فعلی برگردان کتاب مولفان ایرانی به زبان‌های دیگر و تبادل با ناشران خارجی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، امکان‌پذیر نیست، زیرا تعداد آثار تالیفی در این حوزه اندکند. از سوی دیگر، در کشورهای دیگر منابع و لابراتوارهای بهتر و به روزتری در دسترس و دقت تحقیق آنها از ما بیشتر است.»

غرفه کوچک بود، قهرمانان را دعوت نکردیم!
کاووس کاغذچی محمدی، مدیر داخلی انتشارات

مسوولان و متولیان ورزشی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب سراغ ناشران ورزشی نیامدند تا بازده کاری آنها و کتاب‌هایی را که در این حوزه منتشر کرده‌اند بررسی و نیازسنجی کنند

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران مکان مناسبی برای تعامل میان فعالان عرصه کتاب به شمار می‌آید و در این میان ناشران تخصصی که مخاطبان خاص دارند، بهتر می‌توانند از چنین فرصتی استفاده و با مخاطبان خود ارتباط برقرار کنند.

از جمله این حوزه‌های تخصصی می‌توان به حوزه ورزش و تربیت بدنی اشاره کرد که مخاطبان آنها اغلب دانشگاه‌ها و دانشجویان تربیت بدنی اند و ناشران این حوزه در نمایشگاه بین‌المللی کتاب می‌توانند آثارشان را در فضایی مناسب به متقاضیان معرفی کنند.

اکنون که هیجان و التهاب برپایی بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به آرامش تبدیل شده و زمان ارزیابی و آسیب‌شناسی رسیده، با برخی از فعالان عرصه کتاب‌های تربیت بدنی به گفت‌وگو نشستیم تا از دستاوردها و نظراتشان درباره نقاط ضعف و قوت این دوره از نمایشگاه و نتایج آن برای ناشران حوزه تربیت بدنی و ورزش، آگاه شویم.

جای خالی مسوولان ورزش!

حسین غیائی، مدیر انتشارات فرزین که به صورت اختصاصی به انتشار کتاب‌های حوزه شطرنج می‌پردازد، با بیان این که در نمایشگاه کتاب حدود ۱۷۰۰ نسخه کتاب فروخته است، عنوان کرد: «این آمار اصلاً خوب و راضی‌کننده نیست.»

البته او از غیبت مسوولان ورزش کشور در نمایشگاه گل‌مند بود و گفت: «مسوولان و متولیان ورزشی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب سراغ ناشران ورزشی نیامدند تا بازده کاری آنها و کتاب‌هایی را که در این حوزه منتشر کرده‌اند بررسی و نیازسنجی کنند. این حداقل انتظار ماست که متولیان ورزش از آثار مکتوب این حوزه دیدن کنند.»

وی افزود: «البته امیدوارم با تشکیل انجمن ناشران ورزشی، وضعیت ناشران این حوزه تغییر کند و این انجمن زمینه‌ساز افزایش فعالیت‌های فرهنگی در این سازمان شود، زیرا سازمان تربیت بدنی در حوزه فرهنگی تربیت بدنی کمتر فعالیت کرده و بیشتر فعالیت‌هایی که در این حوزه انجام داده رونمایی بوده‌اند.»

وی با اشاره به تبادل خوبی که میان این انتشارات با برخی دانشگاه‌ها در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران انجام شده است، اظهار داشت: «در حوزه شطرنج، کتاب تالیفی نداریم و سایر کشورها در این حوزه از ما بیشتر فعالیت می‌کنند. این در صورتی است برخلاف تصور عده‌ای که شطرنج را ورزشی هندی می‌دانند، با بررسی تاریخچه شطرنج درمی‌یابیم که شطرنج ورزش بومی ایرانی است. در مقاله‌ای منتشر شده از سوی دانشگاه الازهر مصر نیز به این موضوع اشاره شده است. ورزشکاران و قهرمانان ایرانی باید در این عرصه وارد شوند تا هم کتاب‌های علمی و تخصصی به رشته تحریر درآورند و هم با نگارش کتاب‌هایی درباره تاریخ شطرنج، آن را به عنوان ورزشی ایرانی ثبت کنند.»

غیائی با بیان این که نمایشگاه بیست و سوم نسبت به سال گذشته نظم بهتری داشت، گفت: «البته برخی مشکلات نظیر کمبود پارکینگ و اطلاع‌رسانی ضعیف هم وجود داشت. همچنین، آمار حاکی از آن است که اگر مدت نمایشگاه تا یک ماه نیز افزایش یابد، بازهم از سوی مخاطبان استقبال خواهد شد. در چنین شرایطی مدت ۱۰ روز برای برپایی چنین نمایشگاهی بسیار کم است و مانع داریم که مدت زمان برگزاری آن افزایش داده شود.»

بازده بیشتر در شرایط بهتر نمایشگاه
روبن شاهوردیان، مدیر نشر علم و حرکت، اظهار

نگاهی از زاویه ای دیگر به رمان «اسماعیل» نوشته امیر حسین فردی

پیشنهادی تازه به آثار داستانی انقلاب

وقایع بزرگ در جهان معمولاً به دنبال پیدایش خود، موجب ظهور ادبیات مخصوص به خود شده‌اند که این نوع از ادبیات به دلیل نگاه مستند به وقایع و گذرهای طبیعی یک جامعه و ثبت گوشه‌هایی از تاریخ یک ملت جدا از مرزبندی‌های معمول قابل پی‌گیری و مطالعه هستند، هر چند این مطالعه ممکن است گاه نتیجه‌ای مثبت در پی نداشته باشد، در نتیجه نمی‌توان ادعا کرد همه آثار منتشر شده درباره یک رویداد مهم تاریخی به عنوان کتاب‌هایی مخاطب‌محرم می‌شوند. اغلب منتقدان حوزه ادبیات داستانی در این باره متفق‌القولند که ادبیات داستانی برآمده از تحول بزرگی چون انقلاب اسلامی، آن‌گونه که باید و شاید ندرخشیده و به جز چند مورد خاص نمی‌توان به لحاظ کیفی، مانوری درخور در این رابطه داد.

کاملاً معمولی است و برخلاف کارهای دیگر از این دست، به جز یک ذهنیت پرسشگر، چیزی از دیگر آدم‌هایش ندارد و همین امر نکته‌ای است که خواننده را وادار می‌کند تا با دقت بیشتری سراغ رمان فردی برود و با اعتماد بیشتری به کار نگاه کند. امیر حسین فردی در رمان «اسماعیل» سراغ آدم‌هایی رفته که انقلاب را به خاطر ذات یک تحول بزرگ پذیرفته‌اند و در راه تحقق آن تلاش می‌کنند؛ تلاشی که نتیجه دادن آن به خاطر جو خفقان زده دوران ستم‌شاهی بعید به نظر می‌رسد اما حرکت اسماعیل مانند حرکت شعله شمعی در عمق تاریکی از زاویه‌های اجتماع شروع می‌شود و گویی هرگز پایان نمی‌یابد. سازوکار رمان «اسماعیل» به گونه‌ای است که مخاطب در بخش عظیمی از کار دخیل است، یعنی نویسنده سعی کرده به دور از خودبزرگ‌بینی‌های مرسوم به او بفهماند که بخشی از وجود قهرمان داستان در وجود او نهفته است و بر همین اساس او می‌تواند در روند رشد این شخصیت سهیم باشد. نکته قابل توجه درباره رمان «اسماعیل» این است که نشان می‌دهد نوشتن درباره انقلاب برای فردی امری تفنی نیست، بلکه این کار با سرشت ذاتی او گره خورده است.

یکی از ویژگی‌های رمان «اسماعیل» وجه تسمیه آن است. اسماعیل شخصیتی است که برای رسیدن به سرچشمه‌های عقیدتی خود حاضر است مانند حضرت اسماعیل (ع) بدون هیچ ترس و چشمداشتی قربانی شود، اما این همسان‌سازی به صورت مستقیم

ارائه نمی‌شود که اگر چنین بود این کار در دام یک نوع شعار زدگی می‌افتاد. نکته دیگری که خواننده پس از پایان این اثر به آن می‌رسد حفظ اصولی تسلسل ذهنی است، یعنی نویسنده برخلاف کارهایی از این دست هرگز به پرگویی دچار نشده و بر همین اساس خواننده‌اش را هم آزار ندهاده است. فردی در رمان «اسماعیل» چند گام به جلو برداشته و با سازوکاری مناسب پیشنهادی تازه برای نوشتن در این باره ارائه کرده است، پیشنهادی که در صورت رعایت شدن می‌تواند جان دوباره در حوزه ادبیات انقلاب بدمد.

نکته برجسته رمان «اسماعیل» این است که حالتی جاذبه‌مانند دارد، یعنی می‌تواند خواننده‌گريزان از کتاب را یک بار دیگر با این کالا آشتی بدهد و این دستاورد بسیار ارزشمندی برای یک نویسنده است. به نظر می‌رسد که نویسنده در خلال نوشتن این کار به شدت دغدغه مخاطب و سطح سلیقه او را داشته و بنا به اعتقاد قدیمی‌اش خوانندگان را دسته‌بندی نکرده و سعی‌اش بر این بوده که کتابی در سطح سلیقه همگانی بنویسد که البته در این زمینه توفیق هم یافته است. گرچه نمی‌توان این کار را به عنوان یک کار کاملاً بی‌نقص به رسمیت شناخت، اما برگ‌های برنده‌ای دارد که نقاط ضعف آن را تحت الشعاع قرار داده‌اند. به این معنا که ضعف‌های زبانی در ساخت و ساز خوب فضاها، ضعف‌های اطلاعات تاریخی در شخصیت پردازی‌های خوب و ضعف‌های ایجاد شخصیت‌های اضافه در فشرده‌گی مناسب اتمسفر

داستانی گم شده‌اند. امیر حسین فردی نویسنده‌ای بی‌ادعاست و همین امر او را به یک چهره‌موجه تبدیل کرده‌است. انتقادپذیری این نویسنده در طول دوران نویسندگی‌اش باعث شده که با انتشار هر کار، بیشتر و بیشتر به شعور مخاطبش احترام بگذارد؛ مسأله‌ای که در رمان اسماعیل به اوج خود رسیده است.

رمان اسماعیل پیش از آن که زمانی در رد یا تایید یک تفکر خاص باشد، یک رمان برای خواندن است، یعنی این که هر خواننده‌ای به هر سطح سلیقه‌ای می‌تواند از خواندن آن لذت ببرد. البته اشاره به این موضوع بدان معناییست که فردی قصد نوشتن یک کار پرفروش را نداشته، بلکه بدان معناست که این کار به لحاظ جفت و بست‌های داستانی دارای تعلیقی است که هر خواننده‌ای را به دنبال خود می‌کشاند؛ امتیازی که کمتر نویسنده‌ای می‌تواند از آن بهره‌مند باشد.

ادبیات داستانی ما به دلیل آزمودن راه و رسم‌های مدرن مجبور است مسیرهای تجربه‌نشده‌ای را امتحان کند و بسیاری از نویسندگان، این آزمایش را تا بدان جا پیش برده‌اند که اصل موضوع یعنی احترام به مخاطب فراموش شده است. بر همین اساس می‌توان گفت کارهایی مانند «اسماعیل» علاوه بر دارا بودن این حس کنجکاوانه سعی دارند در کنار عناصر دیگر به عنصر حفظ مخاطب هم توجه نشان بدهند.

چاپ سوم رمان «اسماعیل» سال ۱۳۸۸ در شمارگان چهار هزار نسخه با قیمت ۴۵۰۰ تومان از سوی انتشارات سوره مهر عرضه شده است.

در هفته گذشته از نظر انتشار کتاب‌های چاپ اول، انتشارات سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) با ده عنوان کتاب پرکارترین ناشر؛ محمد عادل‌نیا با پنج عنوان پرکارترین مولف؛ و محمد اعرابی با سه عنوان پرکارترین مترجم بوده‌اند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های بزرگسال

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
ارزاترین کتاب	۳۲۰۰ ریال	نظام مبتنی بر معاهدات حقوق بشری سازمان ملل متحد: معرفی مهمترین معاهدات حقوق بشری و نهادهای مبتنی بر آنها، علیرضا ربیعی، ناشر: گرایش، چاپ ۹۶، ۱ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۳۰۰۰۰۰ ریال	تاریخ عکاسی و عکاسان پیشگام در ایران، یحیی ذکا، ناشر: علمی و فرهنگی، چاپ ۰۳، ۶۰۲ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه، ۳۰۰۰۰۰ ریال
بیشترین نوبت چاپ	۴۴ مرتبه	در آغوش نور ...، بتی جین ایدی، فریده مهدوی دامغانی، ناشر: تیر، ۱۶۰ صفحه، ۲۵۰۰ نسخه، ۳۲۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۲۰۰۰۰ نسخه	شنایی و مقابله با انفولانزای جدید B E5 f: با منشاء خوکی برای همه، مهدی قربانی، ناشر: اندیشمند، چاپ ۱، ۶۲ صفحه
کمترین شمارگان	۶۵ نسخه	بررسی موانع پژوهش در استان زنجان و ارائه راهکارهای مناسب، ناشر: استانداری زنجان، معاونت برنامه‌ریزی، چاپ ۱، ۱۶۶ صفحه
بیشترین صفحه	۱۴۷۴ صفحه	کلیات مفاتیح‌الجنان، عباس قمی، الهی‌قمشه‌ای، ناشر: بحرالعلوم، چاپ ۱، ۵۰۰۰ نسخه، ۹۰۰۰۰ ریال
کمترین صفحه	۱۶ صفحه	تغذیه دوران بارداری و شیردهی، نیکتا حاتمی‌زاده، ناشر: هنر آبی، چاپ ۵، ۱۰۰۰۰ نسخه، ۵۵۰۰ ریال

شاخص‌های آماری کتاب‌های کمک‌درسی

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
ارزاترین کتاب	۶۰۰۰ ریال	لغت‌شناسی دوم راهنمایی درس به درس، محمدرضا اکبری، ناشر: اندیشمندان یزد، چاپ ۱، ۶۴ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۹۷۰۰۰ ریال	مجموعه طبقه‌بندی شده اصول حسابداری (۲، ۱) قابل استفاده داوطلبان آزمون کاردانی پیوسته (فنی و حرفه‌ای و کاردانش) و ...، فرخ امینی، ناشر: کانون فرهنگی آموزش، چاپ ۰۳، ۴۰۴ صفحه
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	مجموعه امتحان‌های نهایی سوم تجربی دودرس در یک کتاب (ریاضیات ۳ - فیزیک ۳ و آزمایشگاه)، ناشر: کانون فرهنگی آموزش، چاپ ۱، ۴۴ صفحه، ۱۳۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۵۰۰۰ نسخه	پاسخ‌نامه‌ی ۶ سال کنکور ریاضی فیزیک، هیات مولفان، ناشر: کانون فرهنگی آموزش، چاپ ۰۵، ۲۳۲ صفحه، ۶۷۰۰۰ ریال

تعداد ناشران در این هفته	تعداد پدیدآورندگان		تعداد کتاب‌های افست
	مؤلف*	مترجم	
۲۲۲	زن	مرد	۴۸
	۶۹	۳۴۰	
	زن	مرد	۲
	۱۱۴	۲۸	

* مؤلف: تمامی پدیدآورندگان (مانند نویسنده، شاعر، گردآورنده، مصحح و ...) به جز مترجم.

گزارش آماری هفته

«گزارش آماری هفته» از سوی بخش کتابداری و اطلاع‌رسانی «خانه کتاب» و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این موسسه ارائه می‌شود. از شنبه ۸۹/۲/۲۵ تا چهارشنبه ۸۹/۲/۲۹، ۵۴۶ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب‌ها در موضوع کودک و نوجوان و سپس علوم عملی بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات علوم اجتماعی، ادبیات، هنر و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتاب‌های منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تالیف*	ترجمه	چاپ اول	تجدید چاپ	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط	موضوع
۱	کلیات	۱۷	۱۲	۵	۱۱	۶	۱۷	۰	۲۳۹۴	۳۵۹
۲	فلسفه و روانشناسی	۳۶	۷	۱۹	۱۲	۱۴	۲۵	۱	۲۵۸۷	۲۵۴
۳	دین	۳۱	۲۴	۷	۱۲	۱۹	۲۹	۲	۳۶۶۶	۳۶۲
۴	علوم اجتماعی	۷۵	۵۳	۲۲	۵۱	۲۴	۶۷	۸	۲۲۸۷	۳۶۸
۵	زبان	۱۰	۹	۱	۴	۶	۱۰	۰	۳۱۱۱	۵۹۱
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۳۰	۲۵	۵	۱۵	۱۵	۲۸	۲	۲۳۹۷	۲۵۰
۷	علوم عملی	۷۷	۶۲	۱۵	۴۳	۳۴	۷۳	۴	۲۶۷۴	۲۹۷
۸	هنر	۴۶	۲۳	۱۳	۱۸	۲۸	۴۶	۰	۲۲۲۷	۱۸۳
۹	ادبیات	۶۱	۵۴	۷	۳۹	۲۲	۵۶	۵	۱۹۴۶	۲۹۰
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۳۶	۲۶	۱۰	۱۹	۱۷	۳۴	۲	۲۳۰۰	۲۳۴
۱۱	آموزشی و کمک‌درسی**	۴۲	۴۲	۰	۸	۳۴	۴۱	۱	۳۳۲۴	۱۵۹
۱۲	کودک و نوجوان	۹۵	۵۵	۴۰	۳۶	۵۹	۹۴	۱	۳۱۰۴	۵۹
	جمع بندی	۵۴۶	۴۰۲	۱۴۴	۲۶۸	۲۷۸	۵۲۰	۲۶	۲۷۰۹	۲۸۴

* «تالیف» به تمامی اثری اطلاق می‌شود که ترجمه نباشد. اثری چون تصحیح، تدوین، گردآوری، تحقیق، شعر و نظایر آن.

** منظور از موضوع «آموزشی و کمک‌درسی» کلیه کتاب‌هایی است که به نحوی یا مواد درسی و برنامه‌های آموزشی تمام مقاطع تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان مربوط هستند و مخاطبان آنها دانش‌آموزان از پیش‌دستانی تا دبیرستان هستند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های کودک و نوجوان

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
گرانترین کتاب	۷۰۰۰۰ ریال	قصه‌هایی برای دختر کوچولوها: موش کور در خانه ی جدید و ۱۵ قصه‌ی دیگر، براون واتسون، ناشر: افق، کتاب‌های فندقی، چاپ ۱، ۶۶ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۱۲ مرتبه	پهلوان پنبه: ۱۱ افسانه ایرانی، محمدرضا شمس، ناشر: نشر افق، ۸۸ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه، ۱۸۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۲۰۰۰۰ نسخه	القیار با شعر و رنگ‌آمیزی پیام‌میر، ناشر: سپیده، چاپ ۸، ۳۲ صفحه، ۱۴۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	دختری که من ندانست ...، گلرخ نفیسی، ناشر: دیپای تاتی، چاپ ۱۲، ۲ صفحه
بیشترین صفحه	۳۵۲ صفحه	دوید کاپرفیلد (متن کوتاه شده)، چارلز دیکنز، محسن سلیمانی، ناشر: افق، چاپ ۰۳، ۳۰۰۰ نسخه، ۵۵۰۰۰ ریال

اگر چه پژوهشگران تاریخ علم معتقدند که مشرق زمین خاستگاه علم است، اما امروز شاهدیم که شرق آنچنان که باید مولد علم نیست. بی گمان مردم مشرق زمین با تحلیل تاریخ علم غربی می توانند از دلایل فراز و فرودهای پیشرفت دانش در جوامع غربی آگاه شوند و نتایج آنها را در برنامه ریزی های علمی خود به کار گیرند. شناخت چنین تحولاتی فقط با بررسی مراحل پیشرفت علم و شناخت دانشمندان دوره مورد نظر حاصل نمی شود و آشنایی با بستر اجتماعی، سیاسی و تاریخی که علما در آن رشد کرده و ایده های جدید دسترسی یافته اند نیز در این باره موثر است. کتاب «تاریخ علم غرب» چنین شناختی را به مخاطب القا می کند. این کتاب به تازگی توسط موسسه فرهنگی فاطمی چاپ شده است. برای آشنایی بیشتر از محتوای کتاب با رضا خزانه مولف آن گفت و گو کرده ایم. وی دارای دکترای رشد مهندسی هسته ای از دانشگاه برکلی آمریکا است و از ۱۵ سال پیش تاکنون در حوزه تالیف و ترجمه کتاب های علمی فعالیت می کند.

گفت و گو با رضا خزانه، مترجم کتاب «تاریخ علم غرب (۲۰۰۱-۱۵۴۳) از آغاز دوران روشنگری تا دوران معاصر»

رفت و آمد علم از شرق به غرب

در این کتاب از تاریخ علم غرب در کدام بازه زمانی سخن گفته شده است؟

تاریخ علم از پانصد سال قبل یعنی دوره رنسانس تا امروز در این کتاب بررسی شده که مختص اروپایی هاست و ما در آن نقشی نداشته ایم، چون تاریخ علم در ایران مربوط به هزار سال پیش است که اسلام مردم را به تولید علم تشویق می کرد.

مهم ترین خصوصیات اجتماعی، مذهبی و فرهنگی دوره رنسانس چه بوده که در این کتاب به آن دوره روشنگری لقب داده شده است؟

برخلاف اسلام که با روشن بینی مردم را به علم گرایی تشویق می کرد، مذهب کاتولیک در قرون وسطی از پیشرفت علم اروپا جلوگیری می کرد. یک نمونه آن مربوط به دوران گالیله و مخالفت کلیسا با نظریه وی بود که می گفت: «زمین به دور خورشید می چرخد». کلیسا این ادعا را برخلاف گفته های مسیح می دانست و این واقعیت علمی ساده را انکار می کرد. در دوره رنسانس، اروپا به این نتیجه رسید که مسیحیت را در علوم مختلف دخالت ندهد که باین تفکر به پیشرفت های خوبی نیز دسترسی یافت. در نتیجه باید بپذیریم تحولات عظیم اروپا در زمینه های فرهنگی، اجتماعی پیرو چنین تحولی بود که سبب رشد ادبیات، موسیقی و علوم دیگر در چنین بستر مناسبی شد. رشد اقتصادی و صنعتی امروز غربی ها نیز مدیون همین دوران است.

مطابق با آنچه در کتاب آمده، چرا ایران در این دوران نقشی نداشته است؟

همان طور که اسناد تاریخی مختلف نشان می دهند، در زمان شاه عباس بسیاری از مناطق کشورمان آباد شد. از جمله این نواحی می توان به اصفهان اشاره کرد که تمام ابنیه باقیمانده در آن مربوط به همین دوران است اما از زمان صفویه و بعد هم قاجار، در حوزه علوم پیشرفتی نداشته ایم و رو به افول رفته ایم. بنابراین در این دوره ها سخن علمی خاصی نداشتیم که در محافل بین المللی مطرح کنیم. این وضعیت ادامه داشت تا این که

گفت و گو با مولف کتاب «فهرست نویسی رایانه ای»

فهرست اطلاعات را از رایانه های کتابخانه ها بپرسید

فهرست نویسی است.

مزایا و معایب فهرست نویسی رایانه ای نسبت به نوع سنتی آن در کتابخانه ها چیست؟

بدیهی است که استفاده از رایانه به دلیل جامعیت، دقت و سرعت آن، موجب تسهیل و تسریع امور می شود. در فرآیند فهرست نویسی نیز استفاده از رایانه قابلیت و ویژگی هایی را به فهرست های تولید شده می دهد که پیش از این در محیط سنتی وجود نداشت.

فهرست نویسی رایانه ای فقط در کتابخانه های دیجیتال کاربرد دارند؟

خیر؛ به استثنای نسل اول کتابخانه ها که تمام فرآیندها و منابع آنها سنتی بودند، در بقیه نسل های کتابخانه ای از رایانه، به ویژه در فرآیند فهرست نویسی استفاده شده است. بنابراین، فرآیند فهرست نویسی رایانه ای محدود به کتابخانه های دیجیتالی نیست. به عبارت دیگر در هر کتابخانه ای که از رایانه برای فرآیند فهرست نویسی استفاده می شود، فهرست نویسی رایانه ای جریان دارد.

کتابداران با چه سطح دانش اطلاعاتی می توانند از مطالب کتاب بهره مند شوند؟

مطالب کتاب برای دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع رسانی در مقطع کارشناسی که دروس سازماندهی ۱ و ۲ آشنایی با کامپیوتر و نرم افزارها را گذرانده باشند، قابل استفاده است.

بیش از پنج دهه است که کتابخانه ها استفاده از رایانه را در دستور کار خود قرار داده اند و تلاش می کنند توانمندی های آن را در امور جاری به کار بگیرند. سازماندهی اطلاعات یکی از مهم ترین امور کتابخانه ای است که امروز به مدد نرم افزارهای رایانه ای با شیوه ای نوین انجام می گیرد.

کتاب «فهرست نویسی رایانه ای: مفاهیم، شیوه ها و کاربرد نرم افزارهای رایانه در سازماندهی اطلاعات» براساس نیاز به متنی آموزشی برای درس «سازماندهی مواد» توسط دکتر رحمت الله فتاحی و سید مهدی طاهری تالیف شده است. برای شناخت بیشتر محتوای کتاب که توسط نشر کتابدار چاپ شده است، با سید مهدی طاهری گفت و گو کرده ایم. وی دانشجوی دکترای کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه علوم و تحقیقات و عضو هیأت مدیره انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران است.

ضرورت بحث فهرست نویسی رایانه ای در کتابخانه های امروز چیست؟

وظیفه اصلی کتابخانه ها، مدیریت اطلاعات است که شامل سه بخش مجموعه سازی، سازماندهی و اشاعه اطلاعات می شود. فهرست نویسی زیرمجموعه سازماندهی اطلاعات بوده که هدف اصلی اش دسترسی آسان و سریع کاربران به اطلاعات است. فهرست نویسی رایانه ای نیز به معنای استفاده از فناوری های نوین اطلاعاتی با محوریت رایانه در فرآیند

معرفی کتاب

هستی فروزان

تونلسازی

فن تونلسازی سابقه دیرینه ای در کشور ما دارد و از حدود سه هزار سال پیش، نیاکان ما با حفر قنات ها که در واقع تونل های قدیمی هستند، به آب های زیر زمینی دسترسی می یافتند و حفر

قنات هایی به طول چند ده کیلومتر و در اعماق چند صد متر، نشان از قابلیت ایرانیان قدیم در این زمینه دارد؛ اما بنا به نظر کارشناسان با وجود چنین سابقه طولانی از حفر تونل و قنات، تعداد کتاب های موجود در این زمینه بسیار محدود هستند. بنا به همین ضرورت، حسن مدنی، استادیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر کتاب «تونلسازی» (جلد اول: حفاری و اجرا) را به تازگی تالیف کرده است. این کتاب نخستین جلد از یک مجموعه چهار جلدی است که در تدوین آن از منابع علمی مختلف بهره گرفته شده است. این کتاب توسط انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر چاپ شده است و علاقه مندان می توانند آن را با قیمت ۹۰۰۰ تومان از کتابفروشی ها خریداری کنند.

مبانی آنالیز مدرن

ژان دیودونه یکی از ریاضیدانان قرن بیستم بوده است که اگر چه چند دهه از چاپ اول کتاب مشهور او «مبانی آنالیز مدرن» می گذرد، اما هنوز این اثر پرمحتوا به عنوان یکی از

بهترین مراجع در درس های آنالیز ریاضی ۱ و ۲ و ۳ آنالیز حقیقی آنالیز مختلط، تئوری معادلات دیفرانسیل و آنالیز تابعی استفاده می شود. محمدعلی غیرتمند این کتاب را برای درک بهتر دانشجویان کشور ما از بسیاری مفاهیم اساسی آنالیز ریاضی به فارسی ترجمه کرده است که در بازار کتاب دانشگاهی عرضه می شود. این کتاب توسط انتشارات شباهنگ چاپ شده است که به جنبه های ادراکی هر مفهوم بیش از جنبه محاسباتی مرتبط با آنالیز کلاسیک تاکید دارد. علاقه مندان می توانند کتاب «مبانی آنالیز مدرن» ژان دیودونه را که اخیرا به بازار کتاب های دانشگاهی راه یافته است با قیمت ۸۰۰۰ تومان تهیه کنند.

ژئوشیمی ایزوتوپی پرتوزا

ژئوکرئولوژی با معانی سن سنجی زمین یا زمین گاه شماری یکی از دروس نوین رشته زمین شناسی و باستان شناسی و یکی از واحدهای درسی اساسی در مقطع کارشناسی ارشد شاخه

پترولوژی است. هدف از این درس، آشنایی دانشجویان با مبانی و شیوه های متداول در اندازه گیری سن سنگ ها و کانی هاست. کتاب «ژئوشیمی ایزوتوپی پرتوزا» به منظور فراگیری بهتر روش های متداول در ژئوکرئولوژی بر مبنای ژئوشیمی ایزوتوپ عناصر پرتوزا توسط دکتر محمدزیدی، استاد دانشکده علوم زمین دانشگاه شهید بهشتی تالیف شده است. این کتاب در ۱۶ فصل تنظیم و به تازگی توسط انتشارات بال منتشر شده است. کتاب «ژئوشیمی ایزوتوپی پرتوزا» برای دانشجویان رشته زمین شناسی مناسب است و می تواند آن را با قیمت ۴۷۰۰ تومان از کتابفروشی ها خریداری کنند.

ترانه های عامیانه خردسالان

■ افسانه شعبان نژاد، شاعر کودک و نوجوان

تازه ترین کتاب من «تاتی»، تی تی» مجموعه ای از ترانه های بازی برای خردسالان بود که با تصویرگری پولی دانبار، توسط نشر توکاروانه بازار کتاب شد.

اما چندین کتاب را برای خردسالان در دست چاپ دارم. از جمله این کتاب ها می توانم به «گل زری، کاکل زری» و «دست دست، نخود و عدس» اشاره کنم که توسط انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در دست انتشارند. هر دو این کتاب ها مجموعه ای از بازی، شعر و نمایش های کوتاه هستند و خردسالان به راحتی می توانند به ایفای نقش های آن بپردازند.

همچنین چهار مجموعه شعر نیز با عنوان کلی «ترانه های نی نی کوچولو» توسط نشر پنجره و ۶ مجموعه شعر با عنوان های «لک و دولک»، «جمجمک برگ خزون»، «بارون میاد جرجر»، «دار دار خبردار» و «آفتاب مهتاب چه رنگه» توسط نشر هنر آبی در دست چاپ هستند.

این ۶ مجموعه بر اساس ترانه های عامیانه سروده شده اند. البته به طور کلی در شعرهایی که برای خردسالان سروده ام تلاشم بر به کارگیری موضوعات مختلف چون طبیعت، اجتماع یا آشنایی با مشاغل بوده است.

دو مجموعه شعر برای گروه سنی نوجوان در دست گردآوری دارم که حدود ۱۵ قطعه شعر برای هر یک از این مجموعه ها در نظر گرفته ام. اما هنوز عنوان و ناشر آنها نهایی نشده است. همچنین بازنویسی دو داستان «لیلی و مجنون» و «رومئو و ژولیت» را برای نشر پنجره در دست دارم. در این بازنویسی ها که برای نوجوانان صورت می گیرد، سعی کرده ام علاوه بر بازنویسی، کاری جدید ارائه دهم.

پژوهشی در هنر نقالی ایران

■ فریده رازی، نویسنده و پژوهشگر

آخرین کاری که از من منتشر و روانه بازار نشر شده است، رمان «یکی از اصحاب کهف» نام دارد که نشر نیلا آن را منتشر کرد. این رمان به نوعی جنبه تاریخی دارد و تخیل من به عنوان نویسنده نقش موثری در پیشرفت ماجرا ایفا کرده است. در حقیقت این تخیل سبب شده تارفت و آمدی میان زمان گذشته و حال در داستان ایجاد شود.

به طور کلی، ویژگی داستان های من به کارگیری شخصیت های اسطوره ای است. این رمان نیز موضوعی اجتماعی و تاریخی را دنبال می کند که شخصیت های اسطوره ای چون فریدون و کاوه در آن نقش دارند و روایت هایی را بیان می کنند.

از سوی دیگر می توانم بگویم داستان هایم بیشتر سیلان ذهن یا پیست مدرن هستند و وجود جنبه های روان شناختی از دیگر شاخص های فضای این داستان هاست.

همچنین چاپ هفتم کتاب «فرهنگ واژه های فارسی سره» توسط نشر مرکز در دست انتشار است. این فرهنگ لغت واژه های فارسی رادر مقابل واژه های عربی که در زبان فارسی معاصر کاربرد دارند معرفی می کند.

اما این روزها کتاب تحقیقی ام درباره هنر نقالی ایران آماده انتشار است. هنوز عنوان این کتاب که به

بررسی سیر تحول تاریخی هنر نقالی از گذشته تا امروز و تاریخچه آن می پردازد، نهایی نشده است اما در تدوین این کتاب با چند تن از نقالان نامدار معاصر نیز صحبت کرده ام.

همچنین به سفارش فرهنگستان زبان و ادب فارسی، پژوهشی در ارتباط با ادبیات معاصر ایران را در دست دارم. این طرح پژوهشی را به تازگی آغاز کرده ام و به احتمال زیاد حاصل آن در چند جلد منتشر خواهد شد.

آخرین کتاب گاو الدا

■ الهام دارچینیان، مترجم

دو کتاب «دوست داشتم کسی جایی منتظرم باشد» و «من او را دوست داشتم» آخرین کتاب هایی هستند که با ترجمه من توسط نشر قطره منتشر و راهی بازار نشر شده اند. این کتاب های نوشته آنا گاولدا، نویسنده فرانسوی است. در کتاب هایی که از او ترجمه کرده ام، زندگینامه نویسنده و یادداشت هایی را برای معرفی بیشتر او گنجانده ام و بدین ترتیب خواننده می تواند با دریافت شناخت کاملی از نویسنده، آثارش را مطالعه کند.

«دوست داشتم کسی جایی منتظرم باشد» یک مجموعه داستان ۱۹۸ صفحه ای و دربرگیرنده ۱۰ داستان کوتاه است و «من او را دوست داشتم» یک رمان ۱۷۵ صفحه ای را شامل می شود.

بیشتر آثار گاولدا به چندین زبان ترجمه شده اند و خوشبختانه در ایران نیز آثار او با استقبال خوبی از سوی مخاطبان مواجه شد. او بیشتر در گونه ادبی «واقع گرایی» می نویسد و داستان هایش تلفیقی از طنز و تلخی هستند.

آخرین داستان او را نیز ترجمه و هفته پیش به ناشر تحویل دادم. این کتاب توسط نشر قطره مراحل اداری انتشار را طی می کند اما هنوز عنوان نهایی این کتاب در زبان فارسی مشخص نشده است.

درعین حال این روزها سرگرم ترجمه کتابی با عنوان «داستان زندگی من» نوشته لائوشی، نویسنده چینی هستم که این کتاب هم واقع گرایانه، است اما واقعیت های تلخ زندگی با چاشنی طنز در داستان بیان می شوند.

گلایه های یک مرد، مسائل یک زن

■ سیمین امیریان، نمایشنامه نویس

این روزها نمایشنامه «کهربا» به قلم من توسط رضاطاهری کیا در دست ترجمه به زبان انگلیسی است تا پس از پایان اجرای آن به صورت دوزبانه (فارسی - انگلیسی) و به احتمال زیاد توسط نشر افراز منتشر شود.

این نمایش که فضایی شامل تراژدی و کمدی دارد اکنون در سالن سایه مجموعه تئاتر شهر تهران روی صحنه است و در حقیقت متن این نمایشنامه برگرفته از یکی از شاخه های فکری مولوی است.

همیشه نمایشنامه هایم را پس از اجرا آماده انتشار می کنم؛ چراکه هنگام اجرا می توان بازخوردهای تماشاگران را دریافت و تغییرات و اصلاحات لازم را در متن نمایش ایجاد کرد.

نشر افراز سال گذشته «سه گانه میتراس» را به صورت دوزبانه منتشر کرد. این نمایش در سه دوره زمانی، گذشته، حال و آینده روایت می شود و نگاه جدیدی به مسائل انسانی دارد.

اما اکنون نگارش دو نمایشنامه را در دست دارم؛ یکی از این نمایشنامه ها درباره گلایه های یک مرد از سرنوشت و اتفاقاتی که برایش رخ داده به خداست. نمایشنامه دیگری که در دست تالیف دارم و یک متن تراژدی - کمدی است، «استقلال پشت پرده» نام دارد و در گونه اجتماعی به مسائل زنان می پردازد. معتقدم هر نویسنده ای خواه ناخواه مسائل درونی خود را بیان می کند. در نتیجه هنگامی که زنان

می نویسند، به این معنی نیست که تنها به مسائل و مفاهیم ویژه ای می پردازند، بلکه باید نگاه کلی تری داشته باشیم؛ چراکه چه نویسنده زن و چه نویسنده مرد، بهتر است هدف خود را پرداختن به دیدگاه ها و ایده های انسانی قرار دهند.

موجزگویی در شعر

■ معصومه باغیان، شاعر

این روزها سرگرم ویرایش نهایی مجموعه شعر دومم با عنوان «تو خوش عکس نیستی» هستم. این مجموعه توسط موسسه انتشاراتی هنر و رسانه اردیبهشت منتشر می شود و حدود ۴۵ قطعه شعر سپید کوتاه و بلند با مضامین اجتماعی در آن گنجانده شده است.

موجزگویی و چکیده گویی، اصلی اساسی است که در شعرهایم به کار می گیرم؛ چراکه مخاطب امروز حوصله ای برای خواندن مطالب طولانی ندارد. درباره زبان شعرهایم نیز می توانم بگویم همواره سعی کرده ام زبان سروده ها ساده و دور از پیچیدگی های زبانی باشند.

همچنین تکمیل چند مقاله را که پیش تر در جلسات شعر «انجمن شعر زنان» ارائه شده اند در دست دارم. یکی از این مقاله ها با عنوان «هایکو» به بررسی جامع هایکو اختصاص دارد.

مقاله دیگر «زنان برجسته در اسلام» نام دارد که در آن از صدر اسلام شخصیت های ادبی زن را بررسی کرده ام. البته مقاله ای در ارتباط با «سیلویا پلات» دربرگیرنده زندگینامه، نمونه شعر او، شعرهای همسرش و ویژگی های شعری این شاعر آمریکایی نیز در دست تالیف دارم که این مقاله ها پس از تدوین کامل منتشر می شوند.

«راه بهتر» برای کودکان

■ نورا حق پرست، مترجم آثار کودک و نوجوان

آخرین کتاب من ترجمه مجموعه قصه های طنز با عنوان «جوهای عاقل» است که توسط انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان راهی بازار نشر شد. این مجموعه به نوعی همان داستان های ملانصرالدین است و برای گروه سنی «ج» توسط دنیس جانسون داویس نوشته شده و هانی الساعد احمد آنها را تصویرگری کرده است.

اما تعدادی کتاب نیز در دست چاپ دارم که از جمله آنها می توانم به مجموعه پنج جلدی «راه بهتر» اشاره کنم. این مجموعه که در هر جلد آن حدود چهار داستان کوتاه اجتماعی برای گروه سنی «ب» و «ج» گنجانده شده است، توسط انتشارات به نشر در دست چاپ است.

همچنین انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، کتاب - فیلم «گنجشک و پنبه دانه» را برای گروه سنی «الف» و «ب» در دست انتشار دارد که لوح فشرده انیمیشن این داستان نیز به همراه کتاب ارائه می شود.

همین انتشارات، ترجمه داستان «دنیا چقدر بزرگ است» را برای گروه سنی «ب» و «ج» از زبان انگلیسی در دست چاپ دارد.

البته علاوه بر این کتاب ها، چند مجموعه داستان از «اریک کارل» که همگی توسط شخص نویسنده تصویرگری نیز شده اند با عنوان های «خانه ای برای خرنجک»، «بابا، لطفا ماه را برای من بیاور!»، «خروس جهانگرد» و «کلوچه بزرگ» را توسط انتشارات هفت هنر سپاهان در دست انتشار دارم.

از سوی دیگر، این روزها سرگرم ترجمه کتابی درباره تئوری ادبیات هستم. این کتاب «چگونه داستان های فانتری و علمی - تخیلی بنویسیم» نام دارد که مخاطب آن دست اندرکاران حوزه ادبیات کودک و نوجوان هستند و توسط انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان منتشر می شود.

یادداشت

زهرا زوریان

نویسنده

نگاهی به سیر تاریخی زنان نویسنده ایرانی

به طور کلی باید گفت که تاریخ ادبیات ما، تاریخی مذکر است. این امر به ویژه در ادبیات پیش از دهه ۴۰ خورشیدی بسیار دیده می شود و حتی شاید بتوان گفت آن ادبیات، گاهی نیز ادبیاتی زن ستیز بود چراکه چهره های ادبی زن در آن دوران بسیار اندکند و نگاه نویسندگان مرد به زنان نگاهی منفی است.

در دهه ۴۰ که آغاز ورود روشنفکری یا تجددگرایی به ایران است، حضور زنان در عرصه ادبیات در مقایسه با گذشته، کم و بیش گسترده تر می شود اما کلیت تاریخ ادبیات آن دوران نیز مردانه است و از آنجا که به طور کلی ادبیات داستانی در آن دوران رئالیستی و بازتاب شرایط جامعه آن روزگار است، ادبیات آن روزها از زن، تصویر یک موجود مفلوک و قربانی را ارائه می دهد. البته در این دوران شخصیت های نادری، چون سیمین دانشور نیز وجود دارد که به دلیل استقلال رای و نگاه بدیع خود، تصویر متعالی تری از زن نشان می دهند و ساختار شکنی هایی را در فضای ادبی آن دوره پدیدار می سازند.

پس از انقلاب و در دهه ۶۰ همچنان دچار این فقر هستیم. البته به دلیل تغییر در شرایط اجتماعی و حضور موثر زنان در عرصه های مختلف، در ادبیات و به ویژه ادبیات داستانی، چهره پردازی و شخصیت پردازی متحول تری را از زن می بینیم.

اما از دهه ۷۰ به بعد، با اوج و شکوفایی فعالیت ادبی زنان مواجه می شویم. این امر به ویژه در رمان و داستان بیشتر به چشم می آید و قلیان احساس زنان در عرصه ادبیات جدی تر می شود. این حضور پررنگ توجه محافل ادبی بسیاری را به خود جلب می کند و رمان ها و داستان های نویسندگان زن در سطوح مختلف نقد و بررسی می شوند و جوایز ادبی متعددی را به خود اختصاص می دهند.

در این دوران تعداد داستان نویسان زن به اندازه کل داستان نویسان دهه ۴۰ است که نشان از رشد کمی ماجرا دارد و امیدوارکننده است. البته معتقدم از جنبه های کیفی نیز باید ماجرا را بررسی کرد. حال که با چنین تحولی روبه رو هستیم و حضور جدی زنان را در عرصه ادبیات داریم، بد نیست داستان هایمان آسیب شناسی شوند تا به نماندها و شخصیت هایی که زنان از خود ارائه می دهند راحت تر دست یابیم. تا حدودی می توان گفت عمده گرایش زنان نویسنده در این دودهم، اندکی فمینیستی شده است. اما فراموش نکنیم که توجه بیش از اندازه به مشکلات زنان و مطرح این مشکلات در داستان ها، زنان نویسنده را به انفعال می کشاند. البته این مساله را اجتناب ناپذیر می دانم؛ چراکه جوشش و قلیانی خود به خودی است.

اما نگاه عمیق تر زنان به خود می تواند آثار جامع تری را پدید آورد. نویسنده در خلأ زندگی نمی کند و آنچه می نویسد بازتاب مسائلی است که در زندگی با آن روبه روست از این رو شایسته است که نگاهی تاریخی به مسائل داشته باشیم تا تحلیل های مناسبی ارائه دهیم؛ چراکه من به عنوان نویسنده، انسانی تاریخی هستم و گذشته ای دارم که محصول آنم. پس نگاه عمیق تر و جدی تر ما به دنیای اطراف و فاصله گرفتن از سطحی نگری، در داستان هایمان نیز موثر خواهد بود. البته بارقه هایی از این دست در آثار بسیاری از زنان نویسنده نمایان است و به طور حتم در سال های آینده شاهد اتفاقات گسترده تری در عرصه ادبیات زنان خواهیم بود.